T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA SANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ DEVLET KONSERVATUVARI'NDA ORTAOKUL VE LİSE KLARNET EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ VE METOT ÖNERİSİ

DİLAY ŞAHİN

TEZ DANIŞMANI
PROF. ALİ AKBAROV

EDİRNE 2019

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MÜZİK ANASANAT DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dilay ŞAHİN tarafından hazırlanan **Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Ortaokul ve Lise Klarnet Eğitimin İncelenmesi ve Metot Önerisi** Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca **09.09.2019 Pazartesi** günü saat ...13.05..... 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin *.....Oybirliği Kabul Edilmesine..... **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	**KANAAT**	**İMZA**
Prof. Ali AKBAROV (Danışman)	Kabul Edilmesine	
Prof Ahmet Hamdi ZAFER	Kabul Edilmesine	
Doç. Ayşegül ERGENE	Kabul Edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

23/09/2019

İmza

Dilay ŞAHİN

Tezin Adı: Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Ortaokul ve Lise Klarnet Eğitiminin İncelenmesi ve Metot Önerisi
Hazırlayan: Dilay ŞAHİN

ÖZET

Bu araştırma Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın Ortaokul ve Lise kademesinde klarnet eğitiminin mevcut durumunun ortaya konmasını amaçlamaktadır.

Araştırmanın giriş bölümünde, kuramsal çerçeveyi oluşturmak için Klarnetin genel özellikleri, tarihi ve Türkiye'deki müzik eğitiminin gelişimi hakkında bilgiler verilmiş, ardından Türkiye'deki Klarnet eğitiminin genel özellikleri açıklanmıştır. Daha sonra ilk olarak Klarnet Eğitiminde kullanılan öğretme teknikleri ve başlangıç klarnet eğitiminin temelleri hakkında bilgi verilmiştir. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın klarnet müfredatı örnek gösterilerek, uygulamada kullanılabilecek farklı metot önerileri sunulmuştur.

Araştırmanın sonucunda Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda kullanılan klarnet repertuar çalışmaları, yeni öneriler ile birlikte Türkiye'deki tüm müzik okullarında kullanılabilecek bir başlangıç metodu olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Devlet Konservatuvarı, Klarnet Eğitimi, Klarnet

Name of Thesis: An Examination of Clarinet Education in Trakya University State Concervatory Middle and High School and Method Recommendation

Prepared by: Dilay ŞAHİN

ABSTARCT

This research aims to put forward the existing condition of clarinet education in secondary and high school of Trakya University State conservatoire.

In the opening section of the research, to form the theoretical frame the information about general features and history of clarinet and development of musical education in Turkey have been given, next the general features of clarinet education in Turkey have been explained. After that, initially the information about teaching methods used in clarinet education and basics of beginner clarinet education have been given. Showing the clarinet curriculum of Trakya University State Convervatoire, different method suggestions that can be used in practice have been offered.

In consequence of the research, clarinet repertoire studies used in Trakya University State Conservatoire have appeared as a beginning method that can be used in every music school in Turkey with new suggestions.

Keywords: State Concervatory, Clarinet Education, Clarinet

TEŞEKKÜR

2002 yılından bugüne kadar olan konservatuvar eğitiminin bana kazandırdığı tecrübelerden yola çıkarak hazırlamaya karar verdiğim bu araştırma sürecinde benden desteklerini esirgemeyen; Beni klarnetle tanıştıran, öğretmenden ziyade bir baba şefkatiyle üzerime titremiş, klarnet ve müzik alanında başarılı bir meslek erbabı olarak beni yetiştirmiş, hakkını hiçbir şekilde ödeyemeyeceğim Sayın hocam Prof. Ali AKBAROV ve sevgili eşi Leyli AKBAROVA'ya,Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müdürü Prof. Ahmet Hamdi ZAFER ve Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Ana Sanat Dalı Başkanı Dr. Deniz YAVUZ'a, Sevgili annem Nursen ŞAHİN, babam Kazım ŞAHİN, ablam Seray CAN, kardeşim Sadıkcan ŞAHİN, enişte m Burçin CAN ve yeğenim Beren CAN'a, anneannem Necibe Nurten EROL, rahmetli dedelerim Sadık ŞAHİN ve Orhan EROL, rahmetli amcam Refik ŞAHİN ve rahmetli babaannem Ayşe ŞAHİN'e,sevgili arkadaşlarım Fereç AKBAROV ve Cemil RUŞENOĞLU, Ece ERTEN, Damla Ece KURTULUŞ, Aylin SAİN, Öznur SİREL, Deniz ÖZEKER, Hilal ATEŞ, Cansu PARLAK, Dilara RIZVANOĞLU'na,Edirne Sanat Akademisi Müdürü Nusret ARKIN ve eşi Öznur ARKIN ve oradaki tüm öğrencilerime,Edirne Neşe Erberk Anaokulu Müdürü Mine ÖNENGÜT ve eşi Selçuk ÖNENGÜT başta olmak üzere oradaki çalışma arkadaşlarıma ve öğrencilerime , bu güne gelmemde büyük emekleri olan sevgili hocam Erdoğan EĞMEN'e, en önemlisi bu uzun ve zorlu araştırma sürecinde yaşadığım zorlukların üstesinden gelmem için elinden geleni ardına koymayan terapistim Uzm. Dr. Mehtap TOPUZ'a teşekkür ederim.

Dilay ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT ii
İÇİNDEKİLER iii
RESİMLER LİSTESİ vi
ŞEKİLLER LİSTESİ viii
ÖRNEKLER LİSTESİ ix

BÖLÜM 1

GİRİŞ 1
1.1 Problem 23
1.1.1 Alt Problemler 23
1.2 Amaç 24
1.3 Önem 24
1.4 Sınırlılıklar 24
1.5 Tanımlar 25

BÖLÜM 2

YÖNTEM 26
2.1 Araştırma Modeli 26
2.2 Evren ve Örneklem 26
2.3 Verilerin Toplanması 26
2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması 27

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR 28
3.1 Birinci Alt Problem Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretme Teknikleri 28
3.2 İkinci Alt Problem Uygun Klarnet Seçimi 29
3.3 Üçüncü Alt Problem Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Tutuş ve Duruş 32
3.4 Dördüncü Alt Problem Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Parmakların Yerleştirilmesi 37
3.5 Beşinci Alt Problem Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Dudak, Diş ve Dilin Yerleştirilmesi ve Ses Çıkartma Çalışmaları 38

3.6 Altıncı Alt Problem Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Nefes Çalışmaları... 40
3.7 Yedinci Alt Problem Klarnette Nota Yerlerinin ve Müziğin Temel Öğelerinin Öğrenciye Aktarılması 44
3.7.1 Müziğin Temel Öğeleri 44
3.7.2 Sol El Parmakları 46
3.7.3 Müzikte Ölçü Kavramı 46
3.7.4 Sağ El Parmakları 48
3.7.5 Serçe Parmaklar 49
3.7.6 Klarnette Tiz Sesler 50
3.7.7 Müzikte Hız Terimleri 52
3.7.8 Aralık Çalışmaları 53
3.7.9 Müzikte Gürlük Terimleri 55
3.7.10 Sekizlik Notalar 57
3.7.11 Uzatma Noktası 59
3.7.12 Onaltılık Notalar 60
3.7.13 Üçleme 62
3.7.14 Müzikte Ses Değiştiren İşaretler 63
3.8 Sekizinci Alt Problem Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Artikülasyon Çalışmalarının Yapılması 65
3.8.1 Legato 65
3.8.2 Detache 67
3.8.3 Staccato 67
3.8.4 Non Legato 68
3.8.5 Portato 68
3.8.6 Marcato 69
3.9 Dokuzuncu Alt Problem Klarnet Eğitiminde Kullanılan Metot ve Repertuar Çalışmaları 70

SONUÇLAR VE ÖNERİLER 77
KAYNAKÇA 78
EKLER 81

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Klarnet Ailesi 1
Resim 2: Ağızlık (Bek) 6
Resim 3: Fıçı (Baril) 6
Resim 4: Klarnetin Orta Gövdesi 7
Resim 5: Kalak 8
Resim 6: Ciaremella 9
Resim 7: Şalümo 9
Resim 8: Klarnet 10
Resim 9: Boehm ve Oehler Klarnet Tuş Mekanizması 11
Resim 10: İbrahim Efendi 14
Resim 11: Guiseppe Donizetti 15
Resim 12: Mehmet Ali Bey Şefliğinde Muzıka-ı Humayun İlk Saray Bandosu. 16
Resim 13: Mehmet Zati Arca 16
Resim 14: Mehmet Veli Kanık 17
Resim 15: İhsan Servet Künçer 17
Resim 16: Musiki Muallim Mektebi 18
Resim 17: Ankara Devlet Konservatuvarı Kurucuları 19
Resim 18: Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı 21
Resim 19: Buffet Crampon E11 Si Bemol Klarnet 29
Resim 20: Buffet Crampon E12F Si Bemol Klarnet 29
Resim 21: Buffet Crampon E13 Si Bemol Klarnet 29
Resim 22: Buffet Crampon Prodige Si Bemol Klarnet 30
Resim 23: Buffet Crampon Premium Si Bemol Klarnet 30
Resim 24: Vandoren Paris B45 Ağızlık Modelleri 30
Resim 25: Vandoren Paris Si Bemol Klarnet Traditional Mavi Kutu Kamış 31
Resim 26: Klarnet Kamışları 31
Resim 27: Kelepçe Örnekleri 32
Resim 28: Klarnetin Ayakta Tutuş Şekli Önden Görünümü 33
Resim 29: Klarnetin Ayakta Tutuş Şekli Yandan Görünümü 34

Resim 30: Klarnetin Otururken Tutuş Şekli Önden Görünümü 35
Resim 31: Klarnetin Otururken Tutuş Şekli Yandan Görünümü 36
Resim 32: Klarnette Parmakların Yerleşimi..... 37
Resim 33: Klarnette Dudak Pozisyonu Önden Görünümü..... 39
Resim 34: Klarnette Dudak Pozisyonu Yandan Görünümü..... 39
Resim 35: Boğaz Yapısı 41
Resim 36: Boğazın İç Yapısı..... 42
Resim 37: Diyafram 42
Resim 38: Nefes Almada Oluşan Hareket..... 43
Resim 39: Müzikte Ses Değiştiren İşaretler..... 63

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Si Bemol, Mi Bemol ve La Klarnet Ses Aralığı..... 3
Şekil 2: Bassethorn'un Ses Aralığı 3
Şekil 3: Bas Klarnet'in Ses Aralığı 4
Şekil 4: Birinci Oktav Boş Sol Notası 45
Şekil 5: Nota Değerleri..... 45
Şekil 6: Puandorg 46
Şekil 7: Sol El Parmaklarında Nota Yerleri 46
Şekil 8: Müzikte Ölçü Kavramı 47
Şekil 9: Ölçü İçinde Vuruş Sayımı..... 47
Şekil 10: Sağ El Parmaklarında Nota Yerleri 48
Şekil 11: Serçe Parmaklarda Nota Yerleri 50
Şekil 12: Birinci Oktav La Notasının Porte Üzerinde Gösterilişi..... 50
Şekil 13: Birinci Oktav Si ve İkinci Oktav Do – Re – Mi – Fa – Sol Notalarının Porte Üzerinde Gösterilişi 51
Şekil 14: İkinci Oktav La – Si ve Üçüncü Oktav Do Notalarının Porte Üzerinde Gösterilişi 52
Şekil 15: Sekizlik Notanın Ölçü İçinde Vuruş Sayımı 57
Şekil 16: Uzatma Noktası 59
Şekil 17: Onaltılık Notanın Ölçü İçinde Vuruş Sayımı 60
Şekil 18: Noktalı Sekizlik'in Ölçü İçinde Vuruş Sayımı..... 61
Şekil 19: Üçlemeler..... 62
Şekil 20: Detache Tekniğinin Notasyonda Gösterimi 67
Şekil 21: Staccato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi 67
Şekil 22: Non Legato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi 68
Şekil 23: Portato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi 68
Şekil 24: Marcato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi 69
Şekil 25: Gam Çalışması İçin Kullanılan Artikülasyonlar..... 72

ÖRNEKLER LİSTESİ

Örnek 1: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 3, 4ve 5 No'lu Alıştırmalar 48
Örnek 2: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 8, 9, 10, 11 ve 12 No'lu Alıştırmalar..... 49
Örnek 3: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 15 ve 16 No'lu Alıştırmalar 50
Örnek 4: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 18, 19 ve 20 No'lu Alıştırmalar 50
Örnek 5: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 22 No'lu Alıştırma 51
Örnek 6: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 23, 24, 25 ve 26 No'lu Alıştırmalar..... 51
Örnek 7: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Birli ve İkili Aralık Çalışmaları ... 53
Örnek 8: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Üçlü, Dörtlü ve Beşli Aralık Çalışmaları..... 54
Örnek 9: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Altılı, Yedili ve Sekizli Aralık Çalışmaları..... 54
Örnek 10: Robert Stark Klarnet Metodu 1, 2 ve 3 No'lu Alıştırmalar..... 56
Örnek 11: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 42 No'lu Alıştırma 57
Örnek 12: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 61 ve 62 No'lu Alıştırmalar 58
Örnek 13: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 64 No'lu Düet..... 58
Örnek 14: Pyotr Tchaikovsky "Kızlar Korosu" 59
Örnek 15: Valentin Selivanov "Küçük Şaka": 1 – 27 Ölçüler..... 60
Örnek 16: Eşref Abbasov "Çocuk Konuşmaları"..... 61
Örnek 17: Pyotr Tchaikovsky "Bir Bebeğin Eğlencesi"..... 62
Örnek 18: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 63 No'lu Etüt: 1 – 21 Ölçüler 62
Örnek 19: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 50 No'lu Alıştırma 63
Örnek 20: Robert Stark Klarnet Metodu 6 No'lu Alıştırma 64
Örnek 21: Robert Stark Klarnet Metodu 7 No'lu Alıştırma: 1 - 96 Ölçüler..... 64
Örnek 22: Dimitri Shostkovich – "Vals" 66
Örnek 23: Dmitry Kabalevsky "Bizim Memleket"..... 66
Örnek 24: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 84 No'lu Alıştırma: 1 – 28 Ölçüler..... 69

Örnek 25: Samuel Maykapar "Anaokulu"..... 70
Örnek 26: Carl Baerman Klarnet Metodu Uzun Ses Çalışması..... 71
Örnek 27: Ludwig Wiedemann Do Majör Gam Dizisi Çalışması..... 72
Örnek 28: Friedrich Hofmeister Do Majör ve La Minör Gam Dizisi Çalışması 73
Örnek 29: Friedrich Hofmeister Egzersiz Metodu Tonik Akor Üzerine Arpej Çalışması..... 73
Örnek 30: Hyacinthe Klose Etüt No.2: 1 - 18 Ölçüler..... 74
Örnek 31: Friedrich Demnitz Etüt No.1: 1 – 26 Ölçüler..... 75
Örnek 32: Sergey Rozanoff Klarnet Okulu No. 16 Wolfgang Amadeus Mozart "Köy Şarkısı": 1 -10 Ölçüler..... 76
Örnek 33: Sergey Rozanoff Klarnet Okulu No. 30 Giovanni Martini "Gavot": 1 – 11 Ölçüler..... 76

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Klarnet'in Yapısı, Türleri ve Tarihi

Gelişimsel süreci tarihte çok da eski çağlara dayanmayan klarnet, üflemeli ve vurmalı çalgılar ailesinde, tahtta üflemelilerin en genç üyelerindendir. Latince 'Clarus' kelimesinden türemiş olan klarnet, tek kamışlı bir üflemeli çalgıdır.

Klarnet Ailesi

Batı müziği esaslı klarnet eğitiminde ana enstrüman olarak Si Bemol Klarnet kullanılmaktadır. Ancak profesyonel klarnet eğitimini tamamlayacak olan bir sanatçı adayı literatürdeki diğer klarnet çeşitlerine de hakim olmalıdır. Geçmişten günümüze solo ve orkestra üyesi olarak kullanılan klarnet, geniş bir aileye sahiptir.

Resim 1: Klarnet Ailesi

Sopranino La Bemol Klarnet

Klarnet ailesindeki en küçük enstrümandır. Mekanik olarak diğer klarnetlerle aynıdır ancak üst ve alt ana parçaları birbirine bağlıdır. La Bemol klarnet en çok 20. yüzyılın ilk birkaç on yılı boyunca İtalyan askeri bandolarında kullanılmıştır. Başta Guiseppe Verdi ve Bela Bartok olmak üzere birçok besteci eserlerinde La Bemol klarnete yer vermiştir. Guiseppe Verdi'nin birkaç operasında, Bela Bartok'un "Scherzo for Piano and Orchestra, Op.2" ve John Tavener'in "Celtic Requiem" eselerinde La bemol klarnet bulunmaktadır.

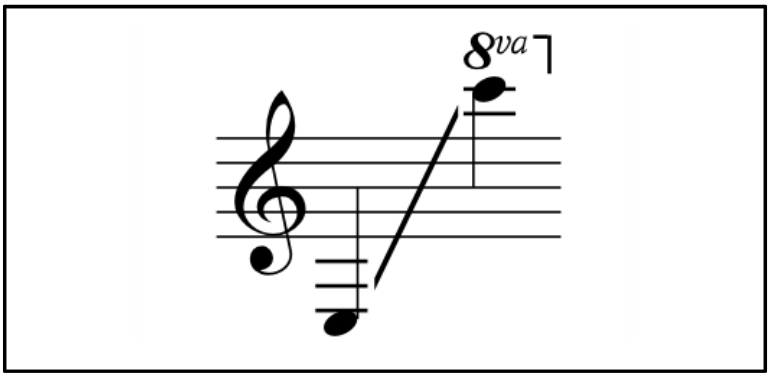
Sopranino Mi Bemol Klarnet

Si bemol klarnetin yaklaşık üçte biri boyutundadır. Mekaniği diğer klarnetlerle aynıdır ve keskin ve tiz bir sese sahiptir. Senfonik eserlerde kullanımı yaygındır, ton aralığı nedeniyle flüt ve obualarla eş zamanlı olarak kullanılır. Yeni başlayan küçük çocuklarda başlangıç eğitimi için kullanılabilir ancak çocuk klarneti değildir. Sadece çocuğun elleri Si bemol klarnete uygun büyüklüğe gelene kadar modelin kullanılması önerilmektedir.

Si Bemol ve La Klarnet

"Normal" klarnetler olarak adlandırılan klarnetlerdir. Si bemol klarnet temel klarnet eğitiminde kullanılan, solo ve orkestralarda en çok yer verilen enstrümandır ve tüm müzik türlerinde kullanılır. Si bemol ve La klarnet arasında yarım tonluk bir ses farkı vardır ve bu fark La klarnetin alt ana parçasının biraz daha uzun ve deliklerinin arasındaki genişliğin daha fazla olmasını açıklamaktadır. İki klarnet arasındaki tek fark budur, onun dışındaki bütün özellikleri aynıdır. La klarnet için yazılmış eserleri, Si bemol klarnetle de çalmak mümkündür. Ancak aradaki yarım tonluk fark, La klarnet için daha basit olan parmak pozisyonlarını Si bemol klarnette zorlaştırır. Profesyonel klarnetçiler genellikle bu iki klarneti beraber kullanmaktadır. Klarnet repertuarındaki en önemli eserlerden birisi olan Wolfgang Amedeus Mozart'ın bestelediği Klarnet Konçertosu, KV 622 La klarnetle icrası kabul görmektedir ve festival, yarışma veya akademik sınavlarda La klarnetle icra edilmesi istenmektedir.

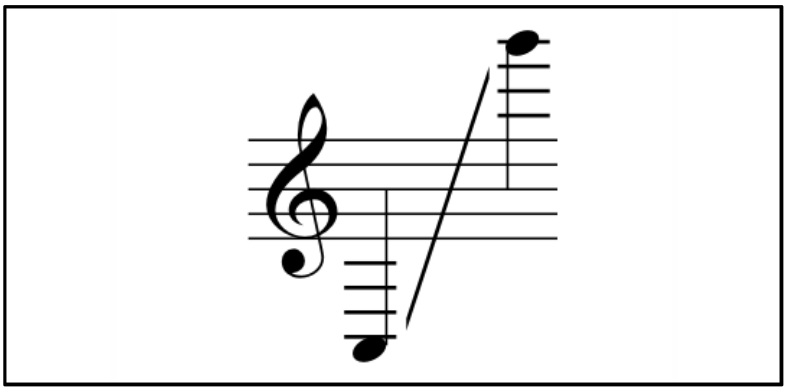
Şekil 1: Si Bemol, Mi Bemol ve La Klarnet Ses Aralığı

Bassethorn

Wolgang Amedeus Mozart'ın ünlü Klarnet Konçertosu, KV 622 La klarnet için yazıldığı bilinse de orijinalinde bassethorn için bestelenmiştir. Zamanla müzisyenler eseri La klarnet ile icra edebilmek için kalın notalarda düzenleme yapmıştır. Wolfgang Amedeus Mozart'ın kendi el yazısıyla yazdığı orijinal partilerde bu değişiklik açıkça görülmektedir. Wolfgang Amedeus Mozart'ın döneminde kullanılmış olan bassethornlar Almanya'nın Hamburg ve Berlin kentlerindeki bazı müzelerde sergilenmektedir. Wolfgang Amedeus Mozart'ın eserlerinde önemli bir yere sahiptir.

Şekil 2: Bassethorn'un Ses Aralığı

Alto Klarnet

Bassethornun modern hali olarak bilinmektedir ve kalın seslerde icra edilen klarnettir. Mi bemol veya Fa tonunda olan modelleri vardır. Si bemol klarnetle

neredeyse aynı tizlikteki notalara çıkabilmektedir. Oda orkestraları ve senfonik orkestralarda ama en çok klasik senfoni orkestralarında kullanılmaktadır. Bassethornun Wolfgang Amedeus Mozart için eserlerinde önemli bir yeri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, alto klarnetin de modern bir bassethorn kabul edilmesinden dolayı, bu enstrüman müzik dünyasında önemli bir yer tutmaktadır.

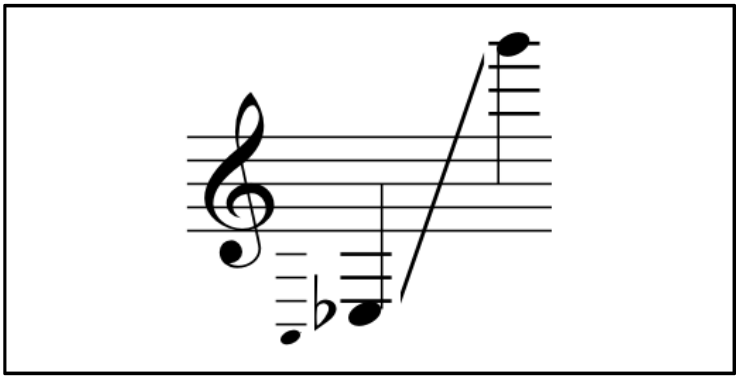
Basset Klarnet

Bassethorndan ziyade daha çok Soprano La ve Si bemol klarnetin bir versiyonudur. Sharon Kam ve Sabine Meyer gibi ünlü prodesyonel klarnet virtüözleri, Wolfgan Amedeus Mozart'ın klarnet Konçertosu, KV 622'yi orijinal formunda icra etmek için basset klarneti kullanmaktadırlar.

Bas Klarnet

Tonu Si bemol olan, Yaklaşık yarım metrelik tuş mekanizmasına sahip, bir metreden daha uzun olan bu klarnet Si bemol klarnete göre oldukça büyüktür. Kalak kısmı bükük bir metal borudan oluşur ve dış görünüş olarak saksafona benzetilmektedir. Çalarken sadece elle taşınamayacak kadar ağır olduğundan, yere uzanan ucu lastikli bir mekanizma üzerinde sabit ve boyuna veya göğse sabitlenen bir askı ile çalınmaktadır.

Şekil 3: Bas Klarnet'in Ses Aralığı

Kontrabas Klarnetler

Yaygın olmasa da boyları 2.70 metreye kadar uzun olabilen kontrabas Si bemol ve Kontraalto Mi bemol klarnetlerdir. Çok pes seslere kadar inebilir ve tize

çıkılması gereken notalarda partilerini genelde bas klarnet üstlenmektedir. Şekil olarak bas klarnete benzeseler de, boyut olarak ondan iki kat daha büyüktürler. Yarım metreden biraz daha uzun bir tuş mekanizmasına sahiptirler ve tekniği Si bemol klarnetle neredeyse aynıdır.

Modern kontrabas klarnetler genellikle Boehm sistemde yapılmaktadır ve fagot enstrümanına çok benzemektedirler. Çoğunlukla yapım malzemesi olarak baştan ayağa metal kullanılmaktadır.

Klarnetin Yapısı ve Özellikleri

Klarnet dış etkenler göz önünde bulundurularak, sağlam ağaçlar ya da ebonit, metal, bakalit gibi malzemeler kullanılarak yapılmaktadır. Doğru dudak pozisyonu ve üfleme tekniklerinin kullanılması gerektiren, tuşlu mekanizmaya sahip bir müzik aletidir. Klarnet yapımında farklı ağaç türleri tercih edilmektedir. Metal ve seramikten yapılan klarnetler de mevcuttur fakat çoğunlukla ağaçtan yapılmış klarnetler tercih edilmektedir.

Klarnet, Ağızlık (bek), Kelepçe (ligatüre), Fıçı (baril), Üst Orta Gövde (maingauche), Alt Orta Gövde (maindroite) ve Kalak (pavillion) isimli altı temel parçadan oluşur.

Ağızlık

Klarnetin ses üretmesini sağlayan en önemli parçasıdır. Kamış ve ağızlık arasındaki mesafe içeriye ne kadar hava gireceğini belirlemektedir. Ağızlığın uzunluğu da tonu etkileyen faktörlerdendir. Günümüzde Uzun (L), Orta Uzun (ML), Orta (M) ve Orta Kısa (MS) ağızlıklar üretilmektedir. Batı müziği klarnet eğitiminde kamış ve ağızlık arasındaki mesafenin daha dar olduğu Orta (M) ağızlıklar tercih edilmektedir.

Resim 2: Ağızlık (Bek)

Kelepçe

Kamışı ağızlığa sabitlemek için kullanılan aksesuardır. Deri, metal, gümüş, altın vb. hammaddeler kullanılarak üretilen kelepçelerin yanı sıra ipten üretilen kelepçeler de bulunmaktadır.

Fıçı

Ağızlığı klarnetin gövdesine bağlayan parça olan fıçının farklı boyutları vardır. Fıçının uzunluğu arttıkça, klarnetin akortu pesleşmektedir. Fıçı bağlayıcı bir parça olarak gözükse de ton ve entonasyonu etkileyen en önemli parçadır.

Resim 3: Fıçı (Baril)

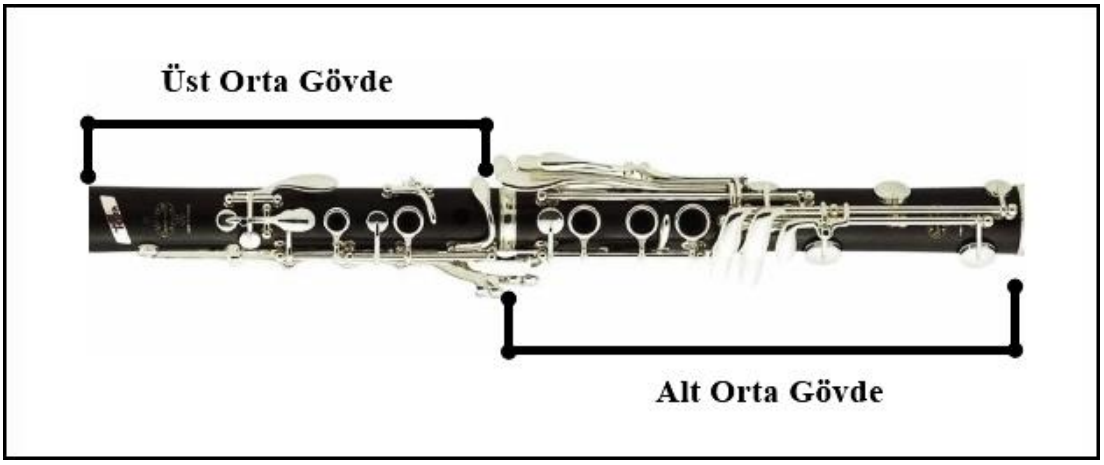
Üst Orta Gövde

Fıçının bağlandığı ve sol elin yerleştirildiği parçadır. Üst orta gövdenin önde 7, arkasında 2 ve yanlarında da 6 delik bulunur. Oktav (register) perdesi bu parçada bulunmaktadır.

Alt Orta Gövde

Üst orta gövdeye bağlanan, sağ elin yerleştirildiği parçadır. Üzerinde 9 adet delik bulunur. Klarneti tutmaya yarayan ve sağ el işaret parmağıyla taşınan parçası bu bölümde bulunmaktadır.

Resim 4: Klarnetin Orta Gövdesi

Kalak

Alt orta gövdeye bağlanan, klarnetin en altında bulunan parçasıdır. Ses çıkışı buradan gerçekleşir ve tonun düzenlenmesini sağlayan en önemli parçadır.

Resim 5: Kalak

Klarnette Akort ve Önemi

Müzikte çalgının akort edilmesi en önemli faktörlerden biridir. Bir enstrümanın doğru sesleri verebilmesi için akort edilmesi gerekmektedir. Bir müzik aletini akort etmek başta zor ve kafa karıştırıcı olmasına rağmen, öğrenildikten sonra müzik kulağının geliştirilmesinde önemli bir rol oynar.

Klarneti akort ederken dikkat edilmesi gereken en önemli husus enstrümanı ısıtmaktır. Klarnet üflendikçe ısınır ve ses çıkışları daha net, keskin bir hal alır. Akort ayarını yapmadan önce klarnetin ısınmış olmasına özellikle dikkat edilmelidir. Dudak pozisyonu ve üfleme tekniklerinin doğru şekilde kullanıldığına dikkat edilmelidir. Klarneti doğru akort edebilmek için iyi bir müzik kulağına sahip olmak dışında, bir akort aleti kullanılmalıdır. Üflenilen notayı akort aletindeki göstergeleri takip ederek, akortun pes ya da tiz olduğu anlaşılabilmektedir. Klarnetin akortu tiz ise fıçı, üst orta gövdenin bağlantı noktasından 0,5 mm ile 1 cm kadar aralanabilir. Çok küçük farklılıklar dudak pozisyonu ile düzeltilmektedir.

Klarnetin Tarihsel Gelişimi

Klarnetin ataları olarak bilinen çalgılar Ciaremella veya Zampogna olarak bilinen, sazdan yapılmış, ucu kesilerek ses çıkarması sağlanmış olan ilkel çoban kavallarıdır. Günümüzde kullanılan klarnetin temeli olarak bilinen Şalümo (Chalumeau) Fransa'da kullanılan tek oktavlık üflemeli bir çalgıdır. Latincede 'Calamus' Saz/Kamış anlamına gelir ve ilkel Zampogna kavalının daha gelişmiş halidir.

Resim 6: Ciaremella

İlk klarnetin, Leipzigli çalgı yapımcısı olan Johann Christoph Denner ve oğlu Jaboc Denner tarafından, 1960'lı yıllarda, Nürnberg'de üretildiği bilinmektedir. Johann Christoph Denner ve Jacob Denner Şalümo'ya iki perde eklemiş, bu perdeler eklendikten sonra, Şalümo'nun ses genişliği 1 oktavken, yaklaşık 3 oktava kadar ulaşmıştır. Ardından Louis Agusto Aguste Buffet ve Hyarinte Klosé'nin de yaptıkları çalışmalarla 19. Yüzyıl boyunca çalgının gelişiminde önemli aşamalar kaydedilmiş, sonunda da Boehm sistem klarnet geliştirilmiştir.

Resim 7: Şalümo

Klarnet, ilk kez Jean Philippe Romeau'nın " Zoroastre (1749)" ve "Acanthe et Cephise (1751)" isimli eserlerinde kullanılmıştır. Ayrıca 1748 Köln, 1758 Mannheim, 1760 Würzburg yıllarındaki Almanca kayıtlarda, orkestraya iki adet klarnetçi alındığından bahsedilmektedir. Ülkemizde ise klarnet ilk olarak 1825 yılında İstanbul'da kullanılmıştır. Fakat Boehm sistem klarnetlerin 1854 yılında ülkemize geldiği bilinmektedir.

Resim 8: Klarnet

Klarnetin babası, 1655-1707 yılları arasında yaşamış olan, Alman nefesli çalgı yapımcısı olan Johann Christian Denner olarak bilinmektedir. 1701 yılında, yaklaşık 20 cm uzunluğunda bir kamıştan oluşan Şalümoyu alarak, daha tiz seslere ulaşılmasını sağlamış ve ilk klarneti yaratmıştır. Ayrıca bir bütün kamıştan oluşan Şalümonun ağızlık kısmını da Johann Christian Denner ve oğlu Johann Denner tarafından ayrı bir parça olarak geliştirildiği bilinmektedir. 1750'li yıllarda beş deliği olan klarnetin, besteci ve Mannheim Orkestrası şefi olan Johann Stamitz'in senfonilerinde kullanıldığı bilinmektedir. Johan Stamitz 1750 yılında ilk klarnet konçertosunu bestelemiştir.

Bugün kullanılan klarnet 1750'li yıllarda kullanılan klarnetle benzemektedir. Ancak yeni tuşlar eklendikçe bugünkü haline ulaşmıştır. 1780 yılından sonra orkestraların çoğu iki klarnete yer vermeye başlamıştır ve 1800 yılından itibaren klarnet tahta üflemeliler arasında obuadan daha da belirgin bir hale gelmiştir.

Başka bir Alman saz yapımcısı olan Ivan Müller de klarnette çok büyük değişiklikler yapmıştır. Parmak pozisyonlarını ve yaygın olarak kullanılan kamış

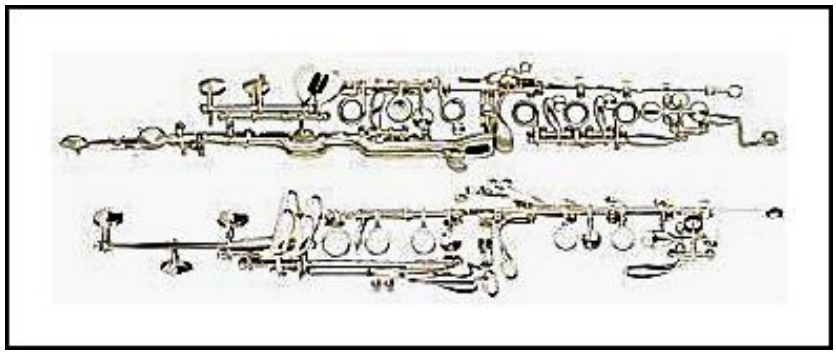
formunu geliştirmiştir. 1812'ye kadar sadece tek nota dizisi üzerinde çalınabilinen klarnet, Ivan Müller'in klarnetinden sonra bambaşka bir enstrüman haline gelmiştir. Ivan Müller'in yaptığı 12 tuşlu klarnet müzik dünyasında çok büyük değişiklikler yaratmıştır. Oehler sistemi olarak da bilinen Alman sistem klarnetler, Ivan Müller'in geliştirdiği sistemdedir ve günümüzde hala kullanılmaktadır.

1840 yılında Hyacinthe Klosé, Klosé-Buffet klarnetini geliştirmiştir. Bu klarnet günümüzde kullanılan çalgılarda olduğu gibi 17 tuş ve 6 halkaya sahiptir. Ayrıca yine 1840 yılında Eugene Albert, Albert sistem klarneti geliştirmiştir ve bu sistem 20. yüzyılın başlarına kadar popüler olmaya devam etmiştir. Çünkü o dönemde birçok klarnetçi, bu sistemdeki klarnetlerin tonlaması ve tonunun kullanımı yaygın olan Boehm sistem klarnetlerden daha üstün olduğunu düşünmekteydiler.[1]

Boehm ve Oehler Sistem

Bilindiği üzere klarnetler Boehm ve Oehler sistem olmak üzere ikiye ayrılır. Ancak "Klasik Klarnet" olarak bilinen enstrümanlar Boehm sistem klarnetler olarak tanınmaktadır. Ancak Alman uyruklu ülkelerde durum farklıdır. Alman sistemi olarak da adlandırılan Oehler sistem klarnet kullanan Alman uygarlıkları, Fransız sistem olarak bilinen Boehm sistem klarneti kullanmazlar. Alman ülkeler kullandığı klarnetlerin tuş düzeneği Ivan Müller'in tasarladığı klarnete dayanan Oehler sistemdedir.

Resim 9: Boehm ve Oehler Klarnet Tuş Mekanizması

[1] SACHS, C. (1940) – The History of Musical Instruments, New York – W.W. Norton & Company Publishers

Oehler ve Boehm sistemin arasındaki farkı şu şekilde açıklayabiliriz; yüzyıllar öncesinde, her enstrümanın kendine özgü sistemi olan büyük uygarlıklardan günümüze kadar belli standartlara göre evrimleşmiştir. Bugün kullanılan enstrümanların çoğu Fransız tasarımına göre evrimleşmiştir.

Boehm ve Oehler sistemdeki klarnetler birbirlerine çok benzeseler de, küçük parmaklarla kullandığımız perdelerde büyük farklılıklar bulunur. Boehm sistemde sağ küçük parmak için 4 adet perde bulunurken, Oehler sistemde 2 perde arasında parmak kaydırmak için kullanılan, tekerleğe benzeyen küçük tahtadan bir rulo vardır ve perdeler düz yapıdadır. Detaylı bir şekilde incelendiğinde, iki sistem arasında tuşlar, mekanizma, bek, kamış ve deliklerde göze çarpan ya da fark edilemeyen büyük küçük farklar bulunur. Boehm sistem, Oehler sisteme göre daha keskin, net ve daha hafif sesler çıkarabilir. Oehler sistem ise kapalı bir tona sahiptir.

Teknik ve müzikal açıdan her ki sistem de aynı kalitede görülmektedir. Mekanik olarak ise Boehm sistemdeki bazı detaylar, yapım ve bakım aşamasında büyük kolaylıklar sağlar. Alman sistemin uzun ve tek bağlantılı perdelerine göre, Boehm sistemin çoklu anahtar perdeleri daha güvenilir ve daha uzun ömürlü çalışmaktadır. Boehm sistemdeki tek zorluk, bazı tonlarda kullanılan parmak pozisyonlarının karmaşıklığı olarak görülür. Bu da icracının pratik yaparak kolayca aşabileceği bir durumdur.[2]

Müzik Eğitimi

"İki milyon yıllık bir geçmişi olduğu kabul edilen insanoğlu, bir "ses evreni" nin içine doğar, bu ses evreniyle iç içe yaşar ve algıladığı seslerle sürekli etkileşim içinde bulunur. Biyo-psişik, kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan var olduğu çağlardan beri algıladığı sesleri çözümleyip değerlendirmiş ve giderek sesleri bir anlatım biçimine dönüştürmüştür. Sesleri gerçekleştiren bu anlatım sanatına "Müzik" denir." (Say, 2000)

[2] SACHS, C. (1940) – The History of Musical Instruments, New York – W.W. Norton & Company Publishers

"*Çağdaş bir toplum oluşturmada ve çağdaş insan yetiştirmede müzik eğitimi çok önemli bir yer tutmaktadır. Müzik eğitiminde amaç; kendine özgüveni olan, sosyal hayatta karşılaştığı problemlere daha kolaycı çözümler üretebilen bireyler yetiştirmektir. Müzik eğitimi, öğrencinin müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli; öğrenciyi belli koşullandırmalara sokmadan çok yönlü müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarını koşullandırmalı; öğrenciyi müziğin çeşitli, çok yönlü tını özelliklerine, yapı taşlarına, kuruluş biçimlerine ve etki alanlarına açmalı; öğrenciye müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırmalı; bir çalgı veya etkinliğini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmesinde öğrenciye yardımcı olacak bireysel müzik yeteneklerini geliştirmeli, öğrencinin çeşitli türlerde müzik etkinliklerine aktif katılımlarını sağlamalıdır." (Uçan, 1994)*

Tarzı, seviyesi, düzeni ve kapsamıyla müzik eğitimi kendi içinde bir bütün olup, amaçlarına göre şu şekilde sınıflandırılabilir.

1- **Genel Müzik Eğitimi:** Genellikle eğitim kurumlarında bir müzik öğretmeni tarafından yürütülen, herkese yönelik ortak, genel müzik kültürünü oluşturmayı amaçlar.

2- **Amatör Müzik Eğitimi:** Bireyin; Genel Müzik Eğitiminden ziyade, ilgi duyduğu tek bir müzik branşında, maddi bir kazanç beklemeden, alanında uzman müzik eğitmenlerinden aldığı müzik eğitimidir. Amatör Müzik Eğitimi bireyin kendini tatmin ederek, bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmesini sağlamayı amaçlar.

3- **Mesleki Müzik Eğitimi:** Müziği veya bir kolunu meslek olarak seçen ve seçmek isteyenlere yöneliktir. Bu eğitime başlamak için belli düzeyde bir müzik yeteneğine sahip olmak gerekir. Bu yeteneğe sahip olup olunmadığını gösteren Müzik Yetenek Sınavlarında başarılı olunmalıdır. Ülkemizde Mesleki Müzik Eğitimi; Konservatuarların Müzik Bölümleri, Güzel Sanatlar

Liseleri Müzik Bölümleri, üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri, ve Eğitim Fakültelerinde bulunan Müzik Eğitimi Anabilim dallarında verilir.[3]

Türkiye'de Müzik ve Klarnet Eğitimi

Klarnetin Türk Müziğine dahil olması 1820'li yıllara dayanmaktadır. Klarneti ilk kez Türk Müziğinde kullanan kişinin doğum yılı ve yeri hakkında bilgi bulunmayan İbrahim Efendi olduğu bilinmektedir. Aslında Tanbur icracısı olan İbrahim Efendi'nin klarneti kendi çabasıyla öğrendiği ve Türk Müziğinde kullanımı için çalışmalar yaptığı bilinmektedir. Boehm Sistem Klarnetler 1854 yılında, Muzıka-i Hümayun'da kullanılmak üzere İstanbul'a getirilmiştir.

Resim 10: İbrahim Efendi

"*Türk Halk Müziğinin, Türk Sanat Müziğinin ve İslamlık öncesi Ortaasya Şaman geleneklerinin müziksel öğelerini taşıyan mehter müziğinin yerine batı müziğini öngören Muzıka-i Hümayun kurulmuştur. 'Asakir'i Mansure-i Muhammediye' denilen, yeniden düzenlenmiş ordunun tören yürüyüşlerine eşlik edecek bir 'boru takımı' olarak kullanılan Muzıka-i Hümayun, Yeniçeri ocağındaki*

[3] UÇAN, A. (1997) – Müzik Eğitimi / Temel Kavramlar - İlkeler – Yaklaşımlar, Ankara – Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Mehterhane ile saraydaki geleneksel sanat müziği topluluğu Meşkhane'nin yerini almıştır. (Say, 2000; 509)

" Bu boru takımının başlangıçtaki yönetmenlerinin Ahmet Efendi ve Fransız Manguel adlı müzikçiler olduğu bilinmektedir. Oysa batılı anlamda bir müzik kurumu olarak Muzıka-i Hümayun'un etkinlğe başlaması, ünlü İtalyan opera bestecisi Gaetano Dozietti'nin ağabeyi olan Guiseppe Donizetti'nin (1788-1856) İstanbul'a getirilmesi ile başlar (1828). Bu topluluğu kısa zamanda bir 'saray bandosu'na dönüştüren Donizetti, ilk konserinini 19 Nisan 18 Nisan 1829 Pazar günü Rami Kışlası'nda yapılan bayram töreninde Sultan II. Mahmut'un huzurunda gerçekleştirmiştir." (Say, 2000; 510)

Resim 11: Guiseppe Donizetti

Önceden Napolyon Bonapart'ın ordusunda bando şefliği yapmış olan ve Muzıka-i Hümayun'da baş eğitmen olan Guiseppe Donizetti, Avrupa'da kullanılan çalgıların Türk Müziği ile harmanlamak adına yabancı eğitmenler görevlendirmiştir. "Türk Klarnet Okulu"nun kurucusu, Plevne ve Eski İzmir Marşlarının bestecisi olan Mehmet Ali Bey (1840-1895)'in Muzıka-i Humayun'un ilk öğrencilerinden olduğu

bilinmektedir. Mehmet Ali Bey'in Mehmed Zati Arca, Mehmet Veli Kanık, İhsan Servet Künçer gibi, bilinen klarnet üstatlarının ustası olduğu bilinmektedir.

Resim 12: Mehmet Ali Bey Şefliğinde Muzıka-ı Humayun İlk Saray Bandosu

Resim 13: Mehmet Zati Arca

Resim 14: Mehmet Veli Kanık

"1923'de kurulan Türkiye Cumhuriyeti, Aydınlanma Felsefesinin ve Fransız Devrimi'nin ilkelerinden yola çıkmıştır ve geliştirdiği kültür ve eğitim politikaları doğal olarak 'ulusalcı'dır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen eğitsel reformlar 1924'de yürürlülüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile başlar. Bu yasayla laik eğitim ve öğretimin ilkeleri bütünselliğe kavuşturulmuş, ders planları buna göre hazırlanmıştır. 'Müzik dersi' müfredat programlarında yer almıştır." (Say, 2000; 513)

Resim 15: İhsan Servet Künçer

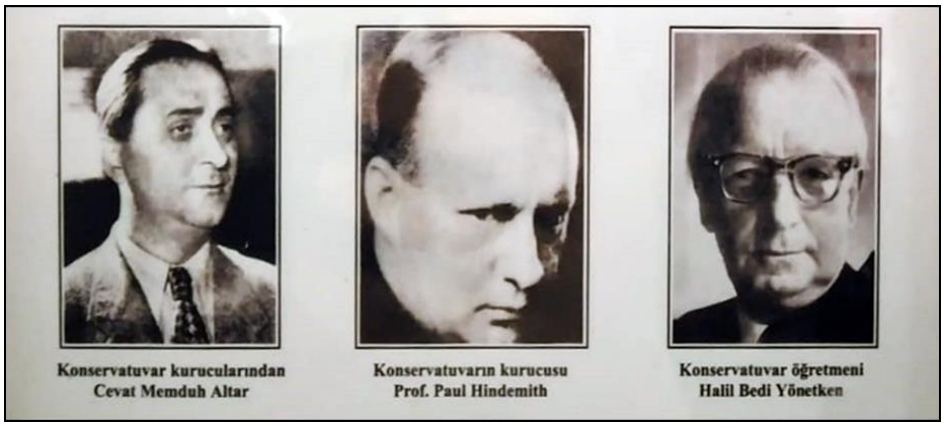
*"Güzel Sanatlar alanında Cumhuriyet döneminin ilk 15 yılında devrim sayılabilecek çalışmalar yapıldı. "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." Diyen yüce Atatürk, Güzel Sanatlar alanındaki çalışmaları bizzat yönlendirdi, başarılı sanatçıları ödüllendirdi. Çok sesli Batı Müziğinin ülkemizde yaygınlaştırılması temel ilke olarak benimsenirken Geleneksel Türk Müziği türlerinin derleme, araştırma ve geliştirilmesine önem verildi. 1924 yılı Eylül'ünde Ankara'da Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu), 1936 yılında da Ankara Devlet Konservatuvarı açıldı. Ankara Devlet Konservatuvarı Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu müzik, tiyatro, opera, bale sanatçılarını yetiştirmeye başladı. Bu Konservatuvarda Muzaffer Sarısözen'in şefliğinde kurulan halk bilimi (folklor) arşivinde, her yıl düzenlenen derleme gezileriyle binlerce halk türküsü, oyun havası toplandı. "Türk Beşleri" ilk sanat, senfoni konçerto ve operalarını yazdılar. 1934 yılında ilk Türk operaları Öz Soy ve Taşbebek, Ankara Halkevinde temsil edildi. Dârülelhan (İstanbul Belediye Konservatuvarı)'ın öğretim programı yeniden düzenlendi. Türk Müziği derslerinin yanında Batı Müziği derslerine de yer verildi." (*Anıtkabir Müzesi,2019)

Resim 16: Musiki Muallim Mektebi

1933 yılında Musiki Muallim Mektebi'nde, dönemin Maarif Vekili Hikmet Bayur'un (1891-1980) başkanlığında, Mekteb'in kuruluşundan beri müdür olarak görev yapan Osman Zeki Üngör (1880-1958) ve öğretmenlerden oluşan bir komisyon, *Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kanun Tasarısı*'nı hazırlamıştır. Tasarıya göre, her türlü müzik ihtiyacını karşılamak amacıyla, *Devlet Musikisi Konservatuvarı* veya *Tiyatro Akademisi* olarak adlandırılabilecek ve bütün müzik şubelerini kapsayacak bir müessese kurulmalıdır. Bu kurumun, *Musiki Muallim Mektebi, Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası* ve *Temsil Bölümü*'nden oluşan bir akademi olarak yapılandırılması öngörülmüştür. Söz konusu kanun tasarısı, 1934 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmiştir. Bunun üzerine, Berlin'de öğrenci müfettişi olarak görev yapan Cevat Dursunoğlu'ndan (1892-1970), tasarının gerçekleştirilmesi sürecinde danışmanlık yapacak bir uzman bulması istenmiş ve 1935 yılında, ünlü Alman besteci ve teorisyen Prof. Paul Hindemith (1895-1963) ile anlaşma yapılmıştır. 1935–37 yılları arasında ülkemize aralıklı olarak birkaç kez gelip, uzun süreler kalmak suretiyle, öneri ve tasarılarının uygulanmasını denetleyen Hindemith, on altı bölümden oluşan ayrıntılı bir rapor hazırlamıştır. Bu incelemeler sonucunda, kurulacak müessese bünyesinde, serbest müzik eğitimi verilen bir okul, müzik öğretmeni yetiştiren bir okul ve bir tiyatro okulu yer alması kararlaştırılmıştır. Müzik sınıflarının denetimini Paul Hindemith üstlenmiştir.[4]

Resim 17: Ankara Devlet Konservatuvarı Kurucuları (Anıtkabir Müzesi)

[4] http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce (Erişim Tarihi 22.07.2019)

Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

Yükseköğretim Yürütme Kurulu'nun 23.01.1991 tarihli toplantısında, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarının açılması uygun görülmüştür. 1991-1992 Eğitim-Öğretim yılında kurulmuştur. 1991-1992 yılında ortaokula, 1994-1995 yılında lise'ye, 1997-1998 yılında Lisans'a öğrenci alınmıştır. 1998-1999 yılında ilköğretim okulu kurularak 1. Sınıfa öğrenci kabul edilmiştir. Konservatuar da şu anda sadece müzik bölümü mevcuttur. Piyano Ana Sanat Dalı (Piyano Sanat Dalı), Üflemeli ve Vurma Çalgılar Ana Sanat dalı (Flüt Sanat Dalı, Klarnet Sanat Dalı, Trompet Sanat Dalı, Obua Sanat Dalı,Vurma Çalgılar Sanat Dalı, Korno Sanat Dalı, Trombon Sanat Dalı, Tuba Sanat Dalı, Fagot Sanat Dalı), Yaylı Çalgılar Ana Sanat Dalı (Keman Sanat Dalı, Viyola Sanat Dalı, Viyolonsel Sanat Dalı, Kontrbas Sanat Dalı) mevcuttur. Her eğitim-öğretim yılı içinde, solistler, oda müziği grupları ve Balkan Senfoni Orkestra'sı tarafından yurt içi ve yurt dışında çeşitli konserler düzenlenmektedir. Yurt içi ve yurt dışında yapılan çeşitli yarışmalarda öğrencileri ödüller kazanmışlardır. Her yıl yurt dışındaki çeşitli festivallere öğrencileri katılmaktadır. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın misyonu, ülkemizdeki müzik, bale, kültür ve sanatlarını korumak, yaşatmak ve yaymak bu alandaki ulusal birikimleri işleyip geliştirmek, geleneksel biçimi çağdaş evrensel anlayışı içinde işlemek, dalında yüksek nitelikte yetkili, kültürlü, araştırıcı, yorumcu, yönetici ve öğretici sanatçılar yetiştirmektir. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın vizyonu, bölgesinde ve Balkanlarda en iyi Konservatuvar olmak ve Konservatuvarda kendine güveni tam, çağdaş modern ve alanında başarılı meslek yaşamlarında en yüksek noktalara ulaşmayı hedef alacak donanımlı öğrenciler yetiştirmek en büyük idealidir. Bu ideali gerçekleştirebilmek amacıyla tüm öğretim elemanı kadrolarını kendilerini yetiştirebilmeleri ve geliştirebilmeleri için yurt içi ve yurt dışında seminer toplantı, sempozyum, panel, konser, master-class, müzik festivalleri gibi etkinliklere katılımlarının sağlanabilmesi için kurum olarak her türlü desteği sağlamaya çalışmaktadır.[5]

[5] https://konservatuvar.trakya.edu.tr/ (Erişim Tarihi 16.08.2019)

Resim 18: Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

Klarnet Eğitimi

Üflemeli ve vurmalı çalgı ailesinin en gözde üyelerinden biri olan klarnet sazının eğitiminde temel amaç, klarnet çalmayı öğrenme, geliştirme ve klarneti aktif olarak kullanabilmek içim enstrümana tam hakimiyet sağlama çalışmalarının uygulanmasıdır. Ülkemizde klarnet eğitimi devlet ve vakıf üniversitelerinin konservatuvarlarında, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde verilmektedir.

Devlet konservatuvarlarında klarnet eğitimi, başlangıç seviyesinden profesyonel icracılığa kadar geliştirilen bir eğitim-öğretim sürecinden oluşmaktadır. Bireyin klarnet eğitimi sürecine dahil olabilmesi için belirli önkoşul özelliklerine sahip olması şarttır. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir;

- Bireyde sürekli veya kalıcı sağırlık, işitme bozukluğu bulunmaması,

- Bireyin klarnet çalmasına engel teşkil edebilecek sakatlık veya kusurlarının bulunmaması (elde parmak eksikliği, parmaklarda hareket kaybı vs.)

Devlet Konservatuvarlarında ortaokul ve lise kademelerindeki yaş gerekliliği Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı 4+4+4 eğitim sistemine göre; ortaokul için 10-11 yaş, lise için ise 14-15 yaştır. Ön koşulları sağlanan aday öğrenciler şu şekilde değerlendirilir;

- Vücut yapısının uygunluğu, fiziksel ve zihinsel çevikliğin yerinde olması gerekmektedir.
- Parmak yapısı: Aday öğrencinin parmaklarında herhangi bir hareket kısıtlılığı bulunmamalıdır ve parmak becerilerinin sağlıklı olması, parmakların orta boyda, yayvan ve düz bir şekilde olması gerekmektedir. Parmakların yassı olması, klarnetin perdelerini-tuşlarını rahatça kapatabilmek ve seri hareketlerde bulunabilmek için idealdir.
- Çene Yapısı: Aday öğrencinin çene yapısının fazla çıkık veya fazla içeride olmaması gereklidir. Büyük, yassı bir çene yapısının olmasına dikkat edilmektedir.
- Dudak Yapısı: Klarnet kamışla çalınan bir enstrüman olduğu için aday öğrencide, kamışa yeterli baskıyı sağlayabilecek bir dudak yapısı aranır. Ne çok ince, ne de çok kalın, düzgün bir dudak yapısında alt dudak dolgunluğu ve güçlülüğü en önemli faktörlerdendir. Üst dudak ise normal kalınlıkta ve güçte olabilir. Önemli olan alt dudağın çevikliğidir.
- Diş Yapısı: Aday öğrencinin öncelikle sağlıklı bir diş yapısına sahip olması gerekir. Adayın dişlerinin aralarının açık olmaması ve diş eğiminin dar olmaması gerekmektedir. Özellikle üst ve alt kesici dişlerinin düzgün yapıda olması gerekmektedir.
- Ağız İçi Yapısı: Ağız boşluğunun büyüklüğü ve üst damak yüksekliği klarnetin tonunu etkilediğinden, bu özelliğe sahip aday öğrencilerin bu alanda başarılı olabileceği öngörülebilmektedir.

- Dil Yapısı: Klarnet icrasında ton ve teknik açısından en önemli faktörlerden biri olan dilin kısa, dar ve biraz ince yapıda olması, hareketliliğe sahip olması istenmektedir.
- Ritmik ve müziksel yeteneklerinin yerinde olması; müziksel işitme, anlama ve yazma becerilerine sahip olması.

Yukarıda belirtilen önkoşullara sahip olan aday öğrenci, Devlet Konservatuvarı Müdürlüklerinin oluşturduğu bir komisyon tarafından değerlendirilerek, bu eğitimi almaya hak kazanabilir.

Klarnet çalmayı öğrenmek için öncelikle alanında uzman ve iyi bir yol gösterici eğitmenlere ihtiyaç vardır. Klarnet çalmayı öğrenmek belli aşamaları olan uzun ve zorlu bir süreçtir. Klarnet, kamış ve kelepçenin doğru seçimi, klarnette doğru tutuş ve duruş pozisyonlarına sahip olmak, diyaframı doğru bir şekilde kullanarak nefes alıp vermek ve doğru dudak pozisyonunu bulup bunu sürdürebilmek klarnet eğitiminin yapı taşlarını oluşturmaktadır.

1.1 Problem

Bu araştırmada; Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ortaokul ve Lise kademelerindeki Klarnet Eğitimi, klarnet metotlarına başvurularak incelenmiştir. Bu bağlamda, "Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda temel klarnet eğitimi metodik çalışmalarının genel özellikleri nelerdir?" problem cümleyi oluşturmaktadır.

1.1.1 Alt Problemler

1. Birinci Alt Problem; Klarnet eğitiminde kullanılan öğretme teknikleri ,
2. İkinci Alt Problem; Uygun klarnet seçimi,
3. Üçüncü Alt Problem; Klarnet tekniğine uygun şekilde tutuş ve duruş,
4. Dördüncü Alt Problem; Klarnet tekniğine uygun şekilde parmakların yerleştirilmesi,
5. Beşinci Alt Problem; Klarnet tekniğine uygun şekilde dudak, diş ve dilin yerleştirilmesi ve ses çıkartma çalışmaları

6. Altıncı Alt Problem; Klarnet tekniğine uygun şekilde nefes çalışmaları,
7. Yedinci Alt Problem; Klarnette nota yerlerinin ve müziğin temel öğelerinin öğrenciye aktarılması,
8. Sekizinci Alt Problem; Klarnet tekniğine uygun şekilde artikülasyon çalışmalarının yapılması,
9. Dokuzuncu Alt Problem; Klarnet Eğitiminde kullanılan metot ve repertuar çalışmaları.

1.2 Amaç

Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Ortaokul ve Lise Klarnet Eğitiminin müfredatı örnek alınarak, bulgular ve yorumlar sonucunda yer verilen teklif ve önerilerle Türkiye'de eğitim veren tüm konservatuvarlardaki temel klarnet eğitiminin gelişimine yönelik bir çalışma konması amaçlanmıştır.

1.3 Önem

Bu araştırma, alanında yapılan az sayıda araştırma olması ve Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Ortaokul ve Lise kademelerinde Klarnet Eğitiminin nasıl uygulandığına yönelik olup, bu çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçların Türkiye'de bulunan tüm konservatuvarlardaki Klarnet eğitiminin temeli ve program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacak bir Türkçe kaynak olması, araştırmanın önemini arttırmaktadır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı klarnet eğitmenlerinin görüşleri ve 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ortaokul ve Lise Kademesindeki Metodik Klarnet Eğitiminin başlangıcında uygulanan temel çalışmalar ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Artikülasyon: (Fr.). "Anlatım, ifadelendirme". Anlatım terimleri ve işaretleri. Örneğin *legato, *portato, *staccato, *spiccato. Bu terimler, yazılı olarak yay, nokta, çizgi gibi işaretlerle belirtilir.

Arpej: Bir akort oluşturan seslerin birbiri arkasından çalınması.

Gam: (Fr.). Dizi. Dilimize Fransızca *gamme* sözcüğünden girmiştir. Tonal sistem dizilere verilen ad.

Oktav: Sekiz sesten oluşan ses dizisi, bir do sesiyle ondan sonraki do sesi arasındaki uzaklık.

Tonik: Tonal müzikte majör ve minör dizilerin birinci derecesi, ya da birinci derece üzerine kurulmuş akorun adı.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümü ve yorumlanması hakkında bilgi verilmiştir.

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ortaokul ve Lise kademesinde uygulanan metodik klarnet eğitiminin genel durumunu ortaya koymak amacıyla tarama modeli çerçevesinde betimsel yöntem kullanılmıştır.

Bu araştırmada metotlara ve eğitmenlere ait değişkenler ayrı ayrı betimlenmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla araştırma genel tarama modelindedir.

2.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda bulunan klarnet eğitimi oluşturmaktadır.

Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ortaokul ve lise kademesinde klarnet eğitimi alan öğrenciler bulunmaktadır. Araştırmanın örneklemini, devlet konservatuvarının klarnet repertuarı oluşturmaktadır.

2.3 Verilerin Toplanması

Konuyla ilgili olarak bulunan yerli ve yabancı kaynaklarda tarama yapılmış, sözlü ve telefon üzerinden klarnet eğitmenleriyle görüşülerek klarnet eğitim – öğretimi hakkındaki her türlü bilgi toplanmıştır. Daha sonra bu bilgiler betimlendirilmiştir.

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmanın alt problemleri literatür taraması yöntemiyle betimlenmiştir. Aynı zamanda telefonda ve sözlü olarak yapılan görüşmelerle klarnet eğitmenlerinden alınan tavsiyeler betimlendirilmiştir.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1 Birinci Alt Problem

Klarnet Eğitiminde Kullanılan Öğretme Teknikleri

Klarnet eğitiminin başlangıç aşamasında, öğrencinin enstrümana hakimiyeti oluşurken, iyi bir temel oluşturmak en önemli etkendir. Öğrencide oluşturulacak doğru klarnet tekniği kullanılacak olan yöntemlerin özenle ve titizlikle uygulanmasıyla oluşabilmektedir. İyi bir klarnet öğrencisi yetiştirmek için öncelikle ders veren eğitmenin branşında donanımlı, eğitim yöntemlerine hakim, enstrümanın tarihi ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Klarnet eğitiminde bireysel öğretme teknikleri uygulanılır. Bireysel öğretme tekniklerinde eğitim sistemi öğrenci merkezlidir. Öğrencinin öğretim etkinliğine aktif olarak katılması, nasıl öğreneceğini kabullenmek gibi sorumlulukları yüklenmesi gerekmektedir. Bireysel öğretimin temelinde programlanmış öğretim süreci bulunmaktadır. Ünlü Psikolog Burrhus Frederic Skinner'a göre programlı bireysel eğitimin beş temel ilkesi vardır. Bunlar; küçük adımlar ilkesi, etkin katılım ilkesi, başarı ilkesi, anında düzeltme ilkesi, dereceli ilerleme ilkesi ve bireysel hız ilkesidir. Burrhus Frederic Skinner'ın bu beş temel ilkesine göre hareket eden bir klarnet eğitmeninin öğretimi bireyseldir, ilgi çekici ve merak uyandırmaktadır. Öğretim zamanını ekonomik kullanmayı sağlamakta ve anında dönüt, düzeltme olanağı sağlamaktadır. Her öğrenci kendi bireysel öğrenme hızıyla öğrenmektedir. Profesyonel materyaller kullanılarak uygulanan bu yöntem, öğrenmeyi pekiştiren kademeli yaklaştırma yoluyla öğrenmeyi sağlamaktadır. Öğretmenin kullandığı öğretme teknikleri, öğrencinin fiziksel yeterlilik ve öğrenme durumuna göre şekillenebilmektedir.

3.2 İkinci Alt Problem

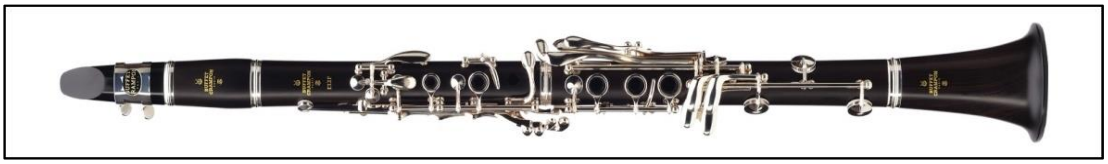
Uygun Klarnet Seçimi

Temel klarnet eğitiminin başında, bireyin doğru bir müzik aleti kullanması gerekmektedir. Başlangıç aşamasında olan bazı öğrencilerin ekonomik durumu en iyi müzik aletine sahip olmaya yeterli olmayabilir. Başlangıç için plastik vb. klarnetlerin de kullanılması mümkündür. Ekonomik durumlar el verişli olduğu takdirde; ünlü klarnet üreticilerinin başlangıç eğitiminde kullanmak üzere ürettiği birçok klarnet çeşidi bulunmaktadır. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda başlangıç için kullanımı istenilen klarnetler, Buffet Crampon isimli Fransız klarnet üreticisi markanın E11, E12F, E13, Prodige ve Premium modelleridir.

Resim 19: Buffet Crampon E11 Si Bemol Klarnet

Resim 20: Buffet Crampon E12F Si Bemol Klarnet

Resim 21: Buffet Crampon E13 Si Bemol Klarnet

Başlangıç eğitimde kullanılan bu öğrenci klarnetlerinde akort, dudak ve üfleme tekniklerini kullanmak çok basittir, profesyonel klarnetlere göre daha kolay entonasyon tutmaktadırlar.

Resim 22: Buffet Crampon Prodige Si Bemol Klarnet

Resim 23: Buffet Crampon Premium Si Bemol Klarnet

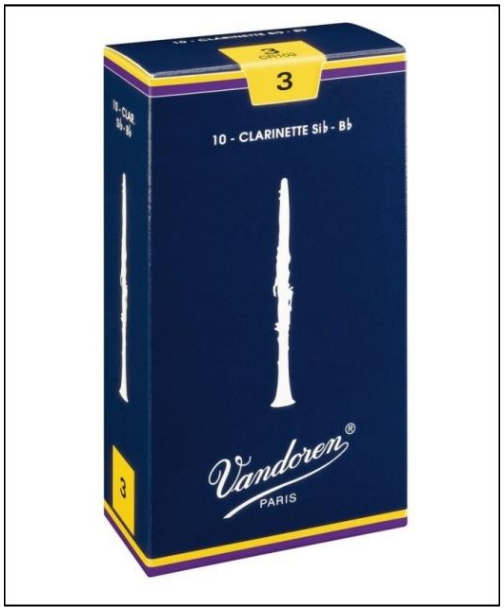
Ayrıca klarnette doğru ağızlığı seçmek, öğrenme sürecindeki en önemli adımdır. Günümüzde kullanılan ağızlıklar genellikle sert kauçuk (ebonit) veya plastik hammaddeleri kullanılarak yapılmaktadır. Sert kauçuktan yapılan ağızlıklar daha dayanıklıdırlar ve çizik çatlak gibi hasarlara dayanıklıdırlar. Daha düzgün ve daha dolgun ses çıkartır ve tonu dengelerler. Plastikten üretilen ağızlıklar ise daha az dayanıklıdırlar. İnce ve hafiftirler ve uygun şekilde bakımları yapılmazsa kolayca çatlayabilmektedirler. Sert kauçuktan yapılan ağızlıklara göre daha kısa ömürlüdürler. Vandoren Paris isimli Fransız klarnet aksesuarları üreticisi firmanın B45, B45• ve B45 LYRE model ağızlıkları başlangıç için kullanılan geleneksel ağızlık modelleridir. Ancak ekonomik olarak yine öğrenciyi zorlayacaksa, başlangıçta, klarnet ile birlikte gelen ağızlıklar kullanılabilir.

Resim 24: Vandoren Paris B45 Ağızlık Modelleri

Yeni başlayan bir klarnet öğrencisi için en ideal kamış yine Fransız aksesuar üreticisi Vandoren Paris isimli markanın ürettiği orta incelikteki 2.0, 2.5 ve ya 3.0 numara Traditional mavi kutu kamışlardır. Vandoren Paris, üretimdeki tutarlılığı ve yüksek kalitesi nedeniyle, profesyonel klarnet eğitiminde en çok tercih edilen aksesuar yapımcısı bir firmadır. Kamış numarası seçiminde de öğretmen, öğrencinin durumuna göre en rahat ve doğru şekilde üflemesini sağlayacak numarayı seçebilir.

Resim 25: Vandoren Paris Si Bemol Klarnet Traditional Mavi Kutu Kamış

Resim 26: Klarnet Kamışları

Bir ya da iki vidalı çok sayıda kelepçe bulunmaktadır. Bazı kelepçeler sazın arka tarafında, bazıları ise ön tarafında bulunmaktadır. BG Super Revelation, Vandoren Paris Optimum ve Buffet Crampon model kelepçeler klarnet eğitiminde en yaygın kullanılan kelepçe modellerindendir. Yine öğrencinin alım gücü yetmediği takdirde, klarnet ile birlikte gelen basit kelepçeler de başlangıçta kullanılabilir.

Resim 27: Kelepçe Örnekleri

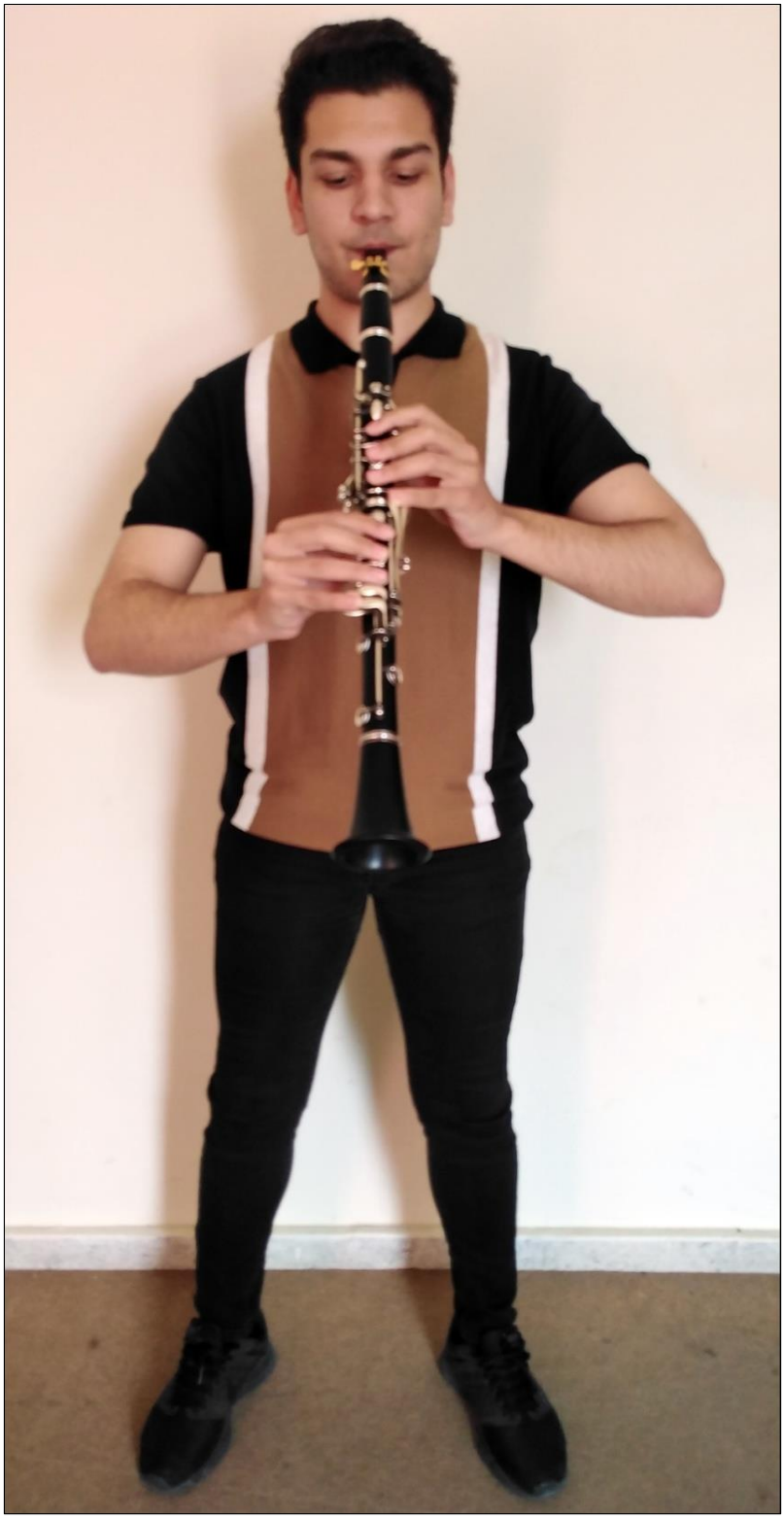

3.3 Üçüncü Alt Problem

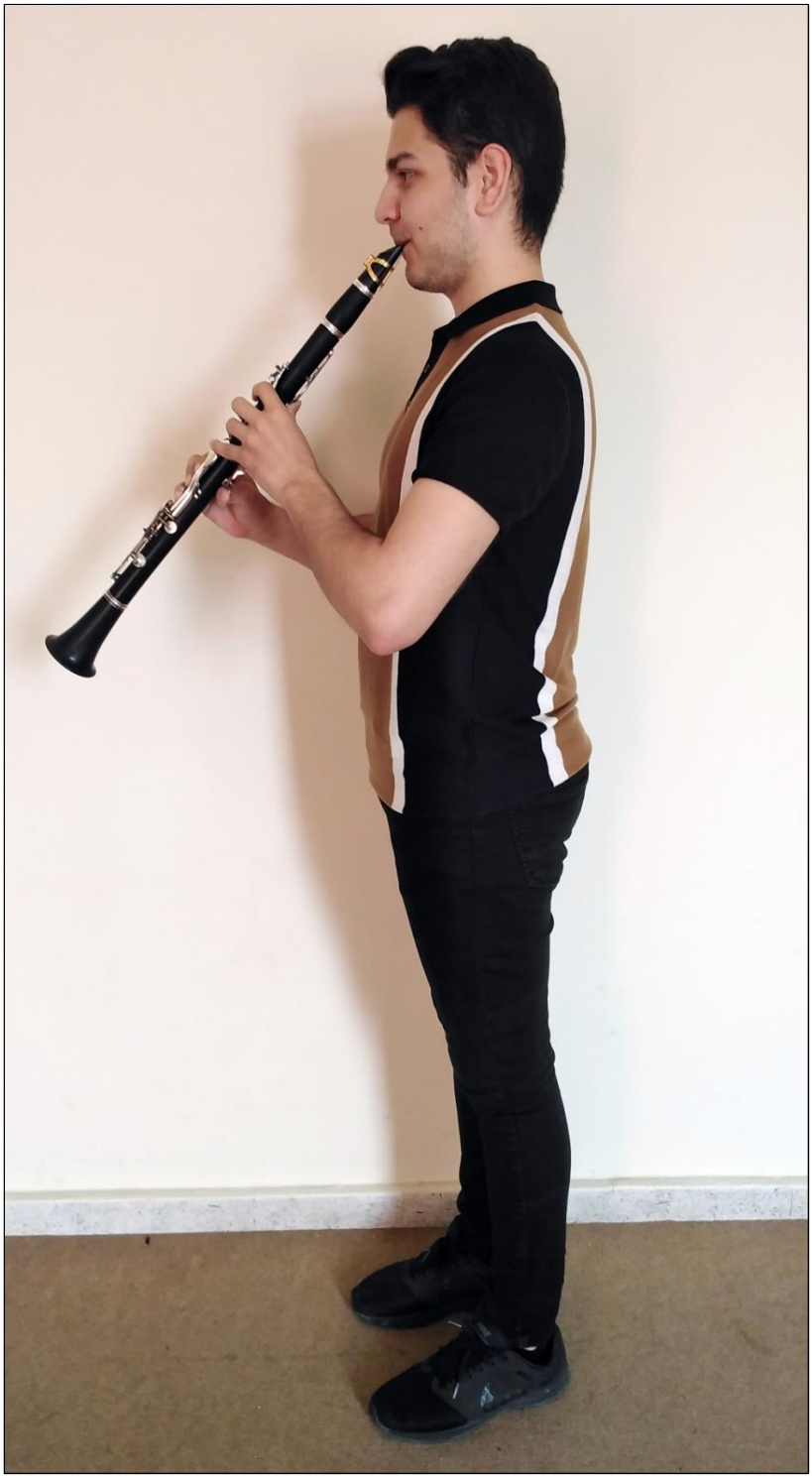
Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Tutuş ve Duruş

Klarnet hem ayakta hem de otururken icra edilebilen bir enstrümandır. Ayaktayken, ayaklar omuz genişliğinde açılmalı, omuzlar rahat bırakılmalı, dengeli ve dik bir şekilde durulmalıdır. Ayaklar yere sağlam şekilde basmalı ve dizler kesinlikle kırılmamalıdır.

Resim 28: Klarnetin Ayakta Tutuş Şekli Önden Görünümü

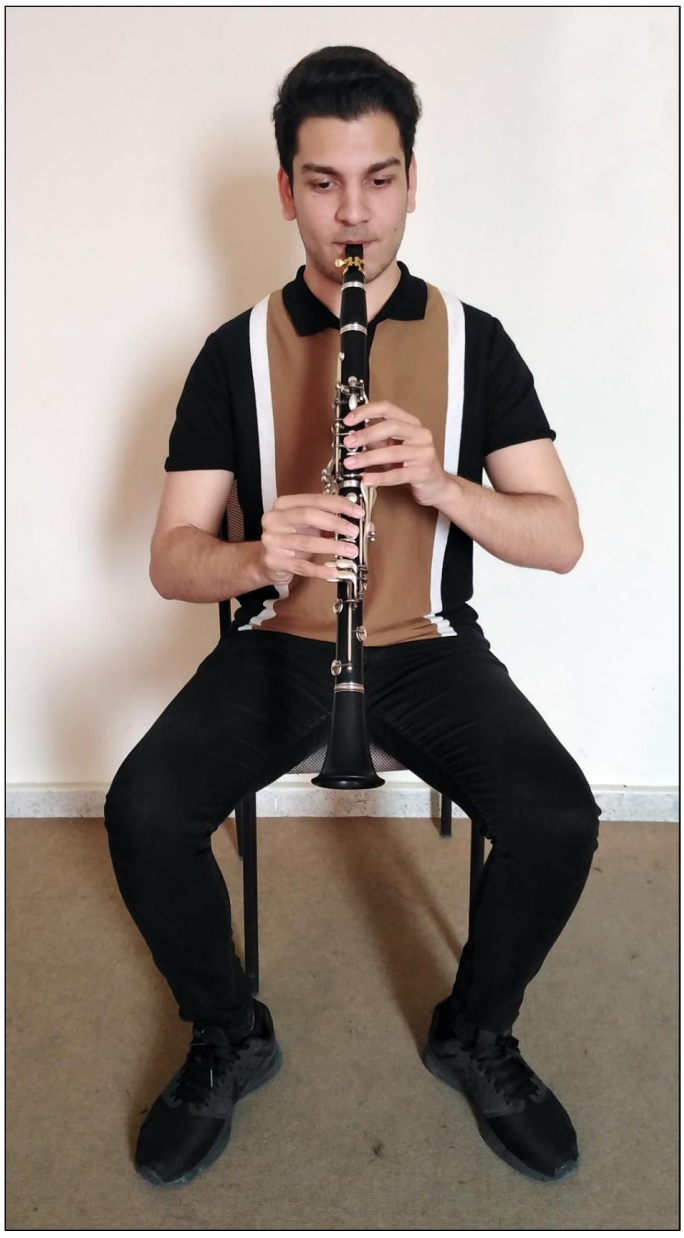

Resim 29 : Klarnetin Ayakta Tutuş Şekli Yandan Görünümü

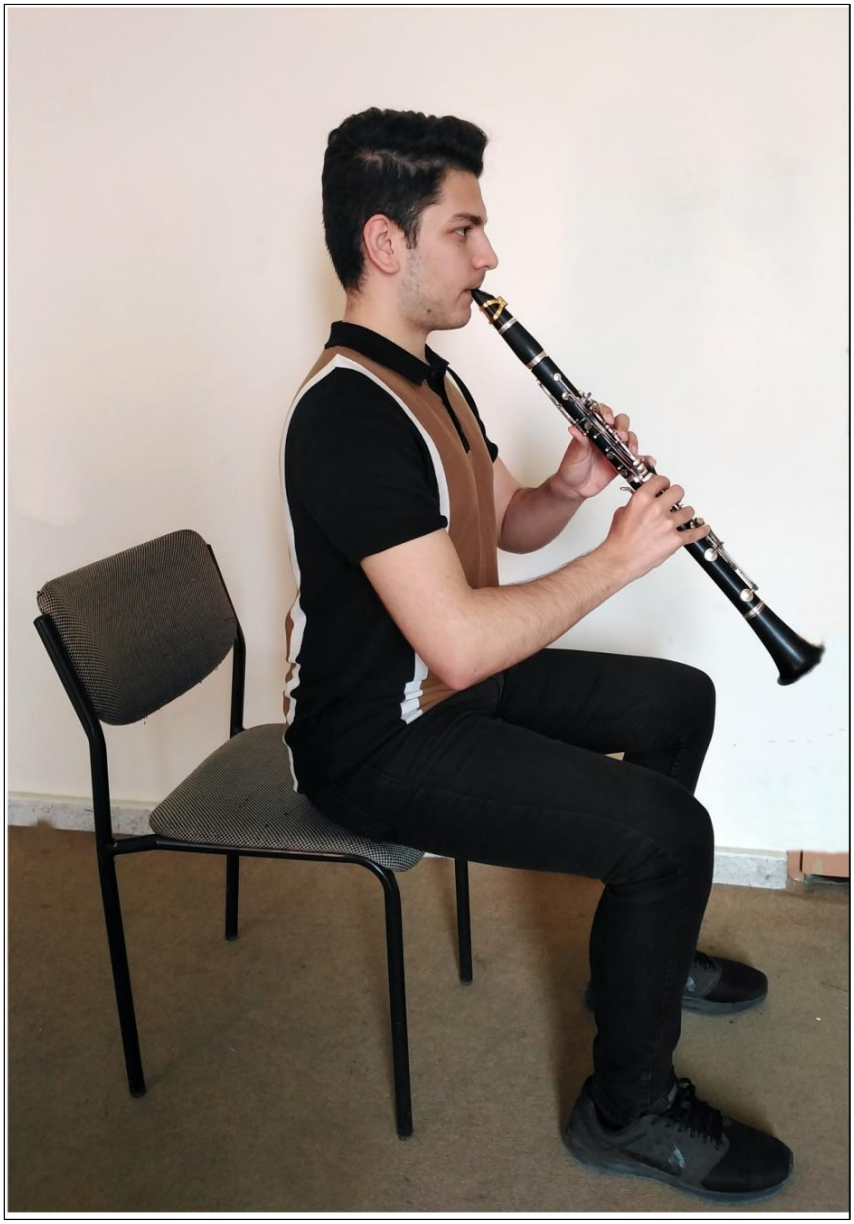
Otururken ise klarnet, bireyin üst gövdesi dik, yine omuzlar rahat olacak bir şekilde, kollar ya da dirseklerle bacaklara yaslanmadan tutulmalıdır ve sandalyenin önüne doğru oturulmalıdır. Bacaklar açık olmalı, diyaframın sıkışmaması için kesinlikle bacak bacak üzerine atılmamalıdır. Ancak klarnet eğitiminin başlangıç aşamasında oturarak çalışmak öğrenci için sağlıklı olmayabilir. Çünkü otururken vücuttaki tüm kaslar çalışmamaktadır, bu yüzden yeni başlayan öğrencilerin çalışmalarını ayakta yapması önemlidir.

Resim 30: Klarnetin Otururken Tutuş Şekli Önden Görünümü

Klarnet 40-45 derecelik bir açıyla, ne vücuttan çok uzak kalacak ne de vücuda çok yapışacak bir şekilde tutulmalıdır. Kollar orta genişlikte açılmalı, yanlardan vücuda yapıştırılmamalıdır. Bu duruş ve tutuş teknikleri, klarnet çalarken kondisyonun doğru şekilde gelişmesi açısından çok önemlidir.

Resim 31: Klarnetin Otururken Tutuş Şekli Yandan Görünümü

3.4 Dördüncü Alt Problem

Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Parmakların Yerleştirilmesi

Parmaklar klarnetin üzerine yuvarlak pozisyonda ve klarneti çok sıkmayacak, tuşları ezmeyecek şekilde, kasılmadan konmalıdır. Parmaklar klarnetin tuşlarına olabildiğince yakın tutulmalı, fazla havaya kaldırılmamalıdır. Klarnetin alt orta gövdesinde bulunan parmaklık, klarneti tutarken sağ baş parmağın yarısı tırnakta, yarısı ise et kısmında olacak şekilde konumlanmalıdır. Ancak öğrencinin parmak uzunluğuna göre bu konum değişebilmektedir. Bu durumda öğretmen, öğrencinin doğru ve rahat bir şekilde tutuş sağlaması için farklı önerilerde bulunabilir.

Resim 32: Klarnette Parmakların Yerleşimi

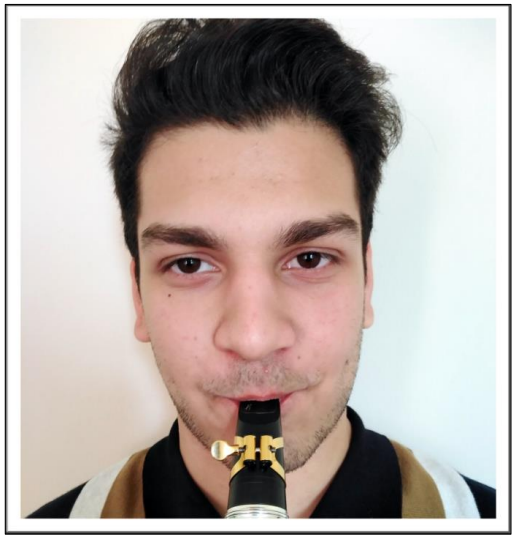
3.5 Beşinci Alt Problem

Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Dudak, Diş ve Dilin Yerleştirilmesi ve Ses Çıkartma Çalışmaları

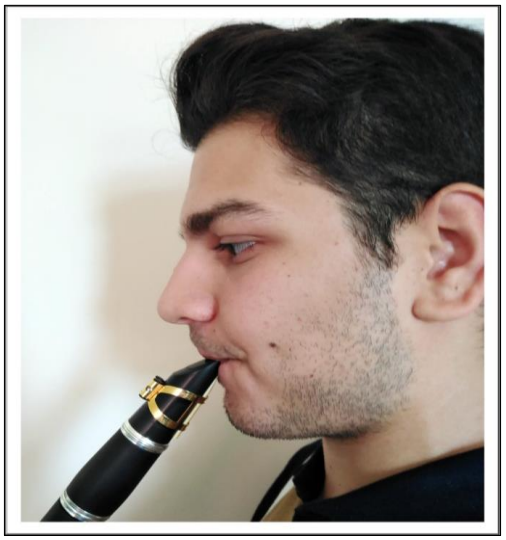
Klarnet eğitiminin ilk aşamasında yapılan çalışmaların en temeli dudak, diş ve dilin doğru pozisyonu bulma çalışmalarıdır. Bu çalışmalar öğrencinin, klarnet icracılığındaki başarısının temelini oluşturmaktadır ve öğrenci dudak ve dil kaslarını doğru şekilde kullanmayı öğreninceye dek sadece ağızlık ve baril kullanarak, ayna karşısında yapılması gereken çalışmalardır.

Klarnetteki dudak pozisyonu doğru şekilde oturtulmak zorundadır. Dudak pozisyonu doğru bir şekilde oturtulamadığında, her geçen gün klarnet çalmak bireyde farklı zorluklara yol açabilir. Doğru dudak pozisyonuyla çalışan bir klarnet öğrencisi doğru sesleri çıkartmakta, tiz sesleri icra etmekte zorlanmamakta ve farklı artikülasyonları öğrenirken zorluk yaşamamaktadır. Ağızlık dudağa yerleştirilirken, alt dudak içeri doğru kıvrılmalı, üst dişlerle de ısırılmalıdır. Alt dudak kıvrıkken, üst dudak rahat bir şekilde ağızlığın üzerine kapatılmalıdır. Dudaklar çok sıkılmadan, üst ve alt dudak kasları değil, yan dudak kasları kullanılarak havanın dışarı çıkması engellenmelidir. Üfleme sırasında yanaklar kesinlikle şişirilmemeli, hava direkt klarnetin içine doğru üflenmelidir. Ağızlık, ağzın ne çok içine sokulmalı ne de ucunda kalmalıdır. Ağızlık çok fazla içeriye yerleştirilirse, ağız köşelerinden havanın çıkmasını önlemek için dudaklar tamamen kapanmayabilir. Ağızlık dudaklar arasında tam ortalanacak şekilde yerleştirilmelidir.

Resim 33: Klarnette Dudak Pozisyonu Önden Görünümü

Resim 34: Klarnette Dudak Pozisyonu Yandan Görünümü

Dil ise ağız içinde kamışa dokunacak şekilde yerleştirilmelidir ve kamış ile ağızlık arasındaki hava boşluğunu kapatmalıdır. Dil geri çekildiğinde nefese yol açılır ve nefes enstrümana ulaşır. Bu çalışmalar sırasında dil kasları serbest olmalıdır. Enstrümana üflerken dili kullanmak için "TU" hecesi kullanılmalıdır. Ağızlık nefes alırken ağızda tutulmalı ve alınan nefes kontrollü bir şekilde enstrümana üflenmelidir. Bu çalışmaları yaparken, öğrencinin yüz kaslarının rahat olmasına dikkat edilmelidir. Çünkü öğrencinin yüz kasları rahatsız gözüküyorsa bir problem olduğunun işaretidir.

3.6 Altıncı Alt Problem

Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Nefes Çalışmaları

Klarnet çalarken nefesi doğru kullanabilmek çok önemlidir. Bu yüzden başlangıçta en doğru üfleme tekniğini kullanmak gerekir. Mehdi Novruzov'a göre üç tip nefes vardır;

- 1.Tip Göğüs (Kaburga) Nefesi
- 2.Tip Karın (Diyafram) Nefesi
- 3.Tip Karışık Nefes (Kaburga ve Diyafram Birlikte)

Birinci tip göğüs nefesini kullanmak icra sırasında yeterli rahatlığı sağlamayabilir. Çünkü bu nefes tipi kullanıldığında diyafram çalışmaz. İkinci tip karın nefesinde ise göğüs pasif kalır. Bu nefes tiplerinin tek başlarına kullanımında akciğerler maksimum seviyeye ulaşamaz. Bunlara dayanarak, n sağlıklı nefes tekniği üçüncü tip olan karışık nefestir. Karışık tip nefes kullanırken uyulması gereken bazı kurallar vardır; nefes alırken (esas nefes ağızla alınandır) burunun çok az da olsa bir etkisi vardır bu yüzden burunu tıkamamak önemlidir. Nefes alırken kaburgaların genişlemesi ve diyafram kasının harekete geçmesi gerekir. Diyaframın hareketiyle karın duvarı öne doğru çıkar ancak bu nefesi alırken omuzların serbest olması ve yukarı kalkmaması gerekir. Nefesi alırken kontrol elden bırakılmamalıdır, ne çok fazla ne de çok az nefes almak doğru değildir. Nefesi aldıktan sonra yine kontrollü bir şekilde sonuna kadar harcanmayıp akciğerlerde tutularak, bir sonraki nefes için zemin hazırlanır. Nefes alırken göğüs olabildiğince dinç tutulmalıdır. Göğüsün dinç olması nefesin daha uzun süre tutulabilmesini sağlar ve bu teknik nefesin temelini oluşturur. Karışık nefes tekniği göğüs ve diyaframın aktif bir şekilde çalışmasını, akciğerleri genişleterek uzun nefes kullanımını sağlar. Karışık nefesin kullanılan en sağlıklı nefes olmasının nedeni ise, bütün kaslar aynı anda çalıştığından, solunum organları ve kaslarının çabuk yorulmamasıdır. Klarnet icrasında nefes müzik

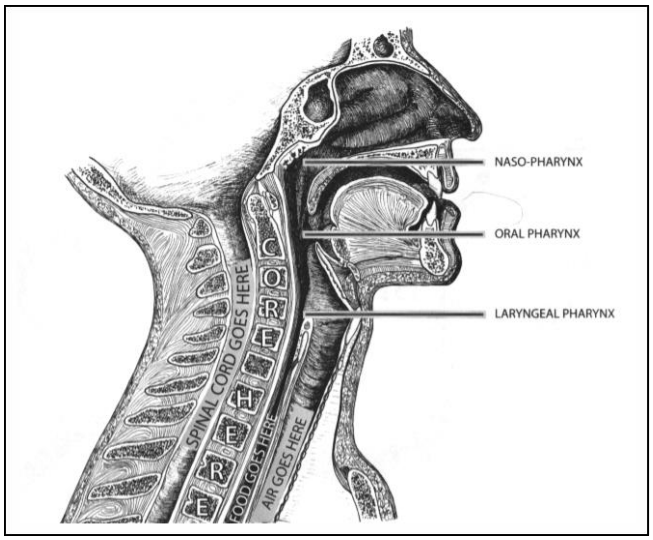
cümlesine göre alınmalıdır. Müzik cümlesinin uzunluğu veya kısalığına göre değişim gösterebilir; kısa müzik cümlelerinde az ve hızlı, uzun müzik cümlelerinde ise derin nefesler kullanılmalıdır.

Doğu Michigan Üniversitesi Müzik ve Dans Akademisi'nin 2010 yılında yayınlamış olduğu "*Basic Woodwinds: Clarinet Coursepack*" makalesinde doğru nefesin oluşumu şu şekilde açıklanmıştır.

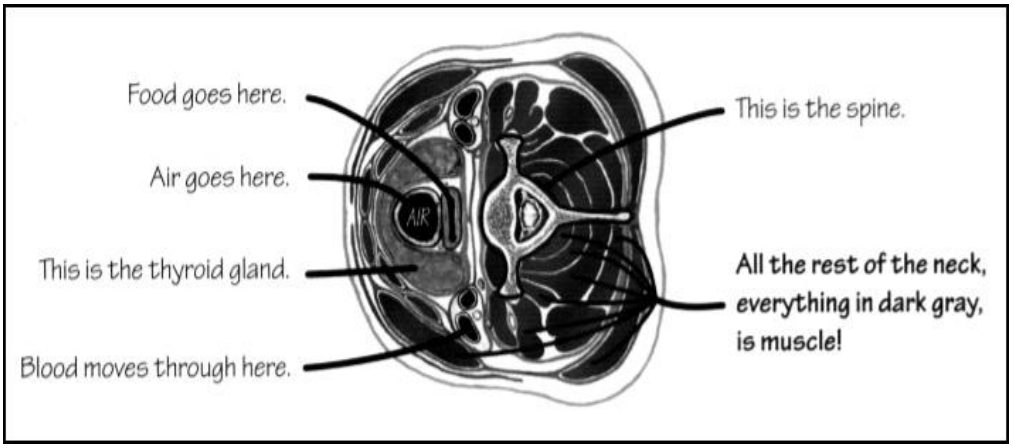
Boyun ve boğaz birbiriyle karıştırılan ancak işlevleri çok farklı olan iki ayrı kas grubudur. Boyun, kafatasını hareket ettirmeyi sağlayan bir kas iken boğaz ise boynun iç yapısını oluşturan, konuşma ve yutma gibi işlevleri gerçekleştiren kastır. Boğazın başlangıç noktası olarak bilinen yutak, karına kadar uzanır ve üç bölümden oluşur.

- Geniz (Nazofarenks); dil kökü, yumuşak damak ve bademcik bölgesinin oluşturduğu kas grubu.
- Boğaz arkası boşluğu (Orofarenk)
- Gırtlak (Loringaealfarenk); ses tellerinin arka kısmı.

Resim 35: Boğaz Yapısı

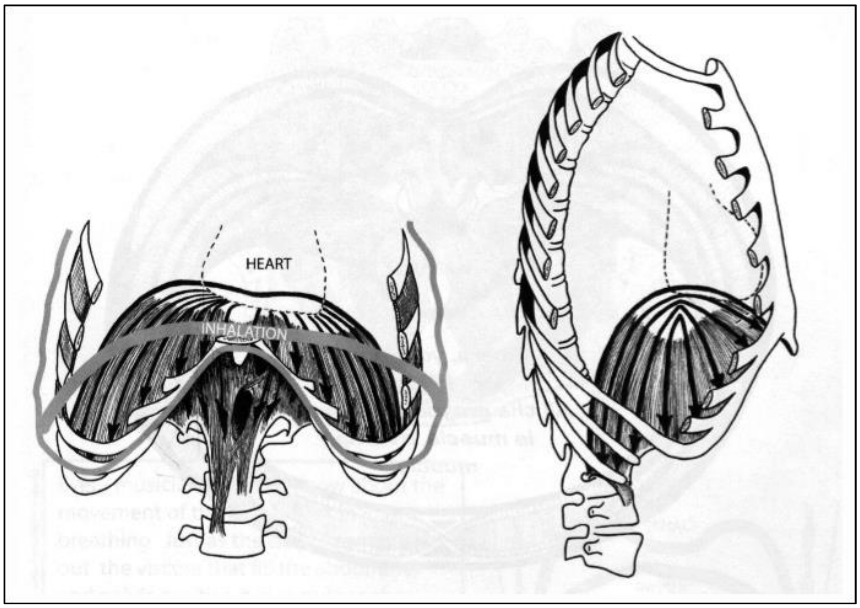

Resim 36: Boğazın İç Yapısı

Diyafram; göğüs boşluğu ile karın boşluğu arasındaki tüm orta göğüs bölgesini kaplayan, kubbe şeklinde bir kastır. Karın boşluğunu örten bir zar gibidir. Diyaframın nefes alırken oluşan hareketi kaburgaların yukarı ve dışarı doğru hareket etmesini, nefes verirken de kaburgaların aşağı ve içeri girmesini sağlar.

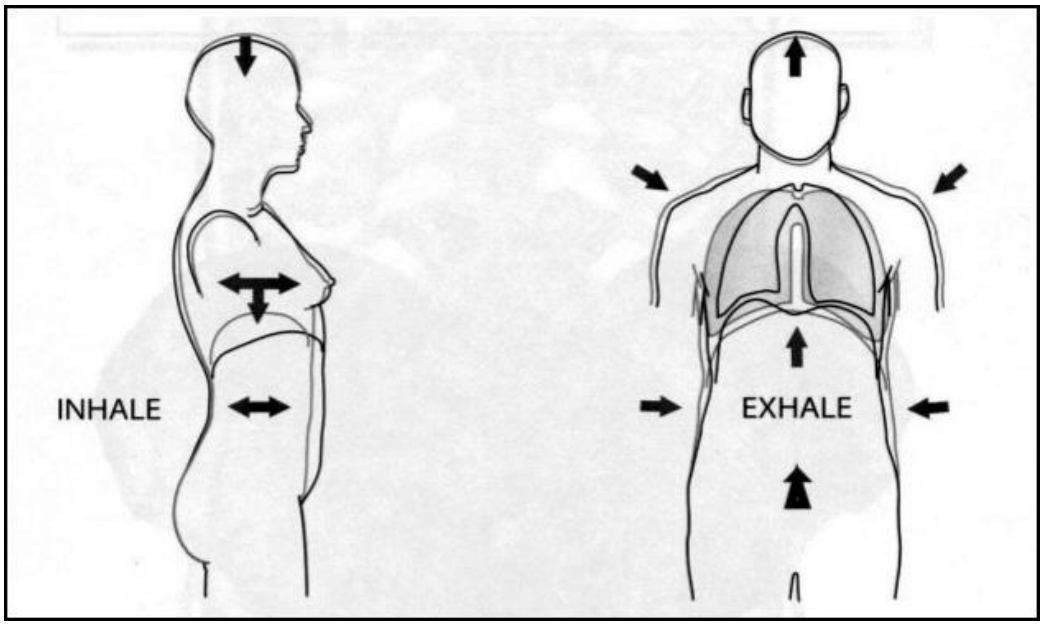
Resim 37: Diyafram

Nefes alırken tüm gövdeyi kapsayan organize bir hareket meydana gelir. Akciğerler hava ile dolarken, göğüs yukarıdan aşağıya hafifçe toparlanır,

kaburgalar dışa doğru hareketlenir, diyafram aşağı doğru inerek karın boşluğuna dolan havayı karın duvarına doğru zorlar. Akciğerler büyük ölçüde boşaldığında, gövde hafifçe uzar, kaburgalar içeri ve aşağı doğru iner ve diyafram yükselirken karın boşluğunun tekrar havayla dolması sağlanır.

Resim 38: Nefes Almada Oluşan Hareket

Öncelikle bir klarnet icracısı, klarnet çalarken nefes almak için sadece ağzını kullanmalıdır. Klarnet çalarken sadece diyafram nefesi kullanılmalıdır. Doğru diyafram nefesini alırken göğsün şişmemesi, omuzların havaya kalkmaması gerekmektedir. Nefes doğrudan karına yönlendirilecek şekilde alınmalıdır. En sağlıklı doğru nefes alma çalışmaları ayakta dururken yapılmalıdır çünkü karın bölgesi kasları ayaktayken serbest kalır.

Klarnetteki tutuş ve duruş pozisyonları, temel klarnet eğitimindeki en önemli basamaktır. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda eğitim gören Klarnet öğrencisinin başlangıç aşamasında doğru pozisyonları öğrenmesi için, her gün en az 2 saat boyunca, ayna karşısında uzun ses çalışmaları yapması gerekmektedir. Bir klarnet icracısı ne kadar profesyonel olursa olsun, bu kondisyon çalışmalarını her gün tekrarlamalıdır.

3.7 Yedinci Alt Problem

Klarnette Nota Yerlerinin ve Müziğin Temel Öğelerinin Öğrenciye Aktarılması
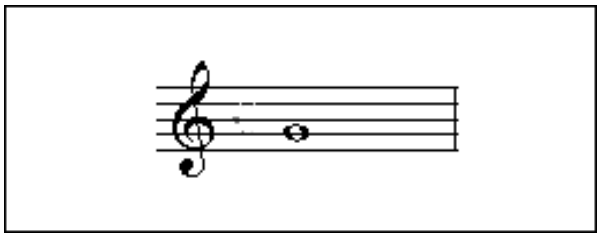
Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda uygulanan klarnet başlangıç eğitiminde öğrenci klarnetin genel özelliklerini, tutuş duruş ve doğru nefes ile üfleme tekniklerini öğrendikten sonra, okulda aldığı solfej dersleriyle paralel olarak klarnetin nota yerlerini ve müziğin temel öğelerini de klarnet eğitmeni ile pekiştirerek öğrenmelidir. Metodik klarnet eğitiminde her eğitmen kendi geliştirdiği metotlarla nota eğitimini öğrenciye aktarabilir.

3.7.1 Müziğin Temel Öğeleri

Öğrenciye öncelikle müziği okumak anlamına gelen solfej eğitimi ile beraber nota yerleri aktarılmalıdır. Öğrenci müzik yazısını okumaya başlarken, temel müzik öğeleri olan porte / dizek, müzikte anahtar, notaların klarnetteki yerleri, ritim ve vuruşlar, nota değerleri, müzikte ölçü ve ölçü sayısı gibi kavramları iyice öğrenmeli ve buna göre nota okuma alıştırmalarını yapmalıdır.

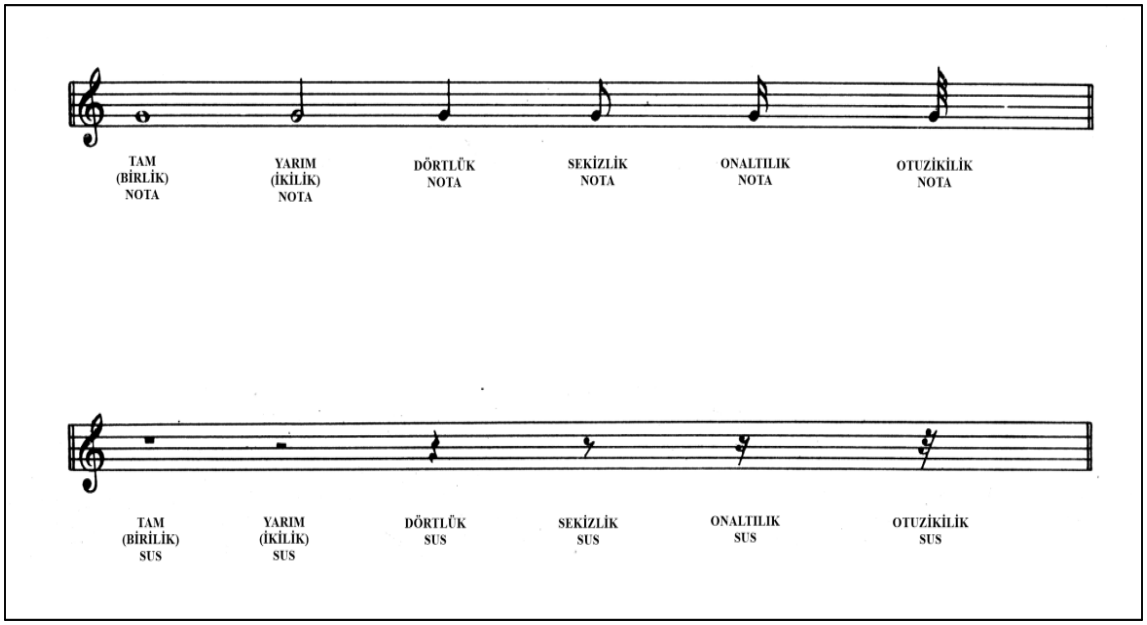
Porte / dizek 4 eşit aralıklı birbirine paralel 5 çizgiden oluşan notaların üzerine yazıldığı müzik satırıdır. Bu çizgiler aşağıdan yukarıya doğru birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci çizgiler olarak adlandırılır ve değiştirilemez. Anahtar ise portenin sol başında konumlanan ve notaları isimlendiren işarettir. Müzikte kullanılan ve portenin farklı çizgilerinde konumlanan üç adet anahtar vardır. Bunlar Sol, Fa ve Do anahtarlarıdır. Klarnet için kullandığımız anahtar 2. çizgi başlangıç noktası olan Sol anahtarıdır ve 2. çizginin üzerine konumlanan notaya Sol ismini verir. Bu Sol notası klarnetteki tüm parmaklar açıkken üflenen boş Sol notasını işaret eder.

Şekil 4: Birinci Oktav Boş Sol Notası

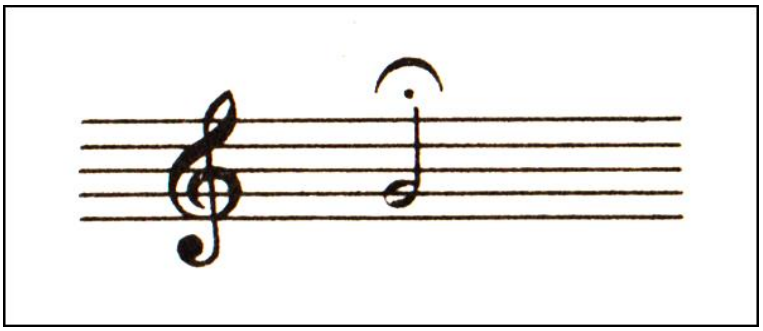
Öğrencinin klarnetteki nota yerlerini ezberlemesi aynı zamanda uzun ses çalışmalarını yapabilmesi için, notaya bakarak uzun ses çalışmaları yapması verimli olmaktadır. Bu çalışmalar hem notaları ezberlemeye hem de nefes ve dudak tekniklerini doğru şekilde uygulamaya yöneliktir.

Şekil 5: Nota Değerleri

İlk başta nota değerlerini ezberleyen öğrenci, Puandorg ile yazılan notaları nefesi yettiği sürede icra etmeli ardından ölçü içinde küçük alıştırmalara geçmelidir. Puandorg üzerine geldiği notanın değerini iki katına çıkaran müzik terimidir ve bu uzatma icracının veya şefin istediği uzunlukta da olabilir.

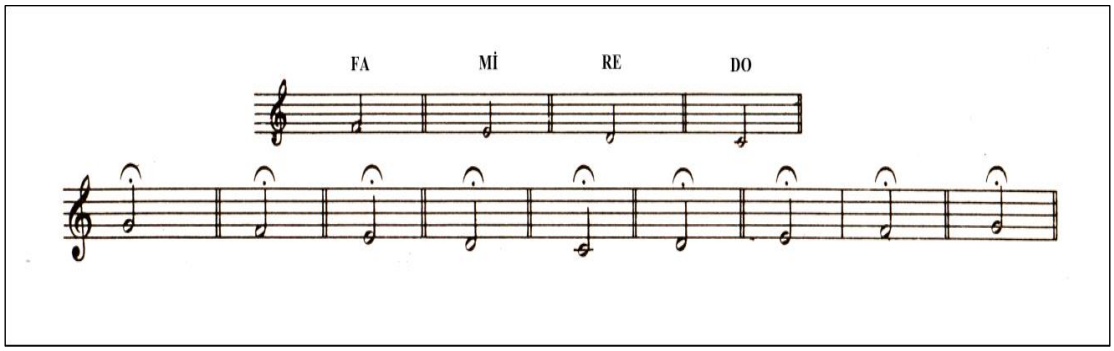
Şekil 6: Puandorg

3.7.2 Sol El Parmakları

Nota okuma çalışmalarında, nota yerleri kademe kademe öğrenciye aktarılabilir. Örneğin sadece sol el parmaklarının çalıştığı üst orta gövdedeki nota çalışmalarıyla başlanılabilir.

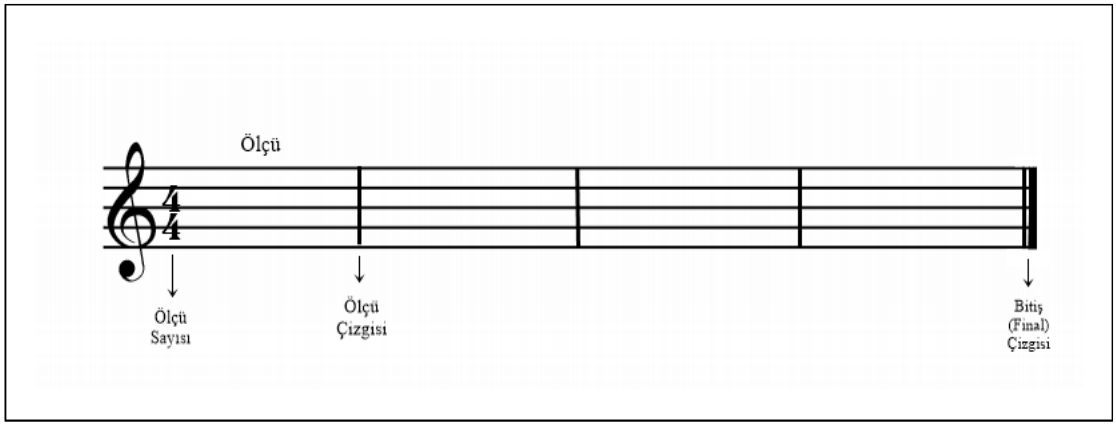
Şekil 7: Sol El Parmaklarında Nota Yerleri

3.7.3 Müzikte Ölçü Kavramı

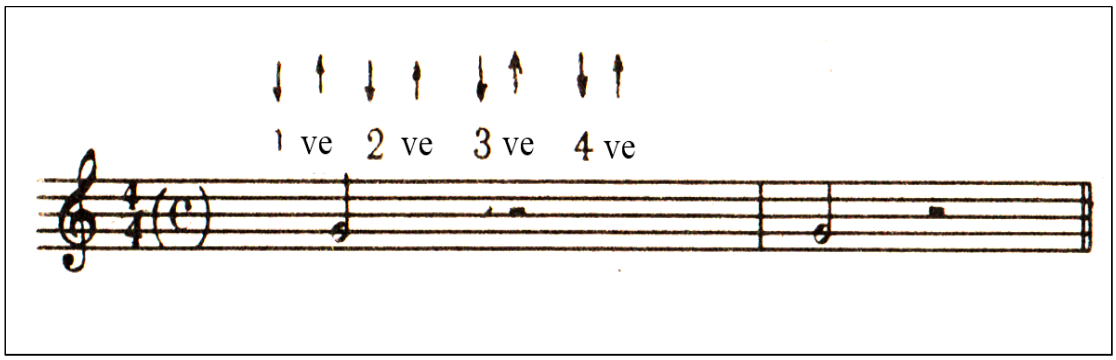
Öğrenci Puandorg ile işaretli nota yerlerini uzun ses çalışması olarak çalıştıktan sonra, müzikte ölçü kavramı ve ölçü sayıları hakkında bilgiler verilmeye başlanabilir.

Şekil 8: Müzikte Ölçü Kavramı
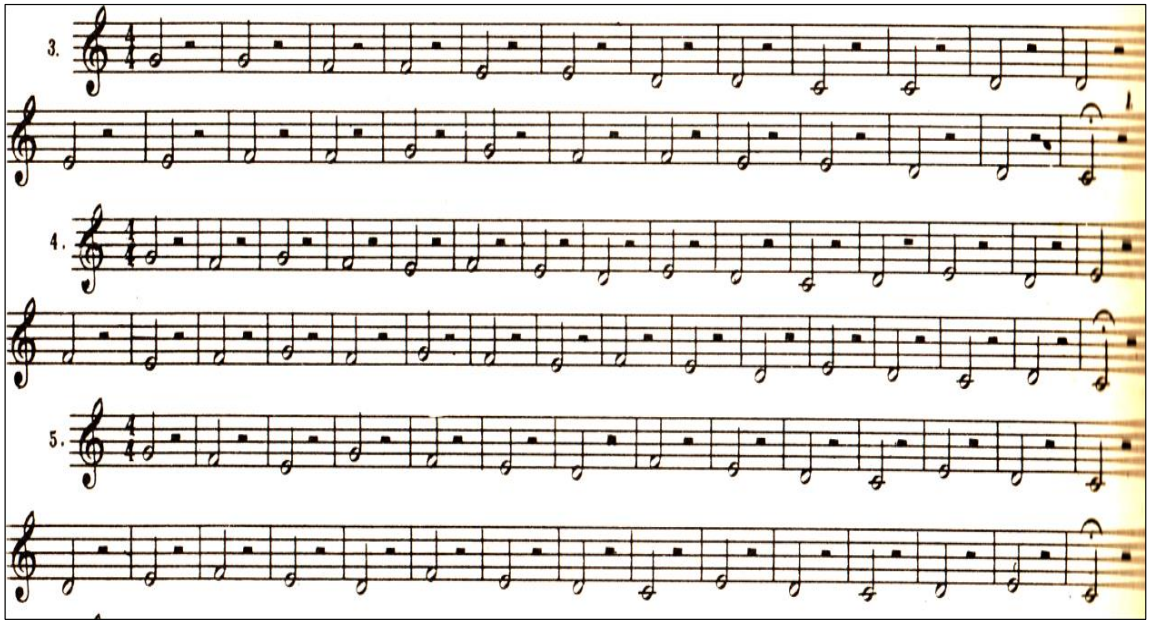

Müzikte ölçü sayılarını öğrenciye aktarırken basit ve anlaşılır bir şekilde olmak gerekir. Örneğin ölçü sayılarını anlatırken 4/4'lük ölçüde alttaki 4 rakamının dörtlük notayı sembolize ettiğini, üstteki 4'ün ise bir ölçüde kaç tane dörtlük nota olduğunu gösterdiği açıklaması yapılabilir. Aynı şekilde diğer basit ölçü sayıları 3/4'lük ve 2/4'lük ölçüleri de örnek göstererek bu kavram pekiştirilebilir.

Şekil 9: Ölçü İçinde Vuruş Sayımı

Ölçü kavramı da öğrenciye aktarıldıktan sonra yavaş tempoda basit nota çalışmalarına geçilebilir. Mehdi Novruzov'un klarnet metodundaki 3, 4 ve 5 numaralı çalışmalar sol el parmaklarıyla yapılan çalışmalara örnek gösterilebilir.

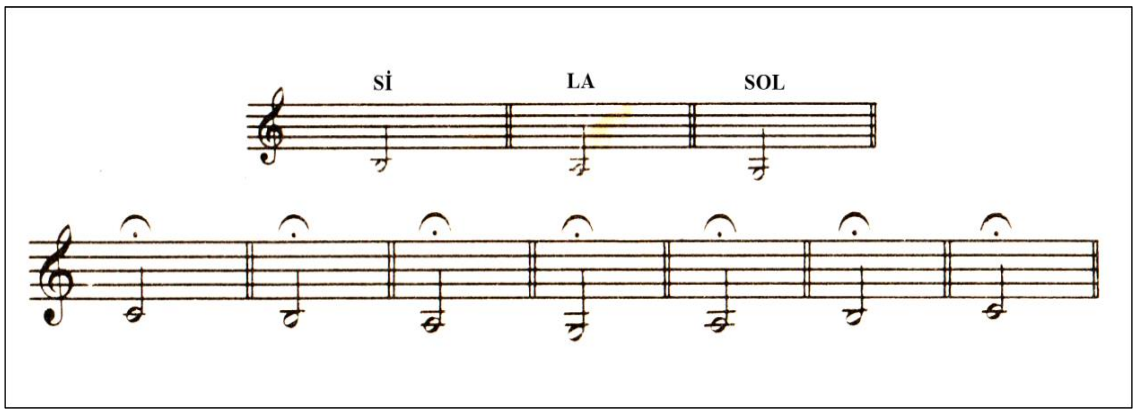
Örnek 1: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 3, 4ve 5 No'lu Alıştırmalar

3.7.4 Sağ El Parmakları
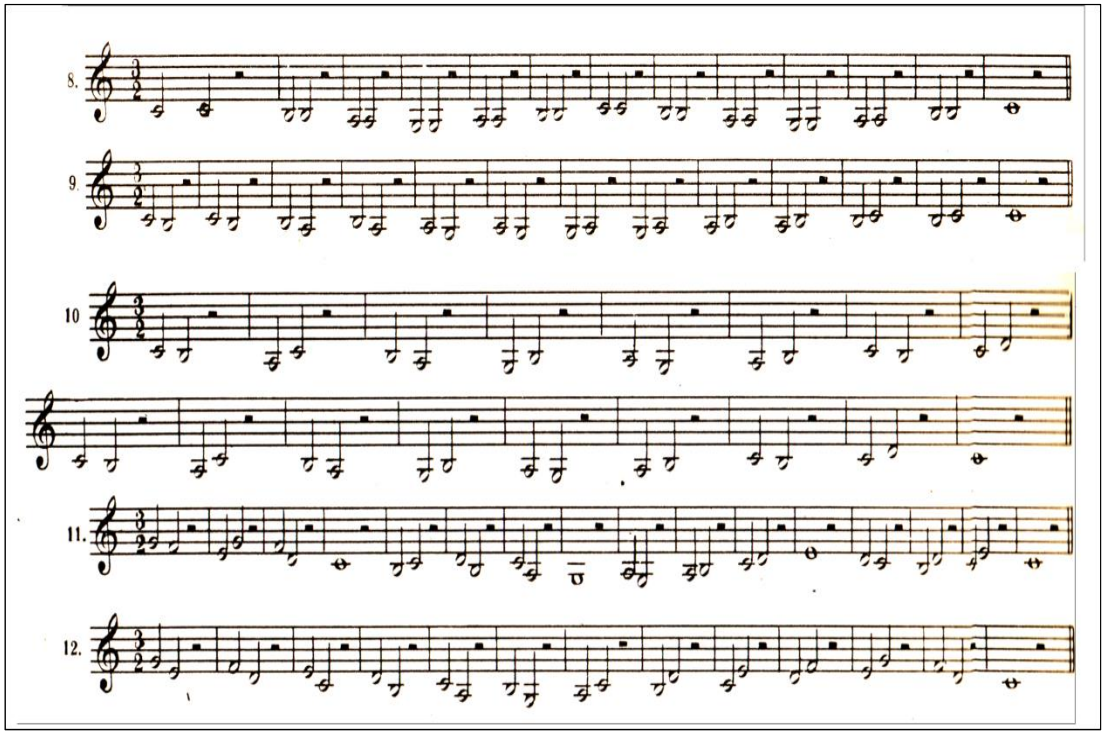
Sol el parmakları çalışmalarının ardından, alt orta gövdede hareket eden sağ el parmaklarına denk gelen notalarla çalışmaya devam edilebilir. Küçük oktav Si, La, ve Sol notaları sağ el parmakları kullanılarak kapanmaktadır.

Şekil 10: Sağ El Parmaklarında Nota Yerleri

Yine Puandorg ile işaretli uzun ses çalışmaları ardından Mehdi Novruzov'un Klarnet Metodundan 8, 9, 10, 11 ve 12 numaralı alıştırmalar ile nota yerleri pekiştirilebilir.

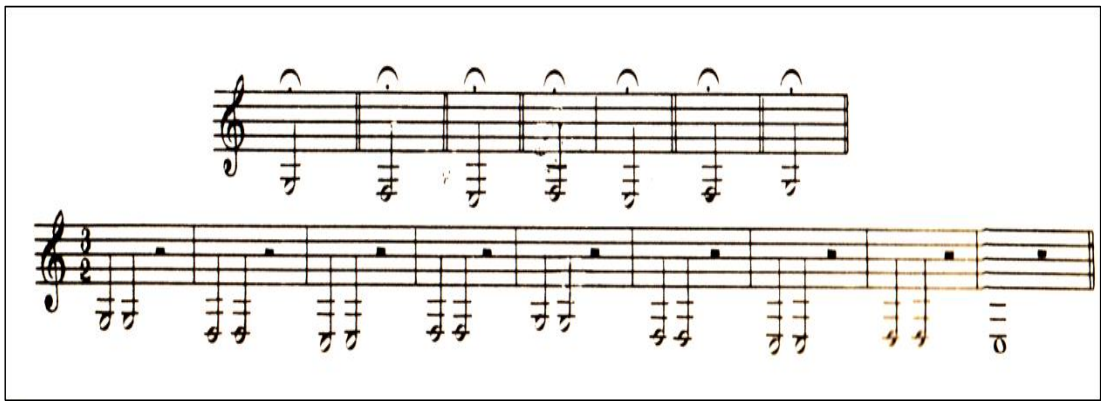
Örnek 2: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 8, 9, 10, 11 ve 12 No'lu Alıştırmalar
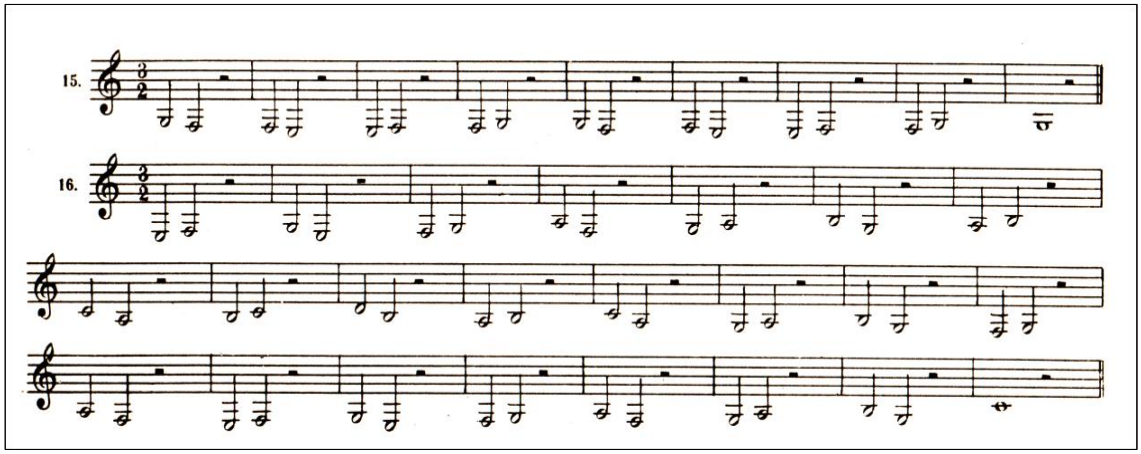

3.7.5 Serçe Parmaklar

Sağ el parmakları ile yapılan çalışmaların ardından serçe parmaklar kullanılarak çıkartılan Küçük Oktav Fa ve klarnetteki en kalın ses olan Mi notaları ile çalışmalara devam edilebilir. Bunlar için de öncelikle Puandorg kullanılarak yazılmış uzun ses çalışmaları ve Mehdi Novruzov'un Klarnet Metodundaki 15 ve 16 numaralı çalışmalar kullanılabilir.

Şekil 11: Serçe Parmaklarda Nota Yerleri
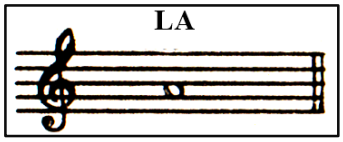

Örnek 3: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 15 ve 16 No'lu Alıştırmalar
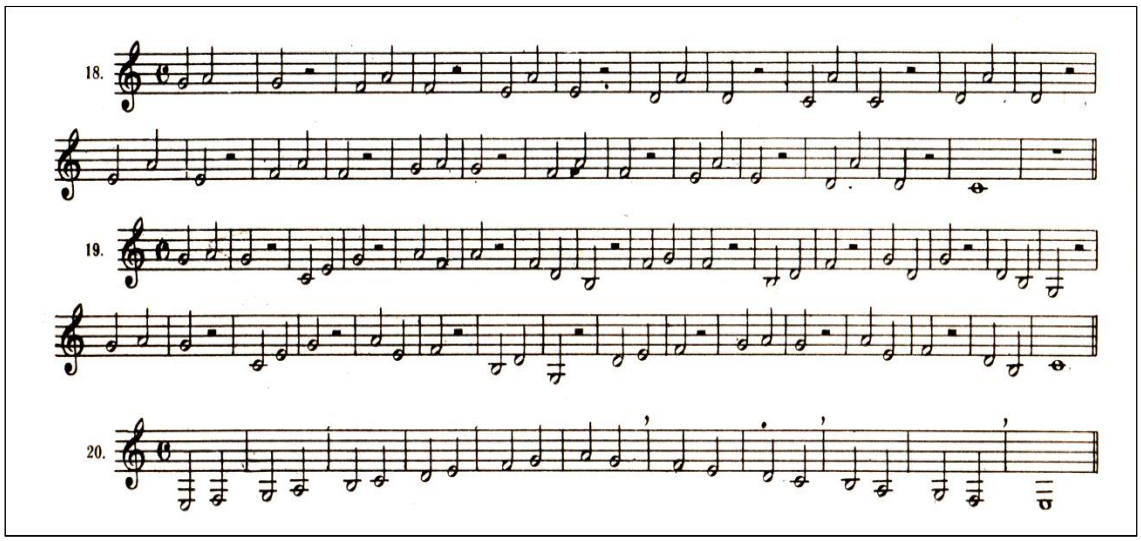

3.7.6 Klarnette Tiz Sesler

Bas ses çalışmaları tamamlandıktan sonra Birinci Oktav La sesinden başlayarak tiz seslere doğru, aynı metot kullanılarak ilerlenebilir.

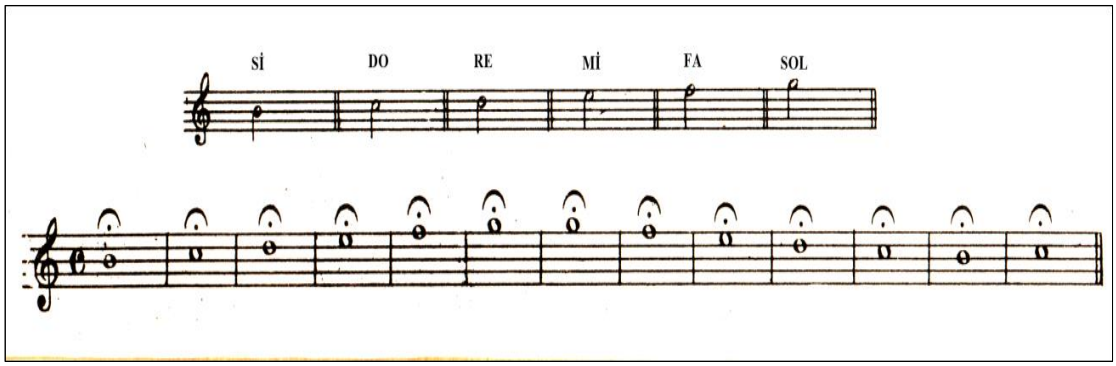
Şekil 12: Birinci Oktav La Notasının Porte Üzerinde Gösterilişi

Örnek 4: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 18, 19 ve 20 No'lu Alıştırmalar
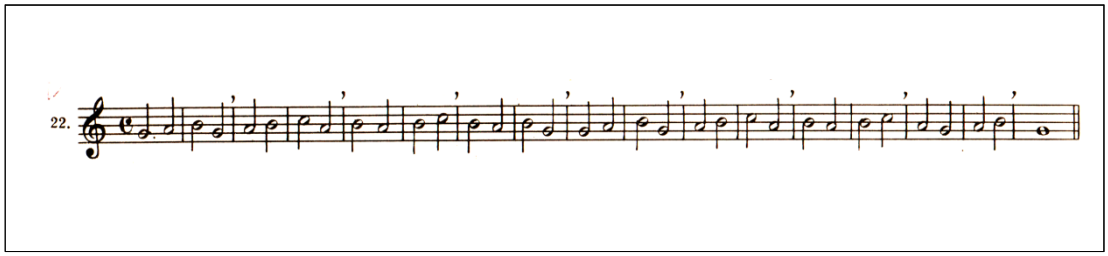

Şekil 13: Birinci Oktav Si ve İkinci Oktav Do – Re – Mi – Fa – Sol Notalarının Porte Üzerinde Gösterilişi
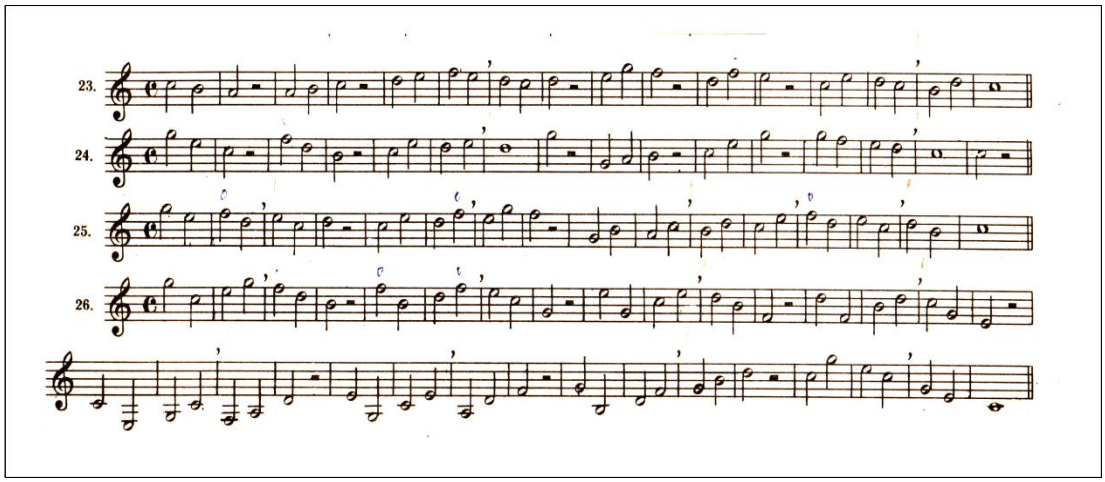

Birinci oktav La notasından Si'ye geçiş klarnetin başlangıç aşamasında öğrenci için zor olabilmektedir. Bu zorluğun aşılması için Sol – La – Si – Do notaları üzerinde uzun ses çalışmaları yapılabilir ayrıca Mehdi Novruzov'un Klarnet Metodundan 22 numaralı çalışma da buna yöneliktir.

Örnek 5: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 22 No'lu Alıştırma

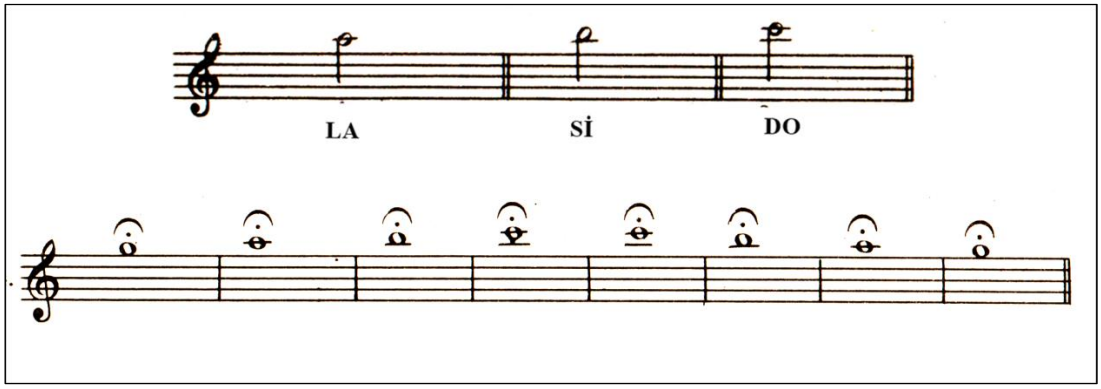

Örnek 6: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 23, 24, 25 ve 26 No'lu Alıştırmalar

Klarnette tiz notalara çıktıkça icrada biraz zorlanma, ses çıkartamama gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Dudak pozisyonunu biraz daha toparlayarak ve dudak kaslarını biraz daha sıkarak bu sorunlar çözülebilir.

Şekil 14: İkinci Oktav La – Si ve Üçüncü Oktav Do Notalarının Porte Üzerinde Gösterilişi

3.7.7 Müzikte Hız Terimleri

Klarnet eğitimiyle paralel olarak devam eden temel müzik bilgilerine müzik terimleri de dahildir. Öğrencinin müzikte tempo ve karakter belirtmek için kullanılan bazı terimleri ezberlemesi faydalı olacaktır. Tempo için, ağır ve orta hız terimlerini öğrenciye açıklayarak, küçük alıştırmalarla birlikte ritim çalışmaları yapılabilir.

Ağır tempo terimleri olarak;

- **Grave**; çok çok ağır
- **Largo**; uzatarak ve ağır
- **Adagio**; yavaş

Orta tempo terimleri olarak ise;
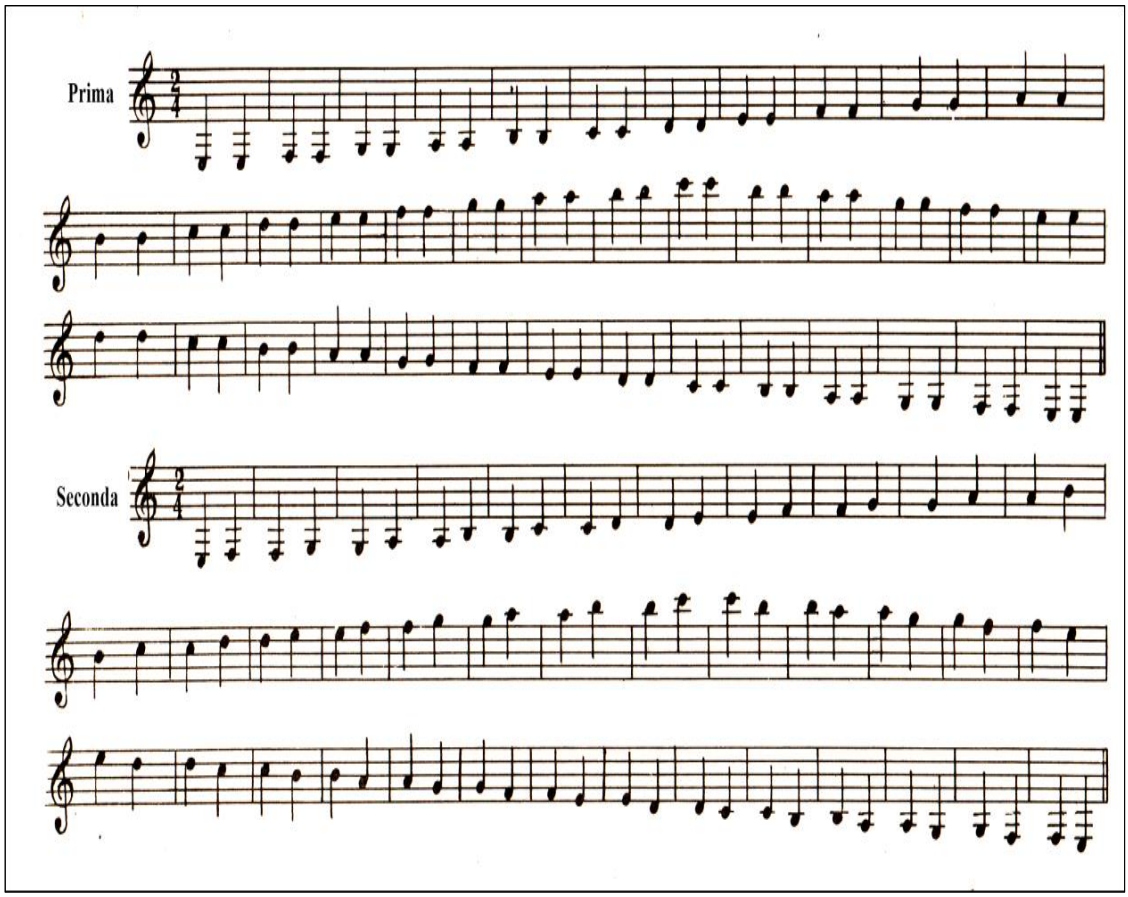
- **Andante**; rahat, acele etmeden
- **Andantino**; Andante'den hareketli

- **Moderato**; orta tempo
- **Allegretto**; çabukça tanımlarıyla öğrenciye aktarılabilir.[6]

3.7.8 Aralık Çalışmaları
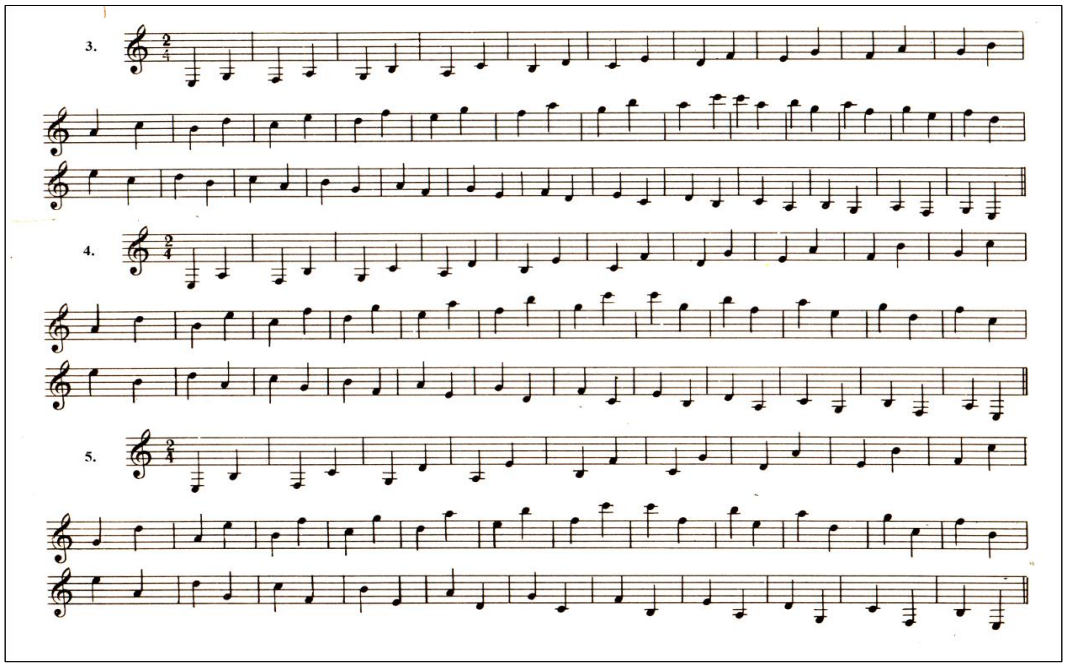
Notalar arası geçişlerde kondisyonun doğru oturuşması ve sürekliliğin sağlanması için öğrencinin nota arası aralıklardan oluşan günlük çalışmalar yapması yararlı olacaktır. Yine başlangıç döneminde olan bir öğrenci için Mehdi Novruzov Klarnet Metodunda bulunan birden sekizli aralıklara kadar olan aralık çalışmaları kullanılabilir.

Örnek 7: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Birli ve İkili Aralık Çalışmaları
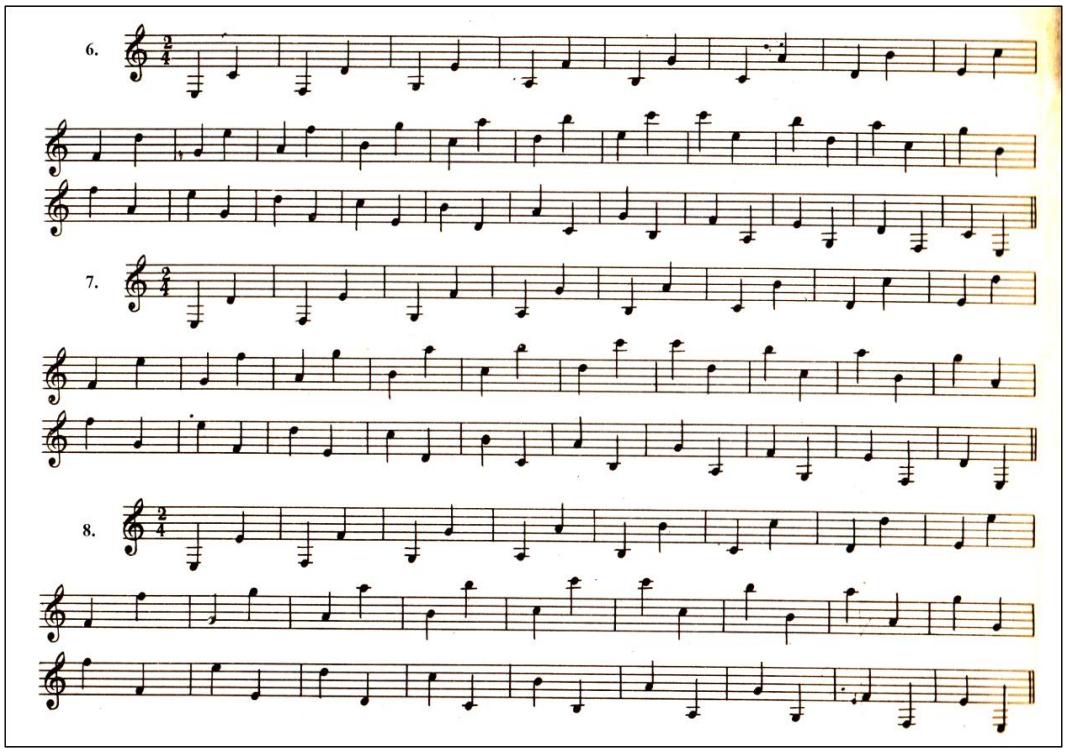

[6] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

Örnek 8: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Üçlü, Dörtlü ve Beşli Aralık Çalışmaları

Örnek 9: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu Altılı, Yedili ve Sekizli Aralık Çalışmaları

Klarnet başlangıç eğitiminde ilerlerken ilk zamanlarda Üçüncü Oktav Do notasına kadar gelmek yeterlidir. İlerleyen zamanlarda yapılacak olan gam, etüt ve repertuar çalışmalarında öğrenciye bunlarla ilgili yeni çalışmalar verilebilir.

3.7.9 Müzikte Gürlük Terimleri

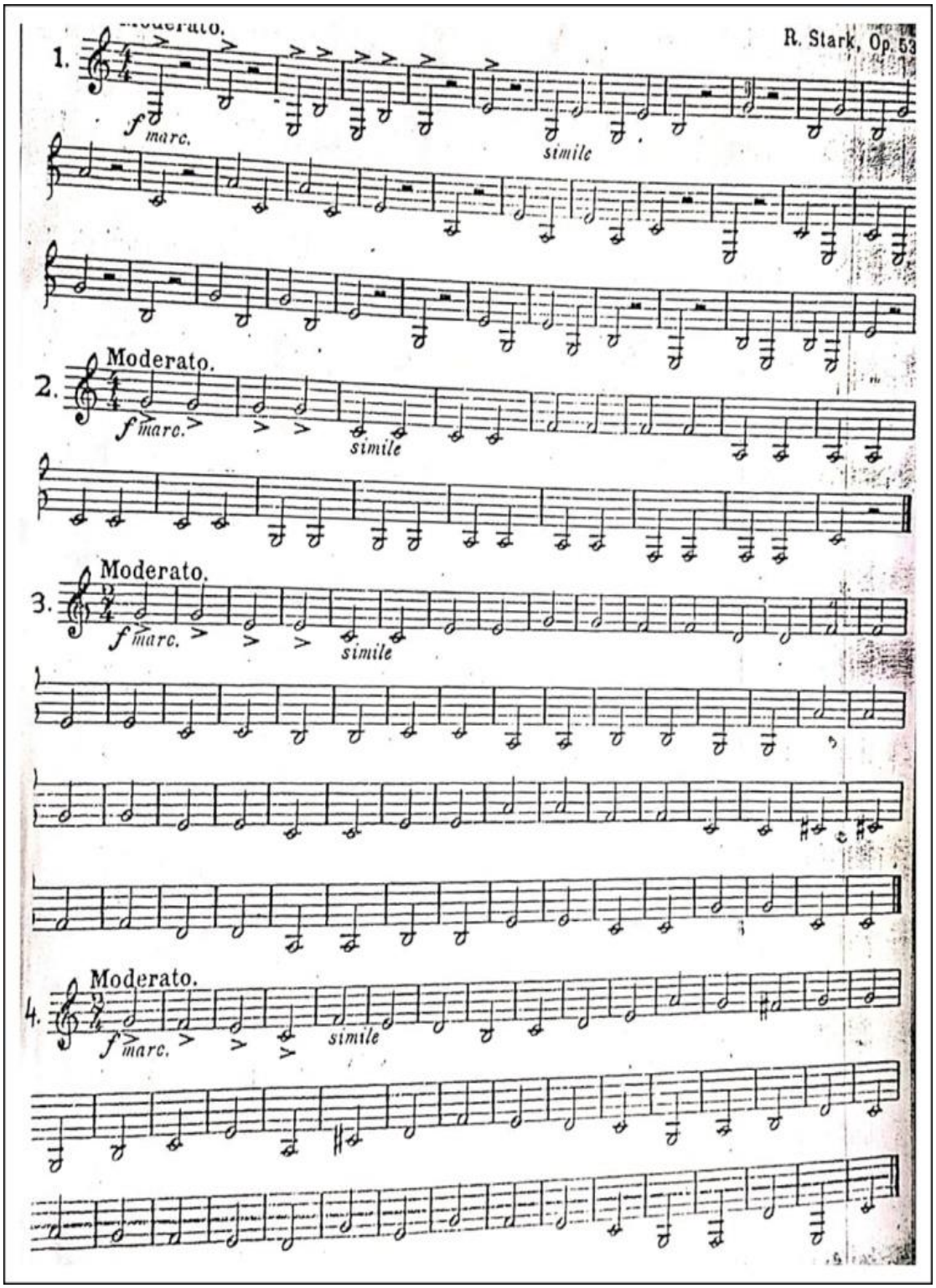
Öğrencinin ritim ve doğru sayma yeteneklerini geliştirmek için yapılan hız çalışmalarının yanı sıra, üflemeli çalgılarda nefes kontrolünün en önemli olduğu nokta olarak gürlük terimleri de öğrenciyle başlangıçta paylaşılmalı ve bunlarla ilgili alıştırmalar yapılmalıdır. Gürlük terimleri;

- ***pp*** **–** pianissimo, çok sessiz
- ***p*** – piano, yumuşak
- ***mp*** **-** mezzo piano, orta yumuşaklıkta
- ***mf*** **–** mezzo forte, orta gürlükte
- ***f*** **–** forte, güçlü
- ***ff*** **–** fortissimo, çok güçlü ve yüksek
- ***crescendo,*** artarak ve büyüyerek
- ***decrescendo,*** yavaşça sessizleşerek
- ***sf*** **–** sforzando, dinamik bir ses ardından yok olmak olarak öğrenciye aktarılabilir.[7]

Bu çalışmaların yanı sıra farklı metotlar da kullanılabilir. Örnek olarak Robert Stark'ın Klarnet Metodu'nda da benzer çalışmalara yer verilmiştir.

[7] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

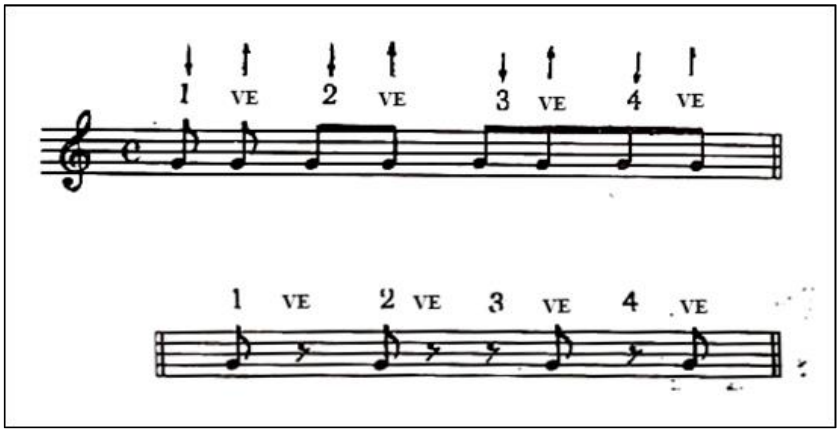
Örnek 10: Robert Stark Klarnet Metodu 1, 2 ve 3 No'lu Alıştırmalar

3.7.10 Sekizlik Notalar
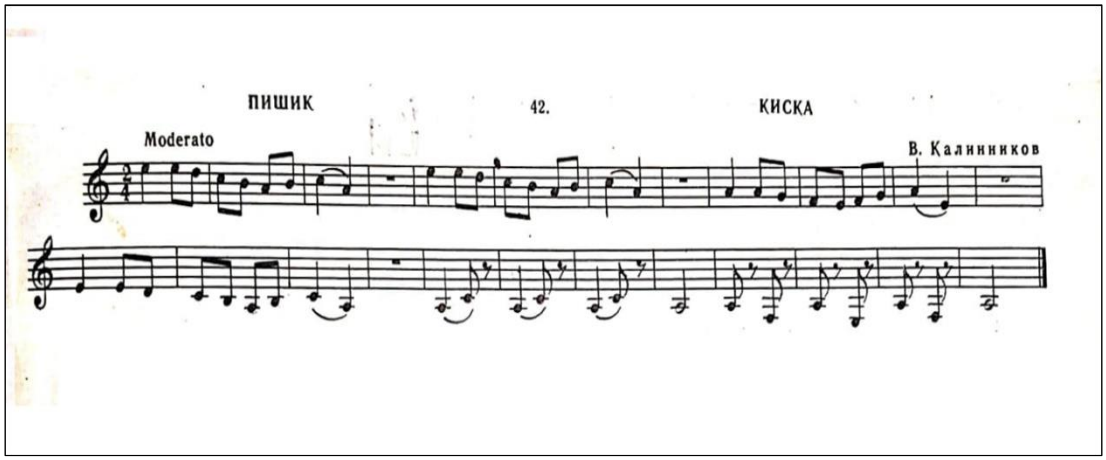
Müzikte tüm nota değerlerini doğru öğrenmek ve doğru icra edebilmek için belli çalışmalar yapılması gerekir. Bir, iki ve dört vuruşluk notalarla yapılan egzersizlerin tamamlanması ardından, bir vuruşun yarısını kapsayan sekizlik notalarla ilgili çalışmalara başlanabilir.

Şekil 15: Sekizlik Notanın Ölçü İçinde Vuruş Sayımı

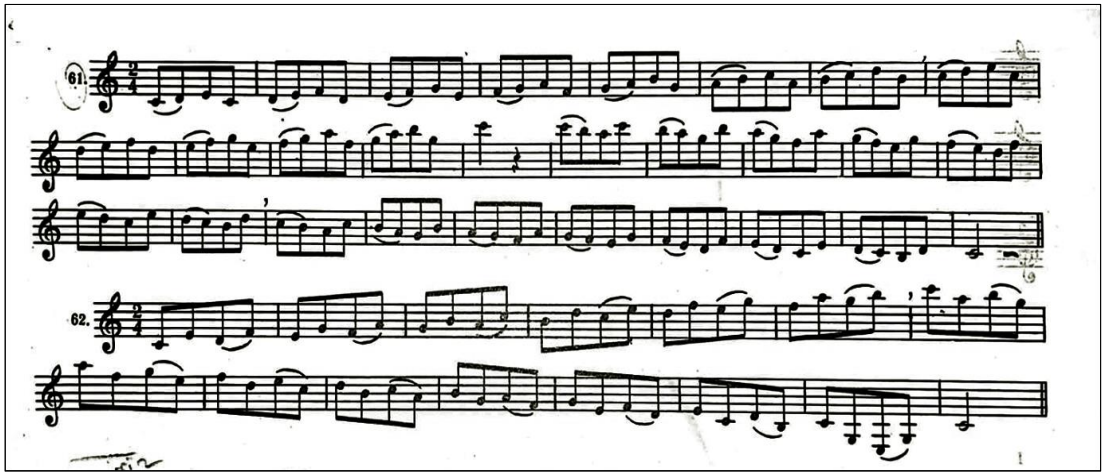

Sekizlik notaların ölçü içindeki tartımını öğrenen öğrenciye, bu konuyla ilgili küçük etüt ve şarkılar verilerek öğrenme pekiştirilebilir. Mehdi Novruzov Klarnet Metodu'ndan 42, 61 ve 62 numaralı alıştırmalar pratik için kullanılabilir.

Örnek 11: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 42 No'lu Alıştırma
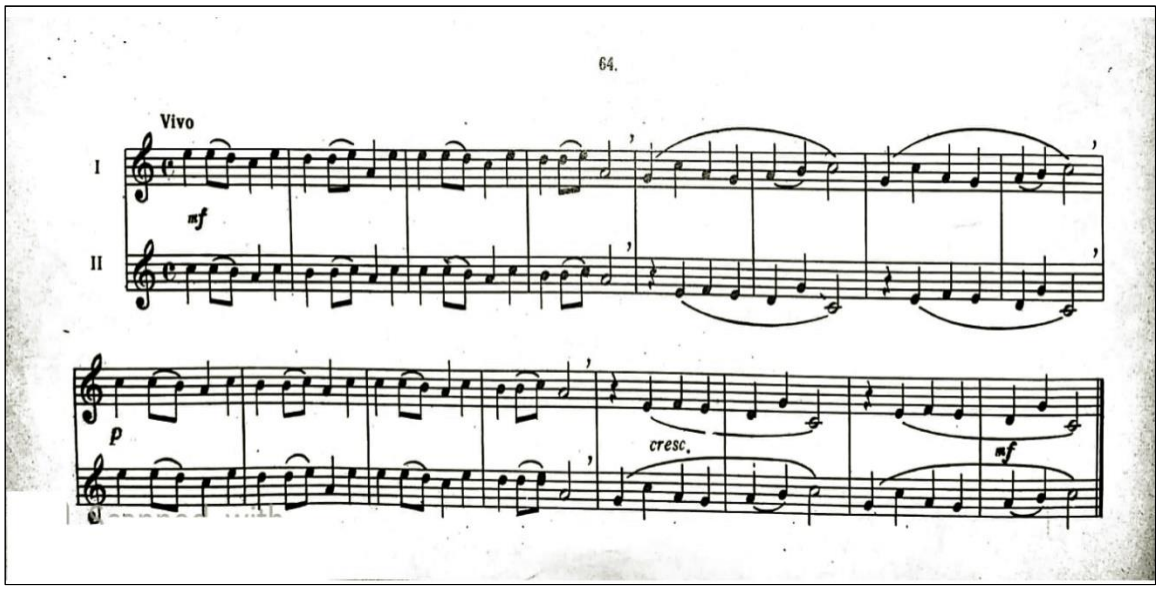

Örnek 12: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 61 ve 62 No'lu Alıştırmalar

Mehdi Novruzov ve Ludwig Wiedemann'ın yazmış olduğu klarnet metotlarında, öğretmen ve öğrencinin birlikte icra edip pratik yapabileceği küçük düetler bulunmaktadır. Yine sekizlik notalar üzerine yapılar çalışmalar için bu düetler de ders içinde kullanılabilir.

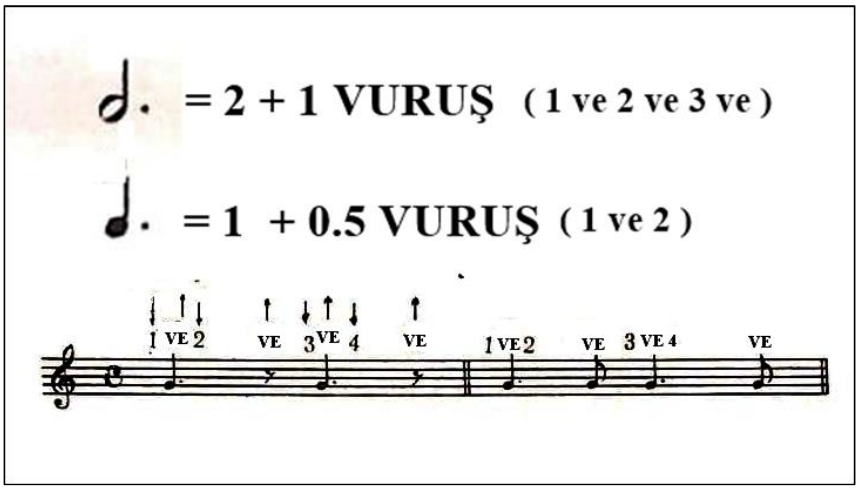
Örnek 13: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 64 No'lu Düet

3.7.11 Uzatma Noktası
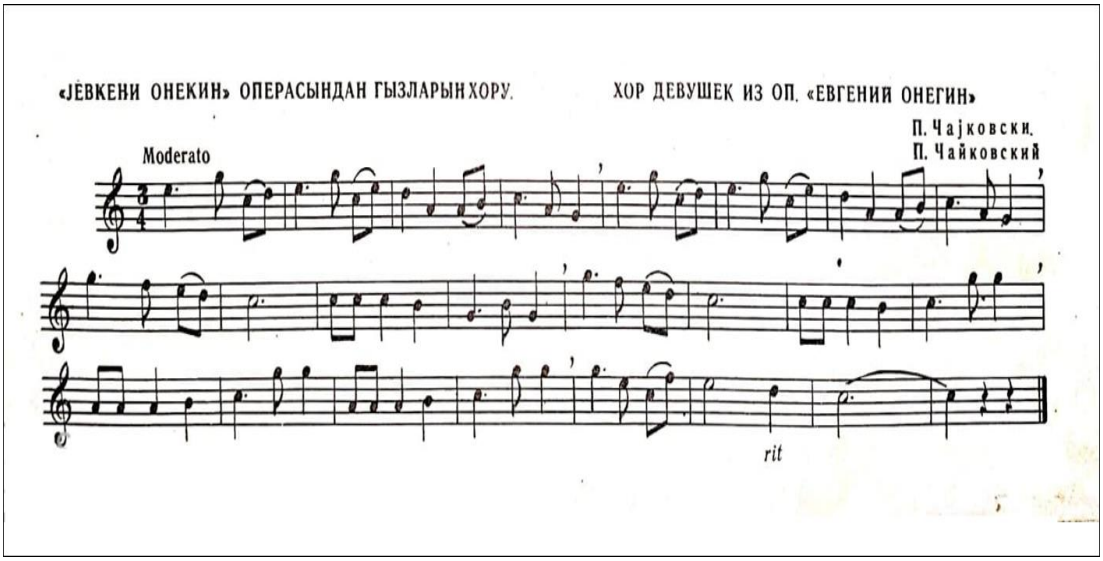
Müzikte uzatma noktası; yanına geldiği notanın değerini, kendisinin yarısı kadar uzatmasına yarar. Örneğin üç vuruşluk bir nota yoktur ancak iki vuruşluk bir notanın yanına konulan uzatma noktası o notanın değerini üç vuruşa çıkarır.

Şekil 16: Uzatma Noktası

Uzatma noktasıyla ilgili pekiştirme çalışması olarak, Pyotr Tchaikovsky'nin "Kızlar Korosu" isimli küçük şarkısı kullanılabilir.

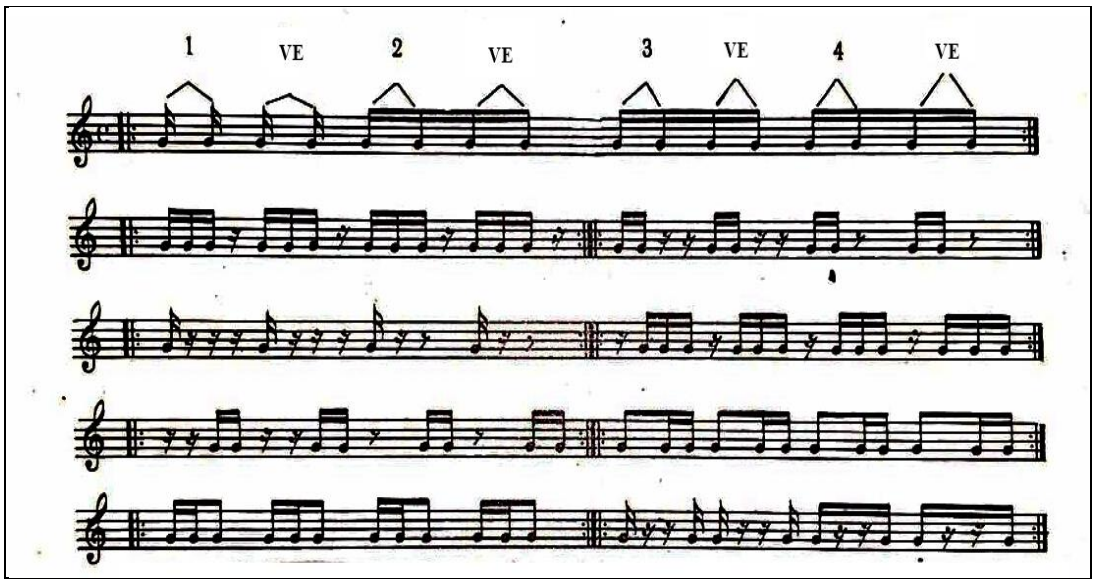
Örnek 14: Pyotr Tchaikovsky "Kızlar Korosu"

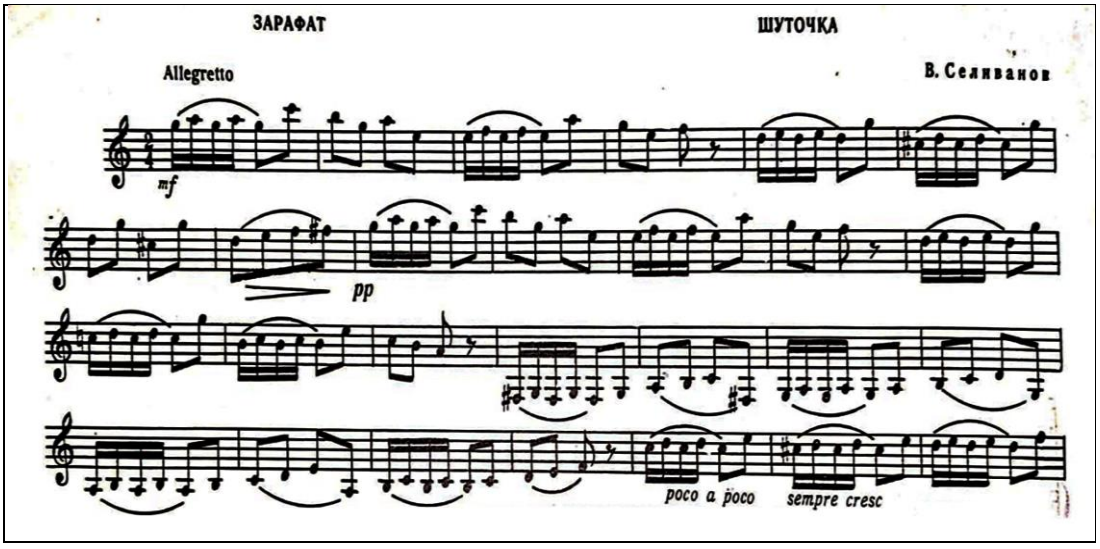
3.7.12 Onaltılık Notalar

Bir tam vuruşun dörde bölünmesiyle oluşan onaltılık notaların ölçü içinde saymak başlangıç aşamasında olan bir öğrenci için zor olabilir. Öğretmen ve öğrenci önce solfej olarak notaların değerlerini çözümleyebilir ardından pekiştirici etüt ve parçalarla eğitime devam edebilirler.

Şekil 17: Onaltılık Notanın Ölçü İçinde Vuruş Sayımı
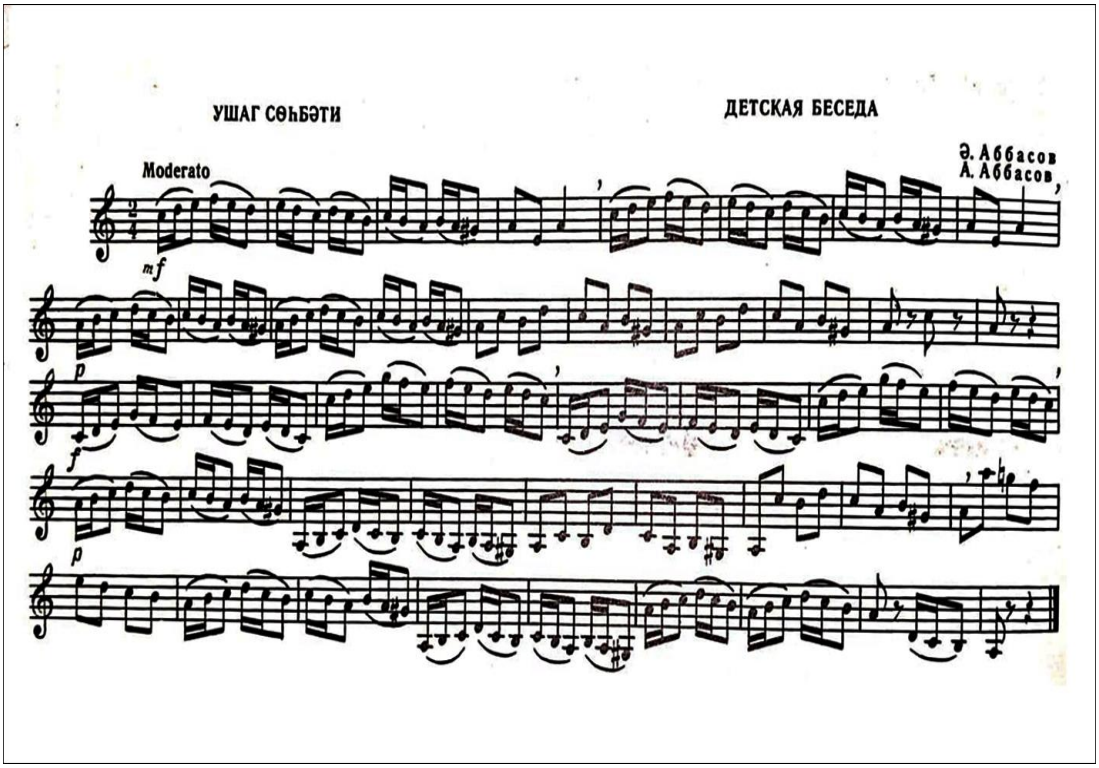

Örnek 15: Valentin Selivanov "Küçük Şaka": 1 – 27 Ölçüler
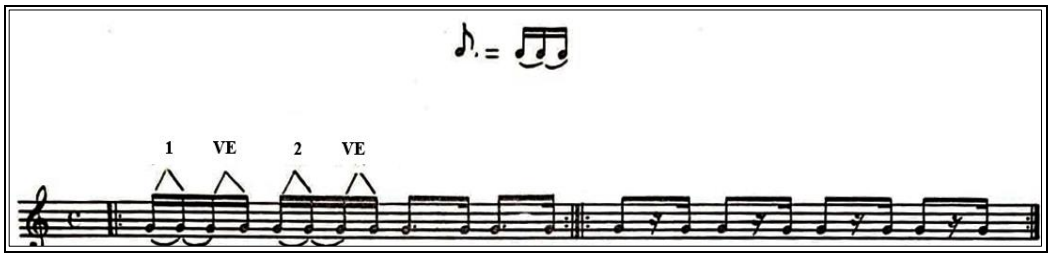

Onaltılık notaların müzikte bir çok kullanım şekli mevcuttur. Vuruşları farklı şekilde bölerek farklı tartımlar oluşabilir. Bu duruma örnek olarak iki onaltılık ve bir sekizlik notanın bir araya gelmesiyle oluşan bir vuruşluk nota birleşimlerinin bulunduğu Eşref Abbasov'un "Çocuk Konuşmaları" isimli küçük şarkısı gösterilebilir.

Örnek 16: Eşref Abbasov "Çocuk Konuşmaları"
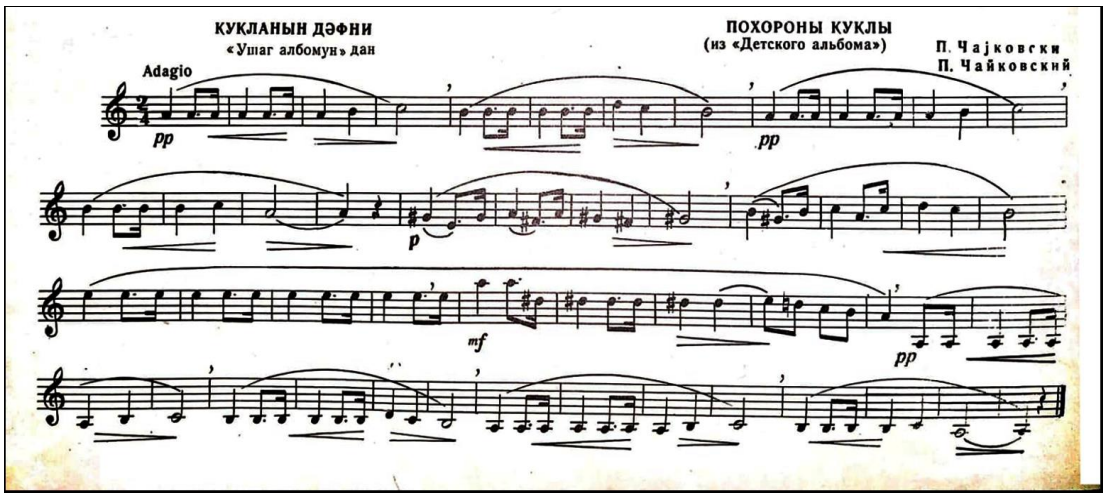

Sekizlik ve onaltılık notaların uzatma noktası kullanılarak oluşturduğu 'noktalı sekizlik' notaların da vuruş içinde sayma ve pekiştirme etütleriyle öğrenciye aktarılması gerekir.

Şekil 18: Noktalı Sekizlik'in Ölçü İçinde Vuruş Sayımı

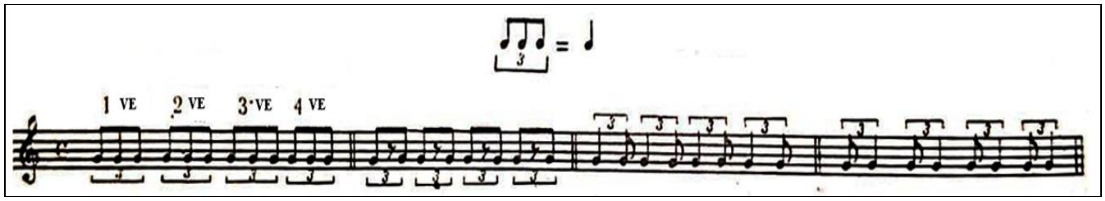
Örnek 17: Pyotr Tchaikovsky "Bir Bebeğin Eğlencesi"

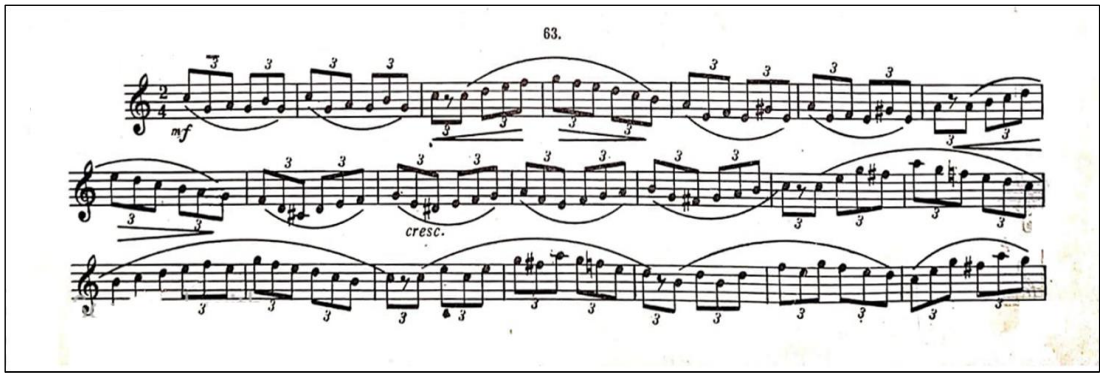
3.7.13 Üçlemeler

Üçleme, müzikte bir vuruşun üç eşit zamana bölünmesi anlamına gelmektedir. Solfej olarak üçleme notaların üç farklı notası bir vuruş içinde eşit uzunlukta okunur. Örneğin bir vuruş içine üç adet sekizlik nota sığdırılır.

Şekil 19: Üçlemeler

Örnek 18: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 63 No'lu Etüt: 1 – 21 Ölçüler

3.7.14 Müzikte Ses Değiştiren İşaretler

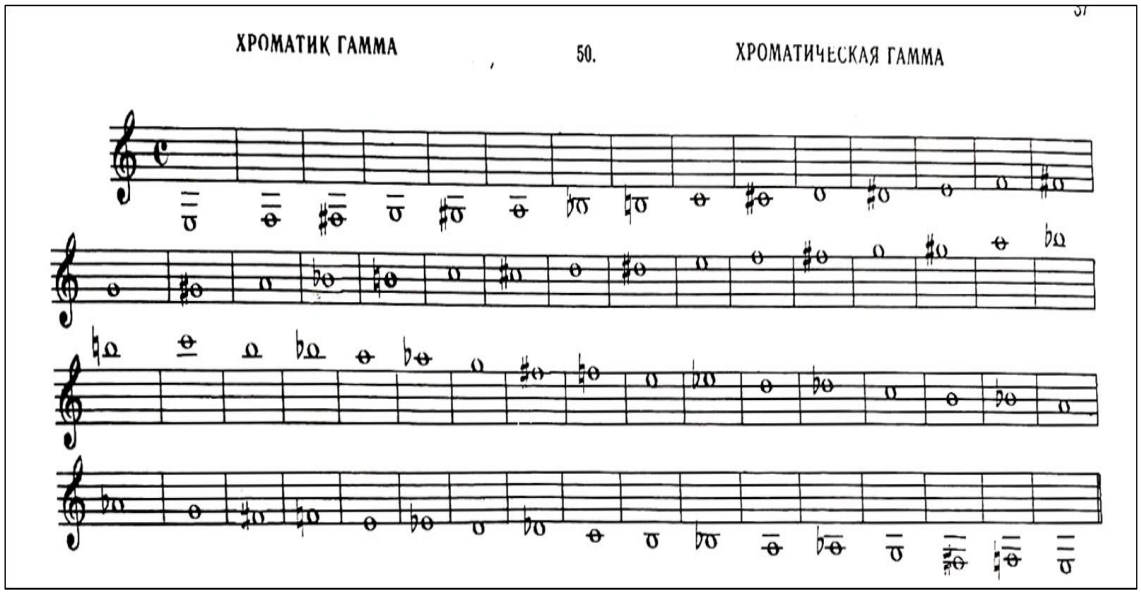
Natürel notalar üzerinden yapılan çalışmaların ardından müzikte ses değiştiren işaretler olan diyez, bemol gibi terimlerin öğrenciye anlatılması, enarmonik ve kromatik nota dizisi çalışmaları ile pekiştirilerek parmak pozisyonları oturtulmalıdır.

Resim 39: Müzikte Ses Değiştiren İşaretler;

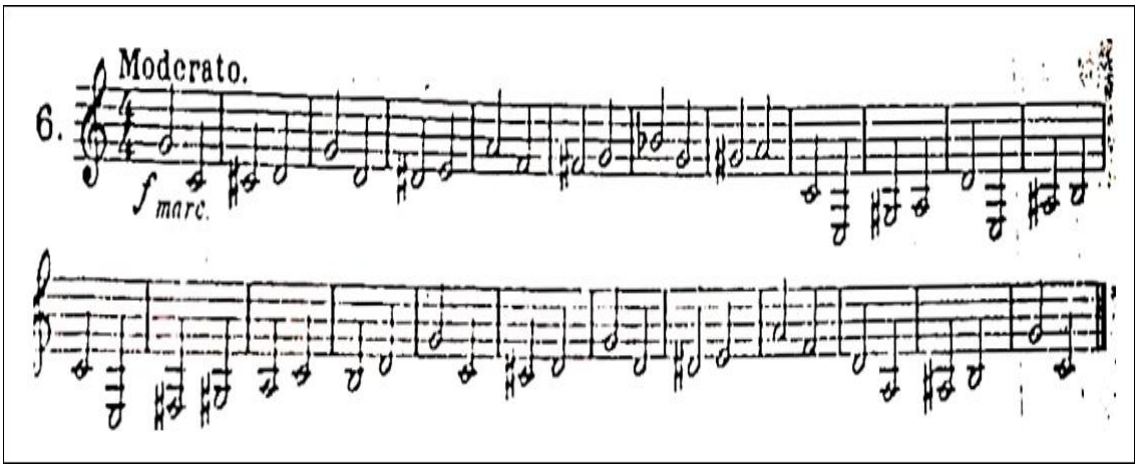
Diyez	♯	Önüne geldiği notayı yarım ton tizleştirir.
Çift Diyez	𝄪	Önüne geldiği notayı bir ton tizleştirir.
Bemol	♭	Önüne geldiği notayı yarım ton pesleştirir.
Çitf Bemol	𝄫	Önüne geldiği notayı bir ton pesleştirir.
Natürel, Bekar	♮	Önüne geldiği notayı natürel haline çevirir.

Ses değiştiren işaretler konusunu pekiştirmek için Mehdi Novruzov Klarnet Metodundaki 50 numaralı alıştırma ve farklı aralıklardan oluşan alıştırmalar için Robert Stark Klarnet Metodu'ndan 6 ve 7 numaralı alıştırmalar kullanılabilir.
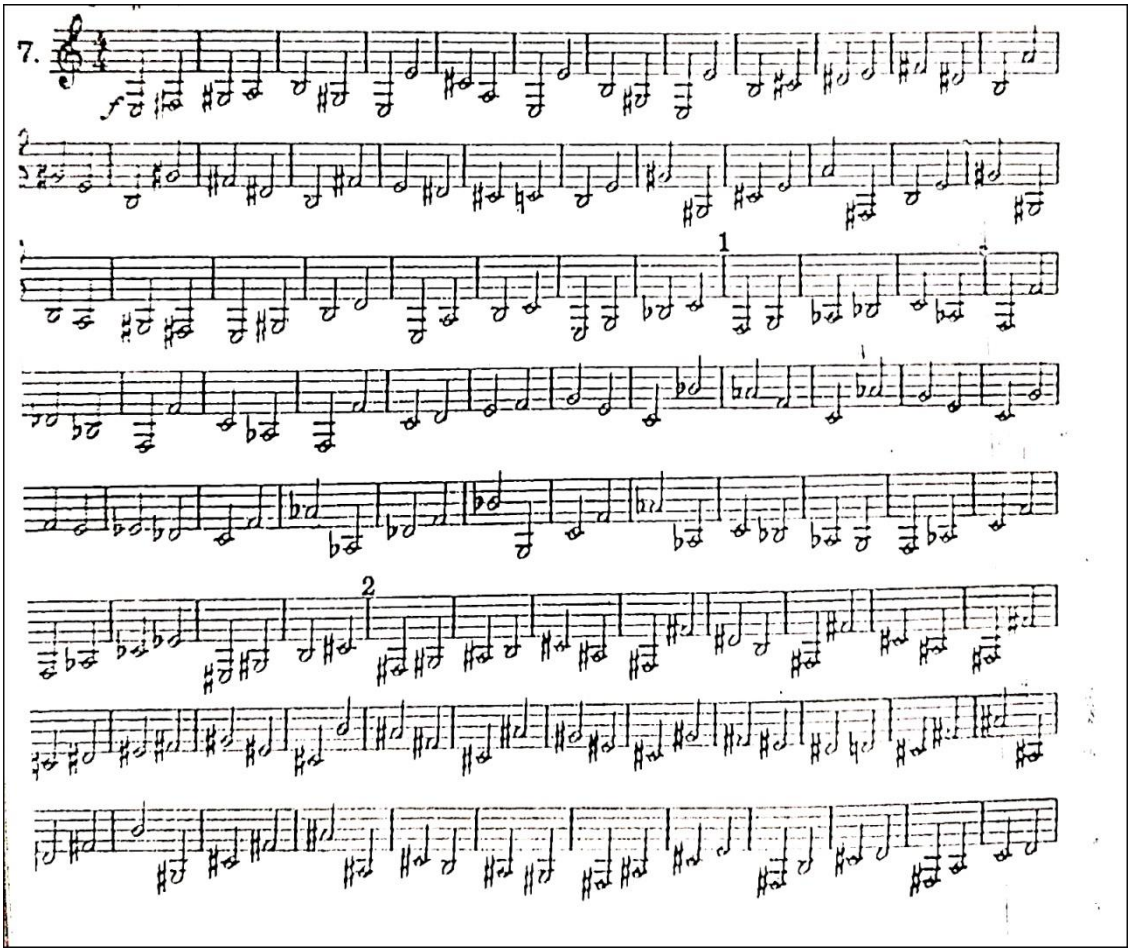
Örnek 19: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 50 No'lu Alıştırma

Örnek 20: Robert Stark Klarnet Metodu 6 No'lu Alıştırma

Örnek 21: Robert Stark Klarnet Metodu 7 No'lu Alıştırma: 1 - 96 Ölçüler

3.8 Sekizinci Alt Problem

Klarnet Tekniğine Uygun Şekilde Artikülasyon Çalışmalarının Yapılması

Klarnet icrasında dil kullanımı, karakter, ton kalitesini etkileyen en önemli etkendir. Klarnet eğitiminde artikülasyonların temelden öğrenilmesi, öğrencinin profesyonel icracılığa ilk adımında büyük rol oynar. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda uygulanan başlangıç klarnet eğitiminde artikülasyon çalışmalarına büyük önem verilmektedir.

Amerikalı klarnet eğitmeni Dr. Wesley Ferreira "*Clarinet Essentials*" isimli kitabında doğru artikülasyon kullanımıyla ilgili bazı tavsiyelerde bulunmuştur:
Dr. Wesley Ferreire'ya göre dil; doğru kullanılmak için eğitilmesi gereken bir grup kastan oluşur. Artikülasyonların doğru kullanımını öğrenmek için öğrenci, daima günlük olarak egzersizler yapmalıdır. Artikülasyonlar uygulanırken, boğazda kesinlikle hareket olmamalıdır. Dil ağız içinde hareket ederken, dudak pozisyonunun da doğru bir şekilde sabit kaldığından emin olunmalıdır. Parmak ve dil hareketlerinin koordinasyonunu elde edebilmek için öğrenci, farklı artikülasyonlar kullanarak egzersizler yapmalıdır.

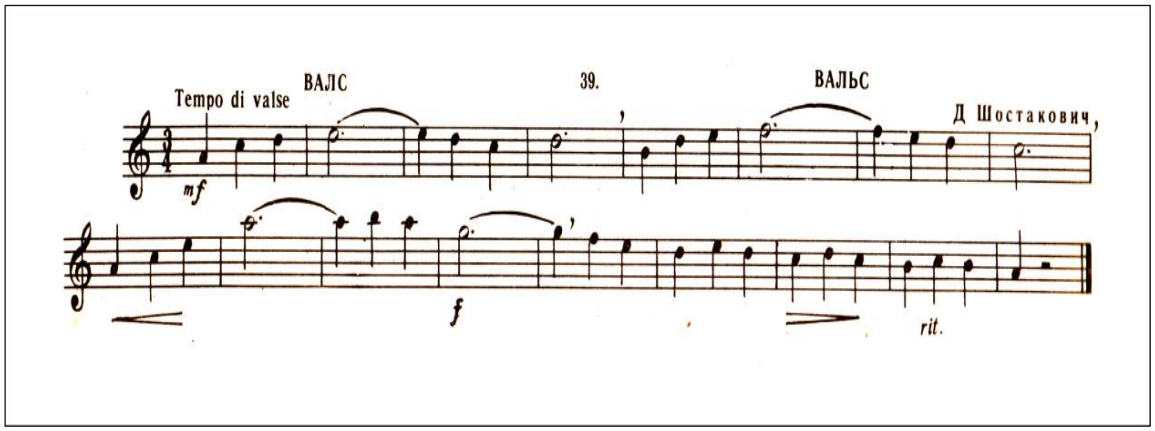
Doğru artikülasyonları kullanmaya başlamadan önce öğrenciye dilini nasıl kullanması gerektiğini doğru şekilde göstermek çok önemlidir. İlk üfleme çalışmalarında klarnete üflerken aynı zamanda "TU" sesini kullanmasını önererek, öğrencinin dil kullanımını tanıması sağlanmalıdır. "TU" sesi ile belli egzersizler yapıldıkça, dil kasları farklı teknikleri kullanmak için hazır hale gelmektedir. Klarnet eğitiminin başlangıç aşamasında kullanılan artikülasyonlar şu şekildedir;

3.8.1 Legato

Notasyonda " ‿ ya da ⁀ " işareti ile gösterilen legato, iki anlam bulundurmaktadır. Birincisi, iki aynı notayı birbirine bağlayan legato; bu iki notayı

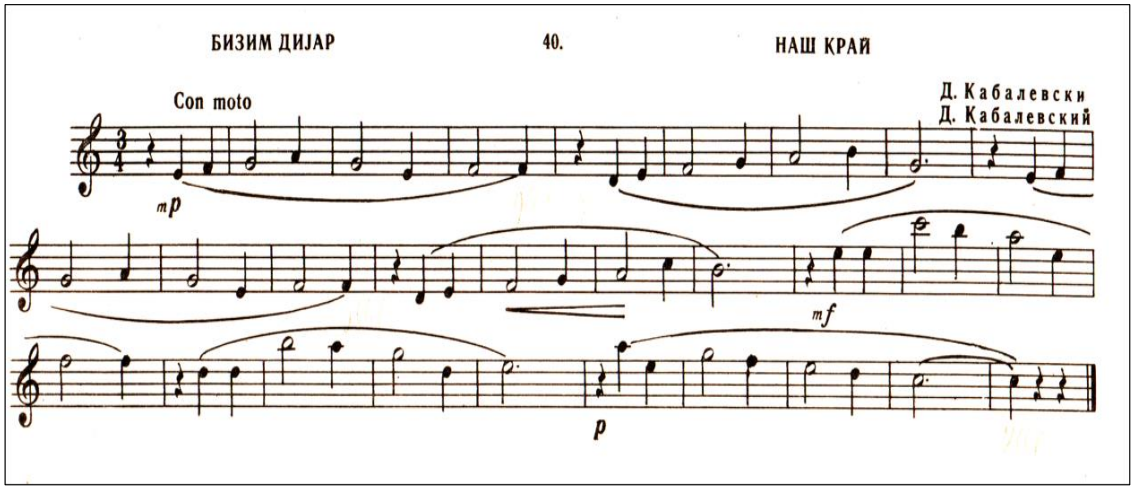
tek bir notanın uzunluğuna dönüştürmektedir (bu notalar ölçü çizgisiyle ayrılmış da olabilir). Birinci tip legatoya, Dimitri Shostokovich'in "Vals" isimli küçük şarkısı örnek gösterilebilir.[8]

Örnek 22: Dimitri Shostkovich – "Vals"

İkincisi ise, iki ayrı notayı birbirine bağlayan legato; icranın akıcı olması gerektiğini gösterir. Sadece legatonun ilk başındaki nota dil ile vurgulanır, diğer bağlı notalar ise nefes akımı, dudak ve parmaklarla çalınır. İkinci tip legatoya örnek olarak ise, Dmitry Kabalevsky'in "Bizim Memleket" isimli küçük şarkısı gösterilebilir.[9]

Örnek 23: Dmitry Kabalevsky "Bizim Memleket"

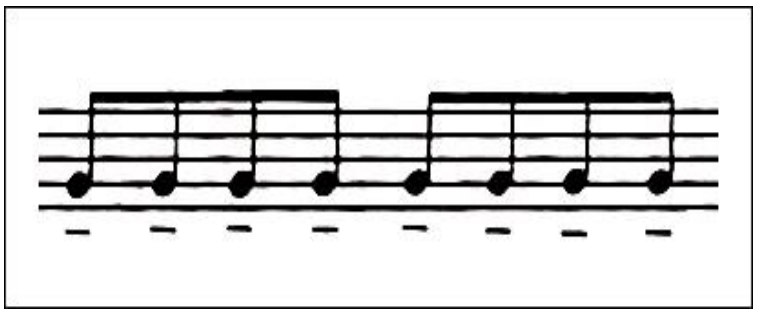

[8] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları
[9] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

3.8.2 Detache

Her ses dil ile ayrı ayrı, belirgin ancak keskin olmayacak şekilde çalınır. Sesin kuvveti eşit olmalıdır. Notaların uzunluğu sonuna kadar tutulur. Nota üzerinde işaret bulunmaz. Ancak detache tekniği bazen notaların üst veya altında konumlanan " – " kısa çizgi işaretiyle de belirtilebilir.

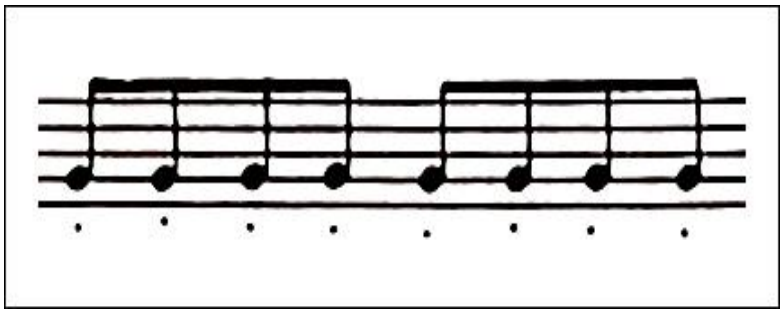
Şekil 20: Detache Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

3.8.3 Staccato

Her sesin uzunluğu yarıya indirilir ve kısa şekilde icra edilir. Dil hızlı hareket eder ve yumuşakça vurulur. Notasyonda, notaların alt ve ya üst kısmına konulan noktalarla belirtilir.[10]

Şekil 21: Staccato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

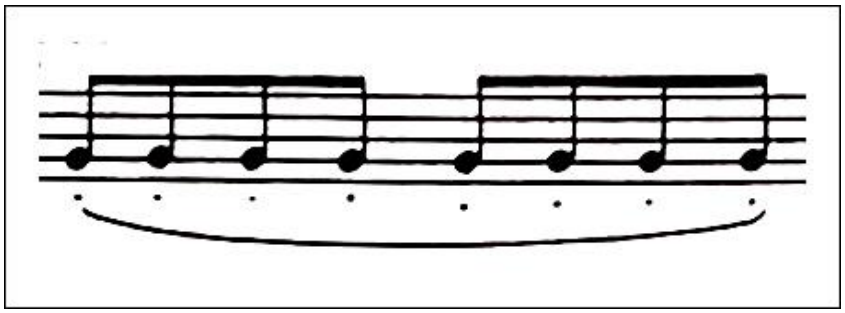

[10] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

3.8.4 Non Legato

Sesler çok az bir şekilde kısalır ve yumuşak bir dil vurgusuyla çalınır. Bunun sonucunda seslerin geçişinde küçük aralar oluşur.[11]

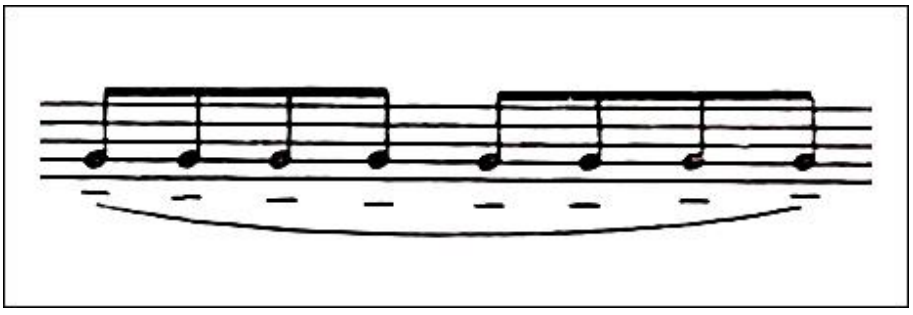
Şekil 22: Non Legato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

3.8.5 Portato

Sesler son derece yumuşak bir dil yardımı ile notaların uzunluğu sonuna kadar olacak şekilde çalınır. Notasyonda notaların alt ve ya üstünde legato işareti ve kısa çizgiler ile belirtilir.[12]

Şekil 23: Portato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

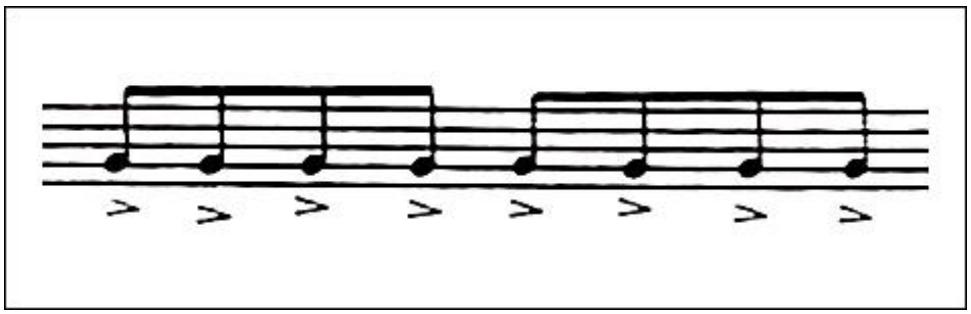

[11] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları
[12] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

3.8.6 Marcato

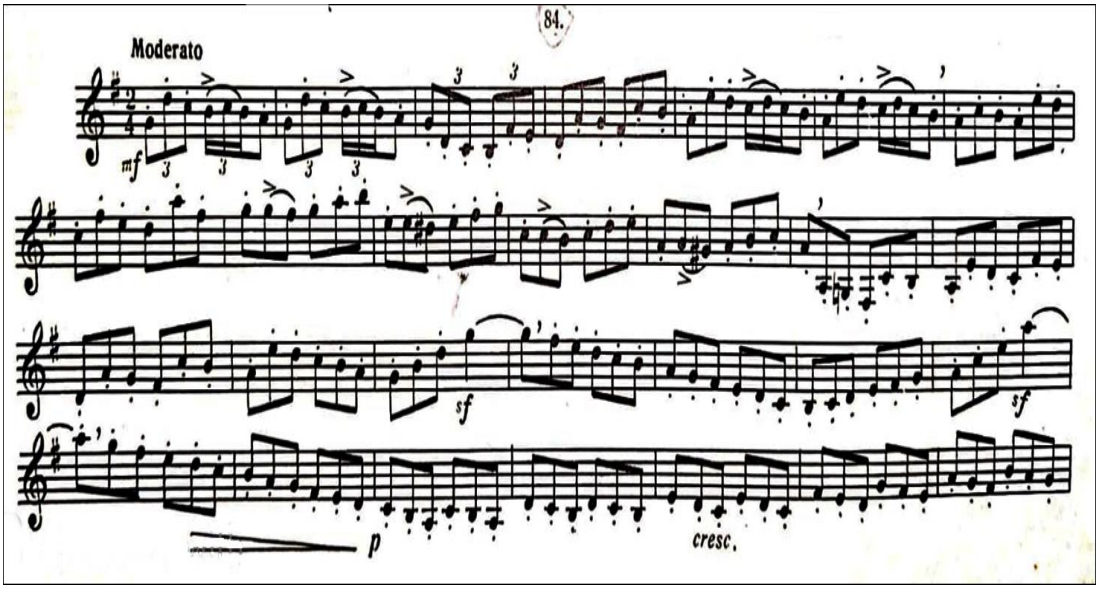
Her ses ayrı ayrı, enerjik bir dil vurgusuyla ve aktif nefes ile çalınır. Sesin başlangıcı aksanlı ve vurguludur. Notasyonda notanın alt ve ya üstünde " > " işareti ile belirtilir.[13]

Şekil 24: Marcato Tekniğinin Notasyonda Gösterimi

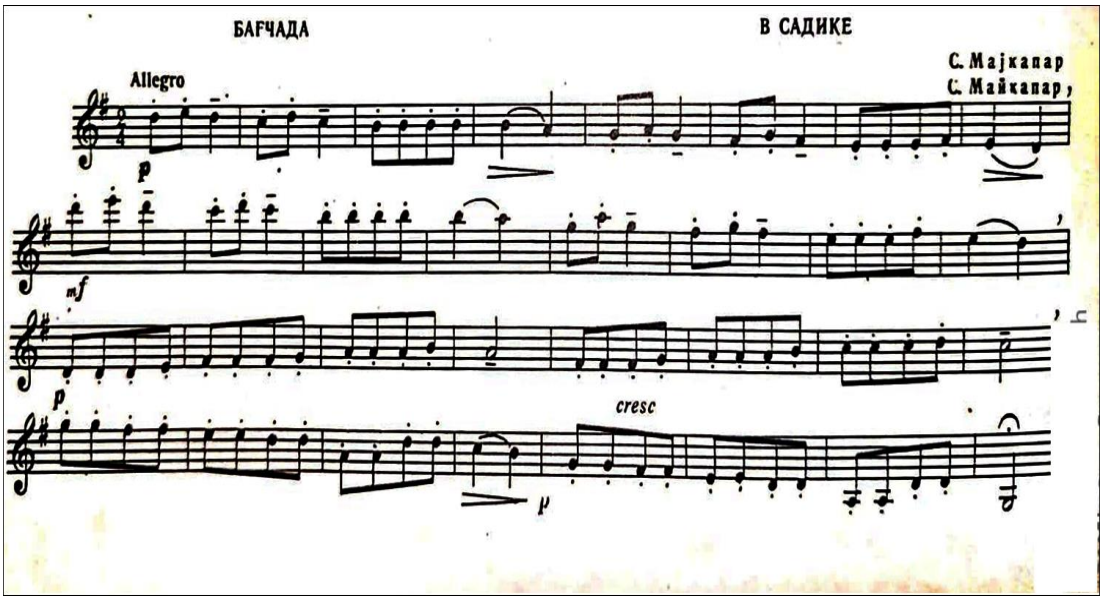
Artikülasyon çeşitleri öğrenciyle titizlikle çalışılmalıdır. Ve yine bunları pekiştirmek adına küçük etütler ve şarkılar kullanılabilir.

Örnek 24: Mehdi Novruzov Klarnet Metodu 84 No'lu Alıştırma: 1 – 28 Ölçüler

[13] NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

Örnek 25: Samuel Maykapar "Anaokulu"

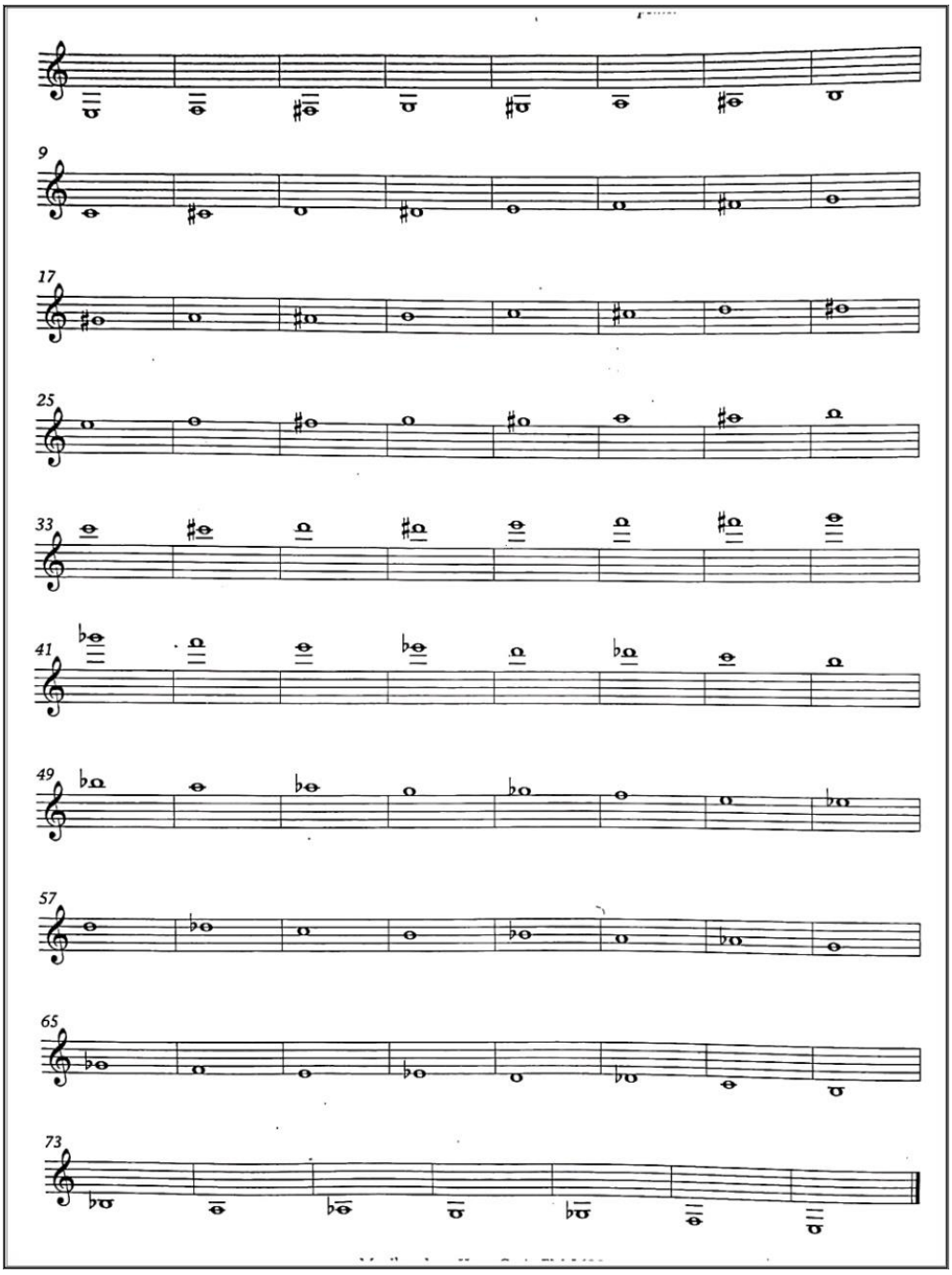
Müziğin temel kavramlarının devamı ve daha ileri klarnet icra teknikleri, öğrencinin başarı seviyesine göre ilerlemeler gösterir. Öğrencinin yeteneği ve istekliliği, öğretmeniyle olan iletişimin durumu, çalışmaların kusursuz bir şekilde devam etmesi gerekliliğini içeren temel klarnet eğitimi uzun bir süreç olsa da, doğru metotlar eşliğinde yapılan sabırlı çalışmalarla başarılı klarnet öğrencileri yetiştirmek her zaman mümkündür.

3.9 Dokuzuncu Alt Problem

Klarnet Eğitiminde Kullanılan Metot ve Repertuar Çalışmaları

Trakya üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda uygulanan klarnet eğitiminde başlangıç seviyesinde kullanılacak birçok kaynak bulunmaktadır. Öğrenci belli bir seviyeye ulaşıncaya dek bu metotlar üzerinden çalışmalarına devam etmekte ve bu çalışmaların yanında yine tekniği güçlendirecek gam ve parmak çalışmaları kullanılmaktadır. Bu tür gam ve parmak çalışmaları için Alman klarnetçi Carl Baermann'ın günlük çalışma için yazmış olduğu uzun ses üflemeye yönelik egzersizleri kullanılabilir.

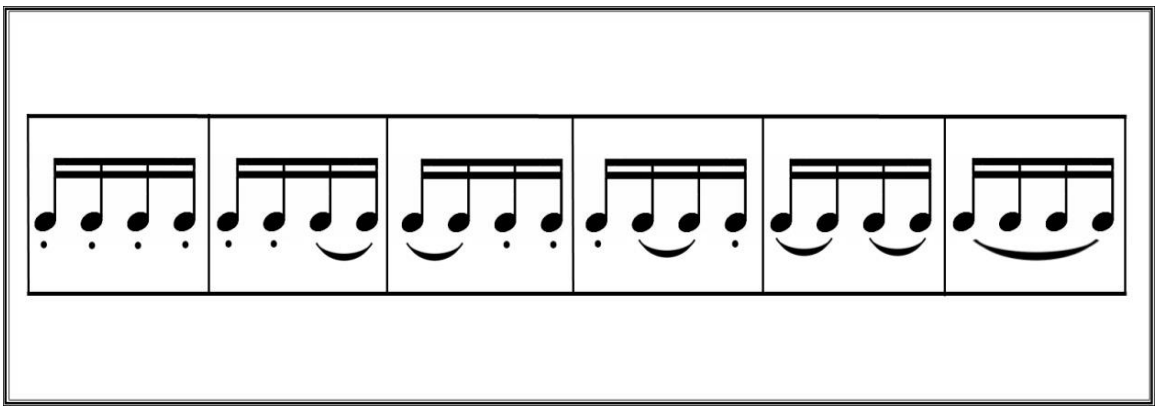
Örnek 26: Carl Baerman Klarnet Metodu Uzun Ses Çalışması

Uzun ses egzersizlerinin yanı sıra teknik egzersiz olarak, belirli artikülasyonlarla yapılan gam çalışmaları uygulanmaktadır. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Klarnet Eğitimi Repertuarı'na göre, başlangıç seviyesinde olan 5, 6 ve 7. Sınıf öğrencilerin 3 diyez, 3 bemol majör ve ilgili armonik minör gam
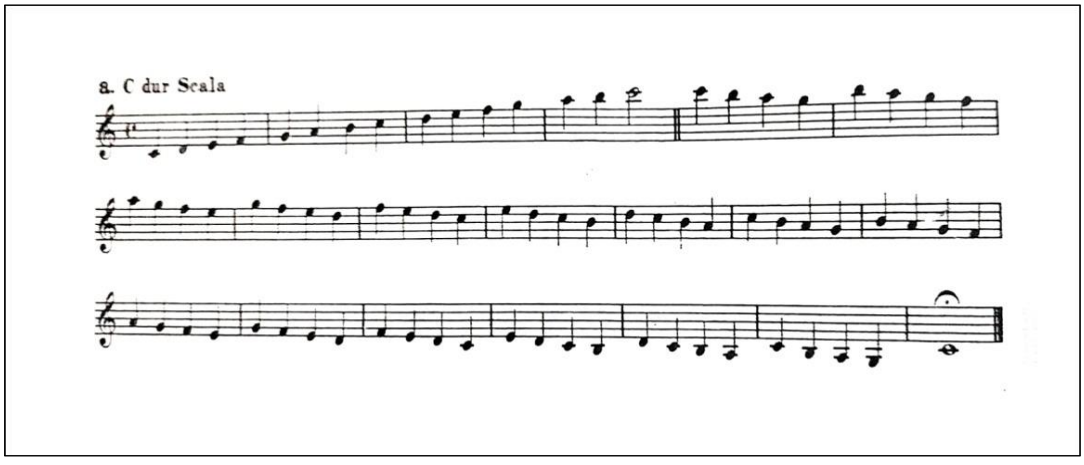
dizilerini arpejler ve kırık arpejleriyle birlikte iki oktav içinde seslendirebilecek teknik yeterliliğe sahip olmaları beklenmektedir. Bu gam çalışmaları başlangıçta sadece dilli veya sadece bağlı olarak, belirli bir seviyeye geldikten sonra ise farklı artikülasyonlar kullanarak yapılabilir.

Şekil 25: Gam Çalışması İçin Kullanılan Artikülasyonlar

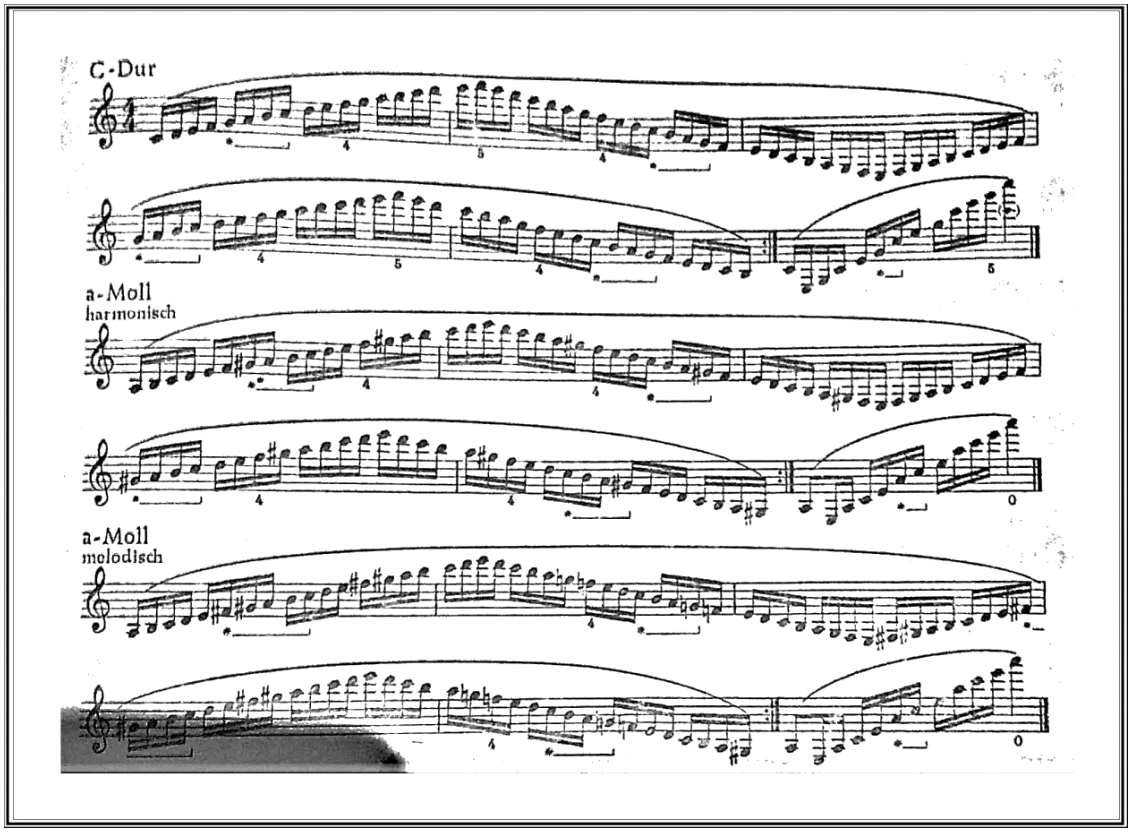

Bu gam çalışmaları farklı metotlar kaynak alınarak yapılabilir. Carl Baermann, Mehdi Novruzov, Ludwig Wiedemann, Hyacinthe Klose, Bela Kovacs, Fritz Kröpsch, Friedrich Hofmeister, Friedrich Demnitz, Domenico Nocentini, Iwan Müller gibi isimlerin klarnet için yazdığı teknik metotlar öğrencinin seviyesine göre kaynak olarak kullanılabilir.

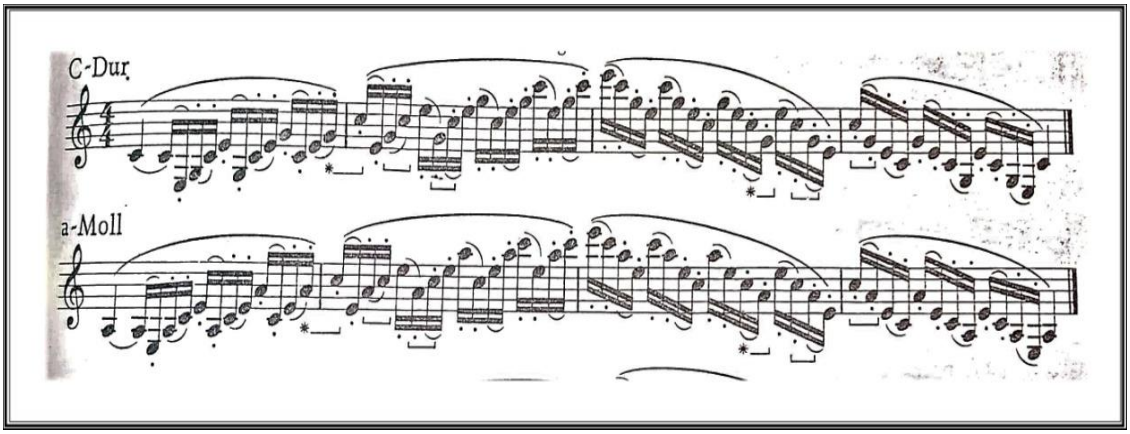
Örnek 27: Ludwig Wiedemann Do Majör Gam Dizisi Çalışması

Örnek 28: Friedrich Hofmeister Do Majör ve La Minör Gam Dizisi Çalışması

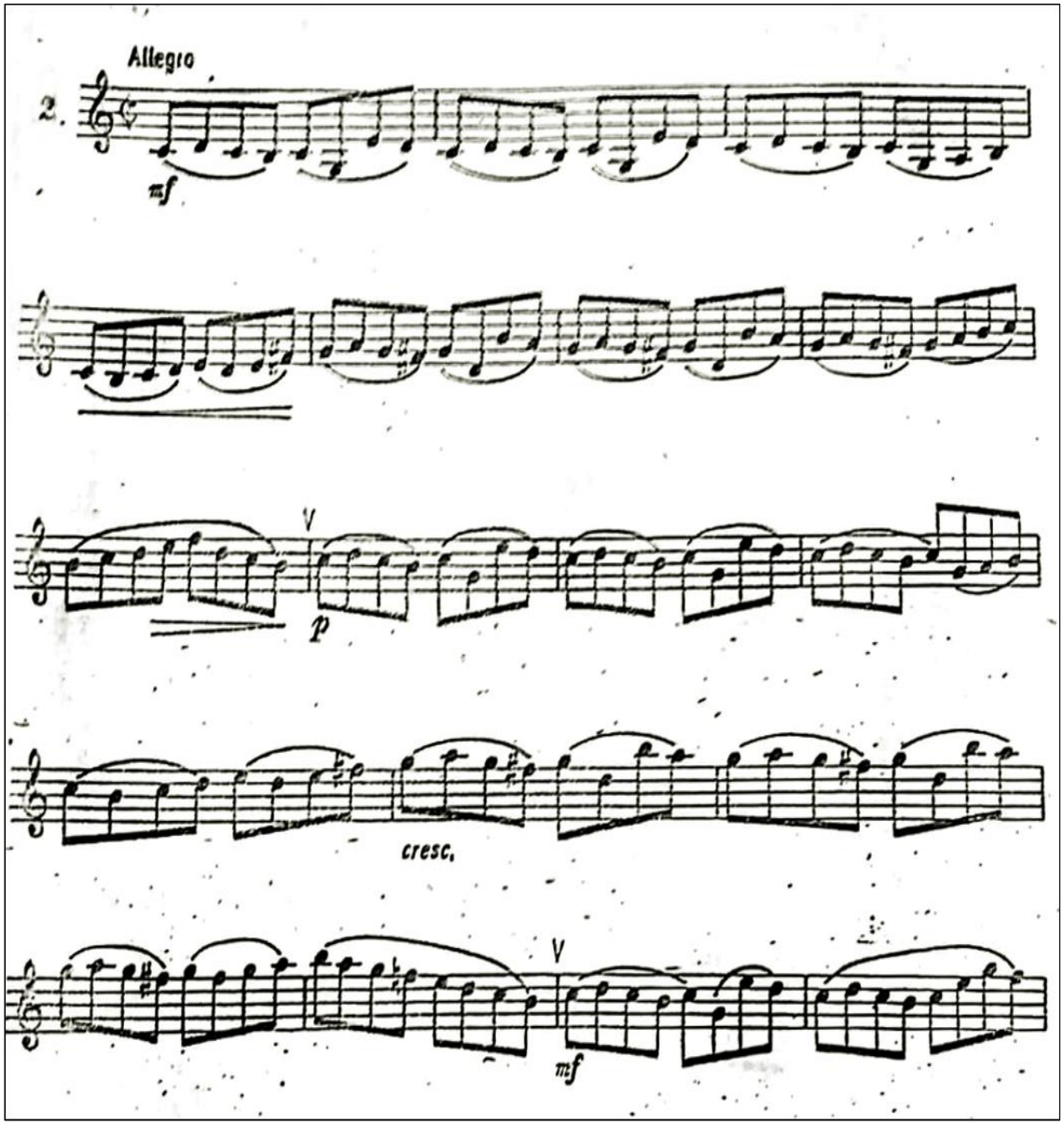

Örnek 29: Friedrich Hofmeister Egzersiz Metodu Tonik Akor Üzerine Arpej Çalışması
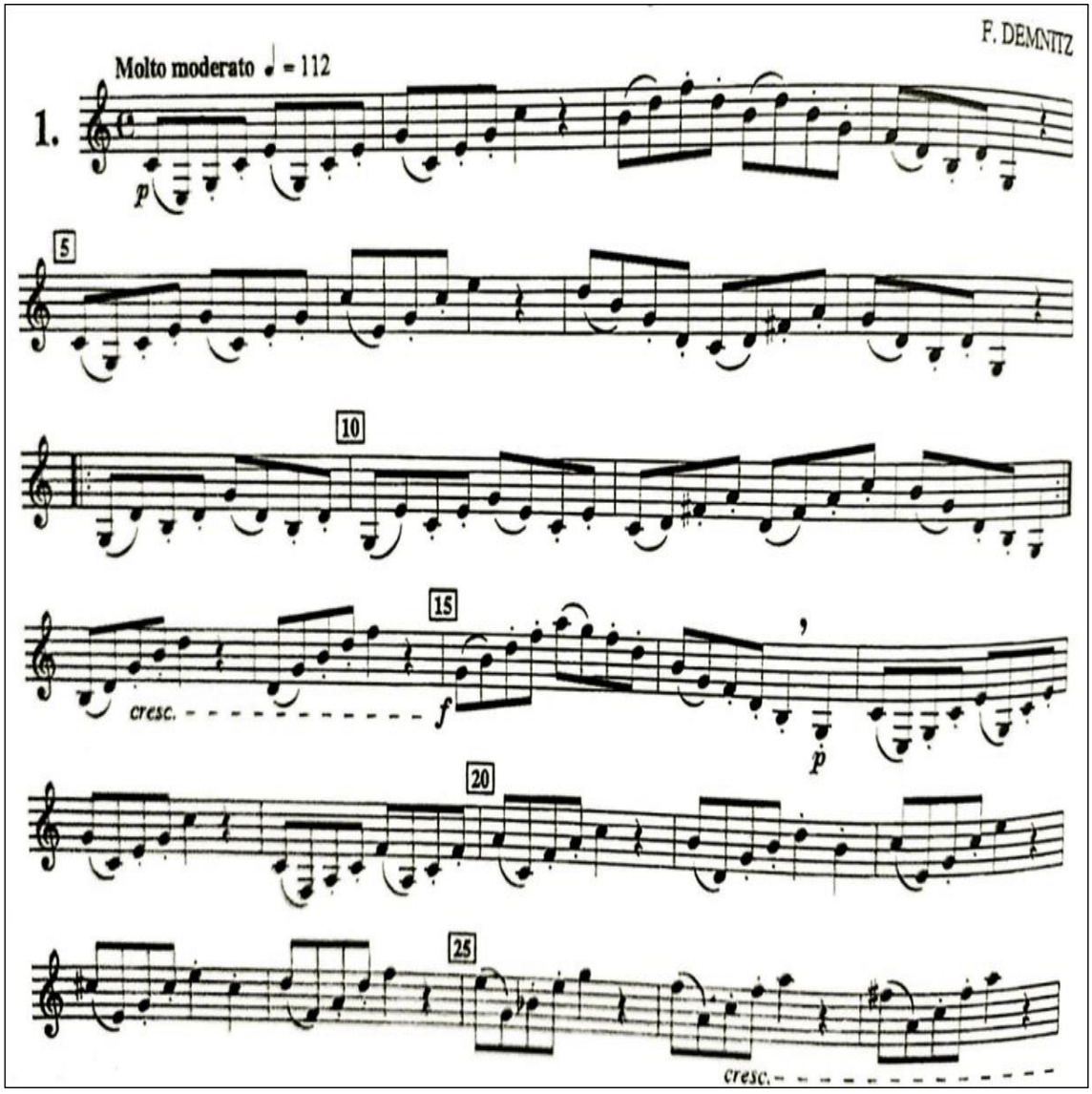

Enstrümana hakim olmayı öğrenmeye başlayan öğrenci için repertuar çalışmalarına başlamadan önce, öğrenciye gam ve egzersiz çalışmalarının yanı sıra kendini repertuar çalışmalarında da pekiştirebilmesi adına melodik etüt çalışmaları da verilebilir.

Örnek 30: Hyacinthe Klose Etüt No.2: 1 - 18 Ölçüler
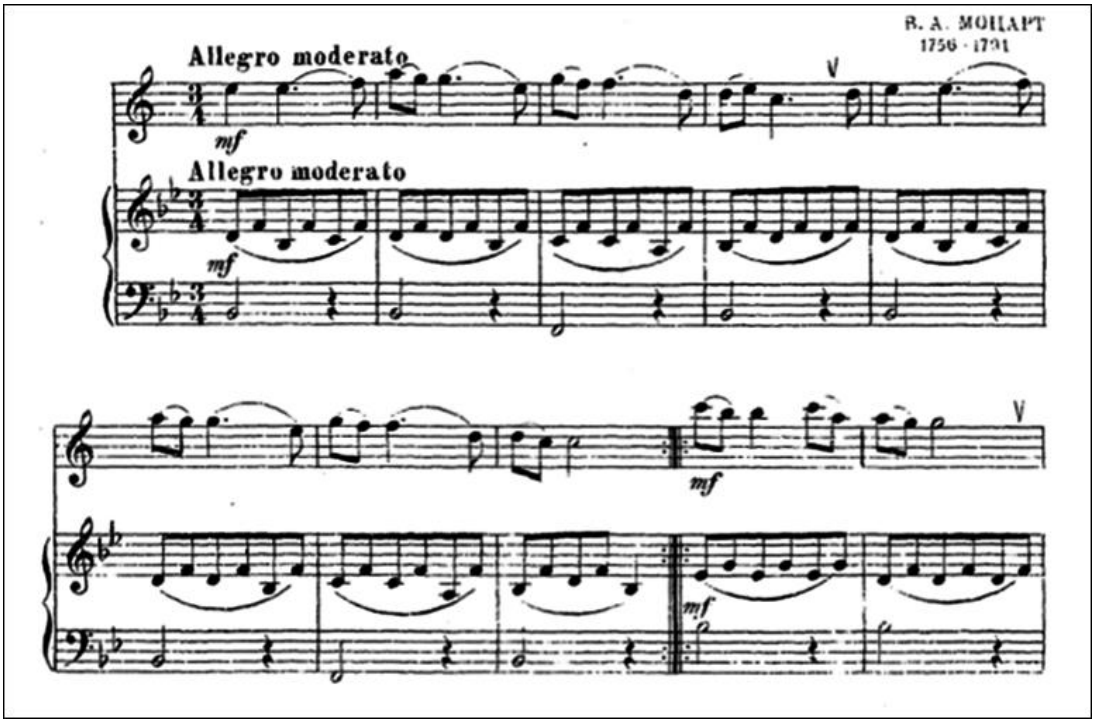

Örnek 31: Friedrich Demnitz Etüt No.1: 1 – 26 Ölçüler
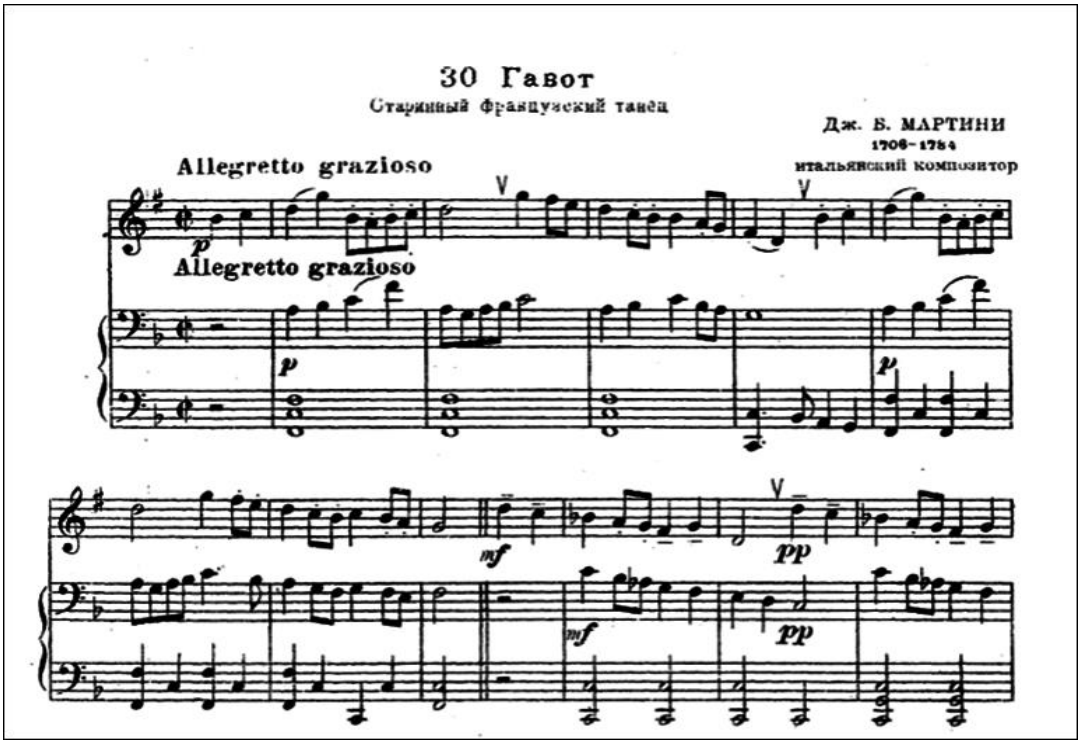

Başlangıç seviyesinde olan öğrencilerin icra edebileceği basit piyesler, piyano eşlikli küçük şarkılar için Sergey Rozanoff'un Klarnet Okulu isimli kitabı kullanılabilir.

Örnek 32: Sergey Rozanoff Klarnet Okulu No. 16 Wolfgang Amadeus Mozart "Köy Şarkısı": 1 -10 Ölçüler

Örnek 33: Sergey Rozanoff Klarnet Okulu No. 30 Giovanni Martini "Gavot": 1 – 11 Ölçüler

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara bağlı kalınarak varılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak sunulan öneriler yer almaktadır.

Araştırma kapsamında; Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Ortaokul ve Lise klarnet eğitiminde kullanılan repertuar göz önünde bulundurularak ve literatürde bulunan klarnet metotları incelenerek, bu konservatuvarda verilen klarnet eğitiminin başlangıç aşamasında kullanılan metodik klarnet eğitiminin temelleri açıklanmış, başka konservatuvar ve müzik okullarında da kullanılabilmesine yönelik bir metot çalışması ortaya konmuştur.

Bu araştırmada, alanında yapılan az sayıda araştırma olması nedeniyle Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ortaokul ve lise klarnet eğitiminin başlangıç aşamasında nasıl uygulandığına yönelik bir çalışma yapılmıştır. Başlangıç eğitiminde neredeyse hiçbir Türkçe kaynağı bulunmayan klarnet eğitimi için farklı metotlardan örnekler verilmiş ve eğitim sürecinde faydalı olacak önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçların, tüm Türkiye'de uygulanan klarnet eğitimi programlarının geliştirilmesinde bir metot olarak büyük katkı sağlayacağı belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

BAERMANN, C. (1918) – Complete Method for Clarinet,Op.63 (New York) – Carl Fisher Inc.

FERREIRA, W. (2017) – Clarinet Essentials, Colorado – Colorado State University

FINKELSTEIN, S. (1996) – Müzik Neyi Anlatır?, İstanbul – Kaynak Yayınları

GUTMANN, H.(2002) – Schule für Klarnettisten, Germany – Musikverlage Hans Gerig KG, Bergisch Gladbach

GÜDEK B, KILIÇ A. Muzika-ı Hümayun'dan Günümüze Klasik Batı Müziğinin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi. International Journal of Social Science. Ordu 2016

HITE, D. (1968) – Melodious and Progressive Studies Book 1 For Clarinet, ABD – Southern Music

İLYASOĞLU, E. (1999) – Zaman İçinde Müzik – Yapı Kredi Kültür Yayınları

KLOSE, H. (1991) – Klarnet Etütleri, Moskova

LAWSON, C. (2000) – The Early Clarinet A Practical Guide, United Kingdom at the Universty Press

MULLER, I. (1957) – 22 Studies for Clarinet – ABD – International Music Company

NOVRUZOV, M. (1971) – Klarnet Metodu, Bakü – Azerbaycan Devlet Yayınları

Ortaöğretim Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitimi Klarnet 9. Sınıf Ders Kitabı (2018) – Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

ÖZMEN H., ALEV N., YİĞİT N., AKYILDIZ S., ALTUN T. (2013) – Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tenikleri, Trabzon – Celepler Matbaacılık, Yayın ve Dağıtım

ROSANOFF, S. (1940) – Klarnet Okulu, Moskova – Devlet Müzik Yayınları

SACHS, C. (1940) – The History of Musical Instruments, New York – W.W. Norton & Company Publishers

SADIE, S. (2001) – The New Dictionary of Music and Musicians, New York – Volume 26 Macmillian Publishers Limited London

SAY, A. (1997) – Müzik Tarihi, Ankara – Müzik Ansiklopedisi Yayınları

SAY, A. (2002) – Müzik Sözlüğü, Ankara – Müzik Ansiklopedisi Yayınları

STEIN, K. (1958) – The Art Of Clarinet Playing, New Jersey – Summy-Birchard Music Division of Birch Tree Group Limited Princeton

UÇAN, A. (1997) – Müzik Eğitimi / Temel Kavramlar - İlkeler – Yaklaşımlar, Ankara – Müzik Ansiklopedisi Yayınları

WIEDEMANN, L. (1987) – Praktische un Theoretische Studien für Klarinette, Almanya - Breitkopf & Härtel

İnternet Kaynakları

http://www.bandworld.org/pdfs/ClarinetABC_MacLennan.pdf (Erişim tarihi 15.05.2019)

http://www.clarinet-now.com/clarinet-articulation.html (Erişim tarihi 15.05.2019)

https://nafme.org/teaching-clarinet-introducing-articulation/ (Erişim tarihi 15.05.2019)

https://kornelwolak.com/ (Erişim tarihi 15.05.2019)

http://andrewhugill.com/manuals/clarinet/articulations.html (Erişim tarihi 15.05.2019)

http://www.the-clarinets.net/ (Erişim tarihi 15.05.2019)

www.clarinetcloset.com (Erişim tarihi 15.05.2019)

http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce (Erişim tarihi 22.07.2019)

https://konservatuvar.trakya.edu.tr/ (Erişim tarihi 16.08.2019)

EK-1
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ DEVLET KONSERVATUVARI KLARNET EĞİTİMİ REPERTUARI

5. SINIF

Klarinet'i tanıma, gövde parçalarını birleştirme ve ayırma, bakımı ve temizliği, tutma, doğru açılama ve performans sırasında vücudun genel duruşu, diyafram kullanımı, üfleme tekniği, ağız pozisyonu (embouchure) ve diğer teknik çalışmalar.

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

Chalumeau* Mi -1, Clarion* Do -2 arasında ses elde etme ve egzersiz, 60 metronomda 1/8 değerde bir diyez - bir bemol gam ve arpejler, kırık arpejler armonik minörleri ile iki oktav içinde seslendirilir. Öğrencinin geçişlerde sorun yaşaması halinde, gam çalışmaları bir oktav genişliğinde seslendirilebilir.

METODLAR:

J. N. CROCQ - Le Clarinettiste Debutant (Robert Martin, Charnay-Les-Macon)
G. DANGAIN - L'A.B.C. du Jeun Clarinettiste Vol. I - II (G. Billaudot, Paris)
S. DANGAIN - Clarinette Hebdo, Debutant Vol. I - II (A. Leduc, Paris)
J.R. GROUSSAIN - Principes Rationnels pour L'Etude Vol. I – II (G. Billaudot, Paris)
J.R. GROUSSAIN - Gammes et Arpeges (G. Billaudot, Paris)
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I (A. Leduc, Paris)

ETÜDLER:

J. LANCELOT - 20 Vingt Etudes Faciles (G. Billaudot, Paris)
J. LANCELOT - 21 Etudes (G. Billaudot, Paris)
A. PERIER - Le Debutant Clarinettiste (A. Leduc, Paris)

PİYANO EŞLİKLİ ESERLER:

A. AMELLER - Andantino (Ed. Henry Lemoine, Paris – Bruxelles)
C. CHARLES - Les Eumenides (Ed. Musicales Transatlantiques)
P. FIEVET - Minuetto (Editions M. R. Braun, Paris)
N. GALLON - Cantabile (Ed. P. Noel)
L. NIVERD - 6 Romance Sans Paroles No.5 (Editions Musicales Gras)
Ph. ROUGERON - Le Petit Train (G. Billaudot, Paris)
G. PUCCINI - Famous Melodies (Transcribed and Edited by C. COWLES)

YARIYIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

6. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

60 metronomda 1/8 (sekizlik) değerde Chalumeau* Mi -1, Clarion* Do-2 arasında kromatik çalışmalar, 60 metronomda 1/8 değerde iki diyez - iki bemol gam ve arpejler, kırık arpejler armonik minörleri ile iki oktav içinde seslendirilir.

METODLAR:

J. N. CROCQ - Le Clarinettiste Debutant (Robert Martin, Charnay-Les-Macon)
J. N. CROCQ - Preparatoire de la Clarinette Vol. II (Robert Martin, Charnay-Les-Macon)
G. DANGAIN - L'A.B.C. du Jeun Clarinettiste Vol. I - II (G. Billaudot, Paris)
S. DANGAIN - Clarinette Hebdo, Debutant Vol. 3 (A. Leduc, Paris)
J.R. GROUSSAIN - Principes Rationnels pour L'Etude Vol. I – II (G. Billaudot, Paris)
J.R. GROUSSAIN - Gammes et Arpeges (G. Billaudot, Paris)
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I (A. Leduc, Paris)

ETÜDLER:

J. LANCELOT - 20 Etudes Faciles (G. Billaudot, Paris)
J. LANCELOT - 21 Etudes (G. Billaudot, Paris)
A. PERIER - Le Debutant Clarinettiste (A. Leduc, Paris)

PİYANO EŞLİKLİ ESERLER:

G. PIERNE - Pièce (A. Leduc, Paris)
G. PIERNE - Serenade (A. Leduc, Paris)
C. RICHTER - Belieble Stücke Vol. I - II
G. PUCCINI - Gianni Schicchi
P. FIEVET - Minuetto (Editions M. R. Braun, Paris)
N. GALLON - Cantabile (Ed. P. Noel)
L. NIVERD - 6 Romance Sans Paroles No.5 (Editions Musicales Gras)
A. PATRICK - Confidences (G. Billaudot, Paris)
Ph. ROUGERON - Le Petit Train (G. Billaudot, Paris)
J. RUEFF - A La Maniere de Cing Pieces (G. Billaudot, Paris)

YARIYIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

7. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

60 metronomda 1/16 (onaltılık) değerde Chalumeau* Mi 1, Aigu* Mi arasında, üç diyez - üç bemol gam ve arpejler, kırık arpejler armonik minörleri ile iki oktav içinde seslendirilir.

METODLAR:

J.R. GROUSSAIN – Principes Rationnels pour L'Etude Vol. II (G. Billaudot, Paris)
H. KLOSÉ – Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

ETÜDLER:

U. DELECLUSE – Vingt Etudes Faciles (A. Leduc, Paris)
J. LANCELOT – 22 Etudes (G. Billaudot, Paris)
J. LANCELOT – 25 Etudes (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
J. LANCELOT – 33 Etudes Assez Faciles Vol. I (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)

PİYANO EŞLİKLİ ESERLER:

W. AESCHBACHER - Adagio für Klarinette und Klavier (Edition Eulenburg, Zurich)
C. BAERMANN - Klarinetten Schule Vol. II (J. André, Offenbach)
C. BECK - Légende (A. Leduc, Paris)
E. BOZZA - Idylle (A. Leduc, Paris)
C. DEBUSSY - Petite Piece (Durand & Cie, Paris)
G. MIGOT - Fantaisie 3 (Les Editions Ouvrieres)
W. A. MOZART - Sonatina (EMB - Editio Musica Budapest)
L. NIVERD - 6 Romance Sans Paroles No.3 (Ed. Musicale Gras)
G. PIERNE - Pièce (A. Leduc, Paris)
G. PIERNE - Serenade (A. Leduc, Paris)
Ph. ROUGERON - Rivages (G. Billaudot, Paris)
A. ROUSSEL - Aria (A. Leduc, Paris)
E. SATIE - 3 Gymnopedies (Ed. Peters)
H. TOMASI - Nocturne, Les Instruments a Vent Collection F. Oubradous (G. Billaudot, Paris)
C. M. von Weber / H. KLOSE - Oberon, Petite Fantaisie (A. Leduc, Paris)

YARIYIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

8. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

60 metronomda 1/16 (onaltılık) değerde Chalumeau* Mi 1, Aigu* Mi arasında, dört diyez - dört bemol gam ve arpejler, kırık arpejler armonik minörleri ile iki oktav içinde seslendirilir.

EĞİTİM METODLARI:

C. BAERMANN - Complete Methode for Clarinet (Carl Fisher, New York)
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

ETÜDLER:

C. BAERMANN - Clarinet Schule Vol. I (J. André, Offenbach)
H. KLOSÉ - Exercices Journaliers (A. Leduc, Paris)
J. LANCELOT - 33 Etudes Assez Faciles Vol. II (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
J. LANCELOT - 26 Etudes élémentaires pour Clarinette (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
X. LEFÈVRE - Clarinetten Schule (J. André, Leipzig)
A. PERIER - 20 Etudes Faciles et Progressives (A. Leduc, Paris)
C. ROSE - 32 Etudes Vol. I - II (Carl Fisher, New York)

PİYANO EŞLİKLİ ESERLER:

T. ALBINONI - Adagio in Sol Minore (Ed. Ricordi)
T. ALBINONI - Adagio, Transcription par J. Picard (Ed.M. Combre, Paris)
X. LEFÈVRE - Sonate in B flat Op. 12 No.1 (Oxford University Press)
X. LEFÈVRE - Sonate No.7 (G. Billaudot, Paris)
D. DONDEYNE - Romance (A. Leduc, Paris)
M. DELMAS - Promenade (G. Billaudot, Paris)
D. MILHAUD - Petit Concert (G. Billaudot, Paris)
Y. DESPORTES - Le Petit Echiquier (G. Billaudot, Paris)
A. DEWANGER - Ballade (A. Leduc, Paris)
I. GOTKOVSKY - Images de Norvege (G. Billaudot, Paris)
J. MENENDEZ - Contemplation (A. Leduc, Paris)
W. A. MOZART - Mozartiana, Dangain/Desportes (G. Billaudot, Paris)
G. GROUVLEZ - Sarabande et Allegro (A. Leduc, Paris)
C. NIELSEN - Fantasy for Clarinet and Piano (Ed. Wilhelm Hansen, Copenhagen)
S. RACHMANINOFF - Vocalise Op. 34, No. 14 (Boosey & Hawkes)
E. RATEZ - Sonatine Op. 61 (Editions Gras, La Fleche)
H. VACHEY - Theme Varie (A. Leduc, Paris)
C. M. von WEBER - L'Invitation a la Valse (A. Leduc, Paris)

KONÇERTOLAR:

D. CIMAROSA - Concerto en Ut Mineur (G. Billaudot, Paris)
N. RIMSKI-KORSAKOV - Concerto (G. Billaudot, Paris)

YARIYIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

9. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

Yedi diyez - yedi bemol gamlar ve arpejler, kırık arpejler, üçlü - dörtlü aralık çalışmaları, dominant - eksilmiş septakord ve çevirileri, armonik minörleri ile seslendirilir.

METODLAR ve ETÜDLER:

C. BAERMANN - Complete Methode for Clarinet (Carl Fisher, New York)
C. BAERMANN - Tagliche Studien aus Clarinet Schule Op.63 (J. André, Offenbach)
F. DEMNITZ - Fundamental Scale and Chord Studies (G. Schirmer)
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

F. BERR - 6 Etudes (A. Leduc, Paris)
B. GYÖRGY (Editör) - Collection of Studies for Clarinet (Editio Musica, Budapeşte)
A. GABUCCI - 20 Studi di Media Difficolta per Clarinetto (G. Ricordi, Milano)
P. JEANJEAN - 20 Etudes Progressives et Melodiques Vol. I (A. Leduc, Paris)
J. LANCELOT - 15 Etudes (G. Billaudot, Paris)
J. LANCELOT - 23 Etudes (G. Billaudot, Paris)
J. LANCELOT - Gammes et Exercices (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
C. ROSE - 26 Etudes (A. Leduc, Paris)

PİYANO EŞLİKLİ ESERLER:

D. DONDEYNE - Sonatina (Ed. M. Combre, Paris)
F. HAENDEL/LANCELOT - Sonate en G Minor No.XI (G. Billaudot, Paris)
P. READE - Suite from the Victorian Kitchen Garden (Air-Edel Assoc. LTD & J.W LTD, London)
F. MENDELSSOHN - Sonata in Eb Maj. (Barenreiter, Kassel)
D. MILHAUD - Duo Concertant (Heugel & Cie, Paris)
G. PIERNÉ - Canzonetta Op. 19 (Belwin Mills Publishing Corporation, Melville-New York)
F. SCHUBERT - Thema und Variationen (Universal Edition A.G.,Wien)
B. GÜNEŞ - Türk Fantezisi Op.21 (1989)
İ. USMANBAŞ - Klarnet ve Piyano için 3 Sonatin (Dev. Kons. Yayınları No.22, Ankara-1961)
J. B. WANHALL - Sonata No. 3 in Bb (Musica Rara, Monteaux-France MR 2080)
J. B. WANHALL - Sonata in Bb (Musica Rara, Monteaux-France MR 1621)

KONÇERTOLAR:

J. M. MOLTER - Concerto No.3 (Schott & Co. Ltd., London)
I. PLEYEL - Concerto (Editio Musica, Budapest)
F. Xaver POKORNY - Concerto (Breitkopf&Hartel, Wiesbaden)
G. TARTINI/G. JACOB - Concertino (Boosey & Hawkes)
C. STAMITZ - Concerto No.1 F Major (Schott, Mainz)
C. STAMITZ - Concerto No.2 Bb Major (Schott, Mainz – Editio Musica, Budapest)
C. STAMITZ - Concerto No.3 Bb Major (Peters)
V. TUCEK - Concerto Bb Maj. (Panton, Praha)

YARI YIL YIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

10. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

Yedi diyez - yedi bemol gamlar ve arpejler, kırık arpejler, üçlü - dörtlü aralık çalışmaları, dominant - eksilmiş septakord ve çevirileri, armonik minörleri ile seslendirilir.

METODLAR ve ETÜDLER:

C. BAERMANN - Complete Methode for Clarinet (Carl Fisher, New York)
C. BAERMANN - Tagliche Studien aus Clarinet Schule Op.63 (J. André, Offenbach)
F. DEMNITZ - Fundamental Scale and Chord Studies (G. Schirmer)
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

V. BLANCOU - 40 Etudes Vol. I (A. Leduc, Paris)
E. BOZZA - Douze Etudes (A. Leduc, Paris)
A. GAMBARO - 20 Caprices (A. Leduc, Paris)
P. JEANJEAN - 20 Etudes Progressives et Melodiques Vol. II (A. Leduc, Paris)
H. KLOSÉ - 20 Studi di Genere Mecanismo (Ricordi, Milano)
C. ROSE - 32 Etudes (A. Leduc, Paris)

SOLO VE PİYANO EŞLİKLİ ESERLER :

M. BITSCH - Pièce Romantique (A. Leduc, Paris)
N. W. GADE - Fantasy Pieces Op.43 (Ed. Wilhelm Hansen, Copenhagen)
G. GROVLEZ - Sarabande et Allegro (A. Leduc, Paris)
G. JACOB - 5 Pieces for Solo Clarinet (Oxford University Press)
P. JEANJEAN - Clair Matin (Ed. M.R. Braun, Paris)
H. RABAUD - Solo de Concours (A. Leduc, Paris)
C. M. von WEBER - Fantasie et Rondo (A. Leduc, Paris)

KONÇERTOLAR:

J. BEER - Concerto No.1 in B flat (Musica Rara, London)
I. PLEYEL - Concerto in Bb (Hans Sikorski, Hamburg)
Ph. J. RIOTTE - Concerto Bb Maj. Op. 24 (Musikverlag Hans Sikorski, Hamburg)
C. STAMITZ - Concerto No.10 Bb Major (Hans Sikorski, Hamburg)
C. STAMITZ - Concerto in Eb Maj. (Musica Rara, London)
T. VERHEY - Concerto G Minor (Zimmermann)
C. M. von WEBER - Concertino Op. 26 (A. Leduc, Paris)

YARI YIL YIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

11. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

Yedi diyez - yedi bemol gamlar ve arpejler, kırık arpejler, üçlü - dörtlü aralık çalışmaları, dominant - eksilmiş septakord ve çevirileri, armonik minörleri ile seslendirilir.

METODLAR:

C. BAERMANN - Tagliche Studien aus Clarinet Schule Op.63 (J. André, Offenbach)
Y. DIDIER - Gammes Preparatoires a la Musique du XIXe Siecle
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

ETÜDLER:

V. BLANCOU - 40 Etudes Vol. II (A. Leduc, Paris)
P.JEANJEAN - 20 Etudes Progressives et Melodiques Vol. III (A. Leduc, Paris)
H. KLOSÉ - Etudes Caracteristique (A. Leduc, Paris)
A. PERIER - Etudes Modernes (A. Leduc, Paris)

SOLO VE PİYANO EŞLİKLİ ESERLER :

F. DANZI - Sonate B flat Major (Schott – Editio Musica, Budapest)
C. DEBUSSY - Four Pieces (Musica Rara, Monteaux – France)
R. GALLOIS MONTBRUN - 6 Pieces Musicales d'Etude (A. Leduc, Paris)
G. GROVLEZ - Lamento et Tarantelle (A. Leduc, Paris)
F. A. HOFFMEISTER - Sonata for Clarinet in A and Piano (Musica Rara, Monteux-France)
A. HONEGGER - Sonatine pour Clarinette en La et Piano (Ed. Salabert, Paris)
F. RIES - Sonate Sentimentale Op. 169 (Musica Rara, London)

KONÇERTOLAR:

B. H. CRUSELL - Concerto Fa Min. Op. 5 (Hans Sikorski, Hamburg)
G. S. MERCADANTE - Concerto en Sib Majeur (G. Billaudot, Paris)
G. S. MERCADANTE - Concerto en Mib Majeur (G. Billaudot, Paris)
C. M. von WEBER - Concertino Op. 26 (A. Leduc, Paris)
C. STAMITZ - Concerto No.10 Bb Major (Hans Sikorski, Hamburg)
C. STAMITZ - Concerto in Eb Maj. (Musica Rara, London)

YARI YIL YIL ve YIL SONU SINAV PROGRAMLARI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

12. SINIF

TEKNİK ÇALIŞMALAR:

Yedi diyez - yedi bemol gamlar ve arpejler, kırık arpejler, üçlü - dörtlü aralık çalışmaları, dominant - eksilmiş septakord ve çevirileri, armonik minörleri ile seslendirilir.

METODLAR ve ETÜDLER:

C. BAERMANN - Tagliche Studien aus Clarinet Schule Op.63 (J. André, Offenbach)
Y. DIDIER - Gammes Preparatoires a la Musique du XXe Siecle
H. KLOSÉ - Methode Complete Vol. I – II (A. Leduc, Paris)

E. GUY - 24 Etudes de Clarinette (G. Billaudot, Paris)
H. KLOSÉ - Etudes Caracteristique (A. Leduc, Paris)
A. PERIER - Etudes Modernes (A. Leduc, Paris)

SOLO VE PİYANO EŞLİKLİ ESERLER :

M. ARNOLD - Sonatina for Clarinet and Piano (A. Lengnick & Co. Ltd.)
F. DEVIENNE - Sonate No. 1 (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
F. DEVIENNE - Sonate No. 2 (Ed. Musicales Transatlantiques, Paris)
A. GIAMPIERI - Il Carnevale di Venezia (Ricordi, Milano)
A. MESSAGER - Solo de Concours (A. Leduc, Paris)
D. MILHAUD - Sonatine (Durand & Cie, Paris)
G. RAPHAEL - Sonatine Op. 65 III (Ed. Breitkopf)
C. SAINT-SAËNS - Sonate (Durand & Cie, Paris)
G. ROSSINI - Variations (Hans Sikorski, Hamburg)
F. POULENC - Sonate (Chester Music, London)

KONÇERTOLAR:

F. KROMMER - Concerto in Eb (Panton, Prag)
C. M. von WEBER - Concertino Op. 26 (A. Leduc, Paris)
C. M. von WEBER - Concerto Op. 73 F Minor (A. Leduc, Paris)

YARIYIL SINAVI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler veya Konçertolar listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

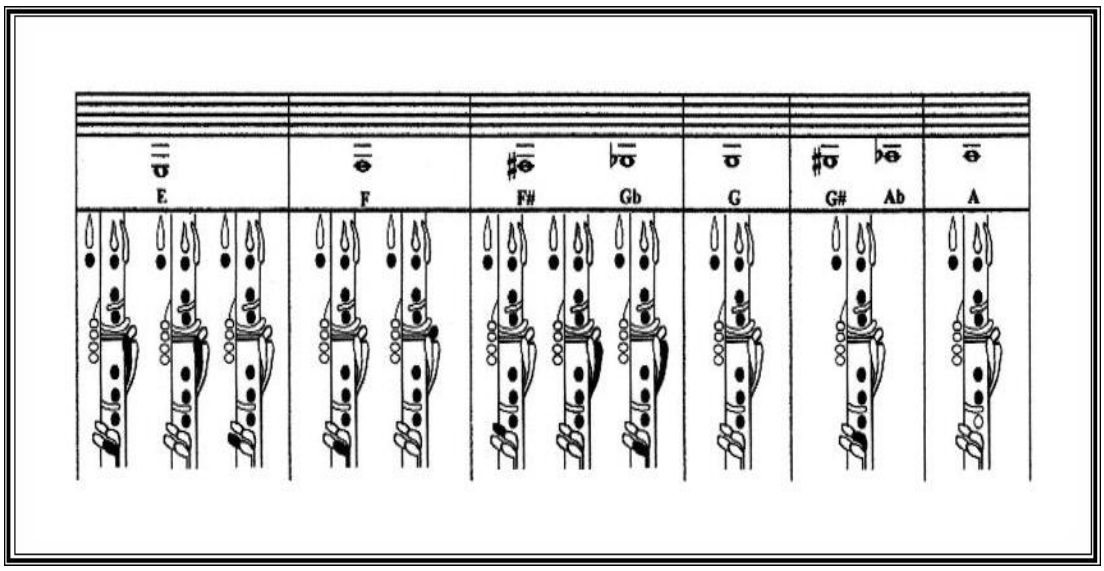
YIL SONU SINAV PROGRAMI:

Program ilgili ders öğretmeni tarafından belirlenir. Metodlar veya Etüdler listesinde yer alan eğitim materyallerinden 2 etüd ve Piyano Eşlikli Eserler listesinden bir eser, Konçertolar listesinden bir eser seçilerek, jüri karşısında seslendirilir.

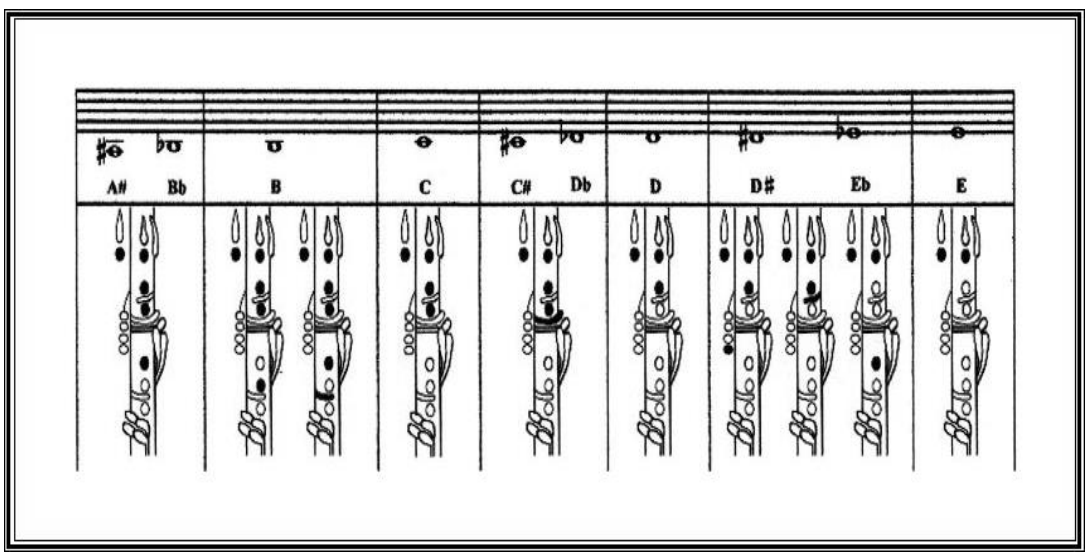
EK-2

KLARNETTE NOTA YERLERİ

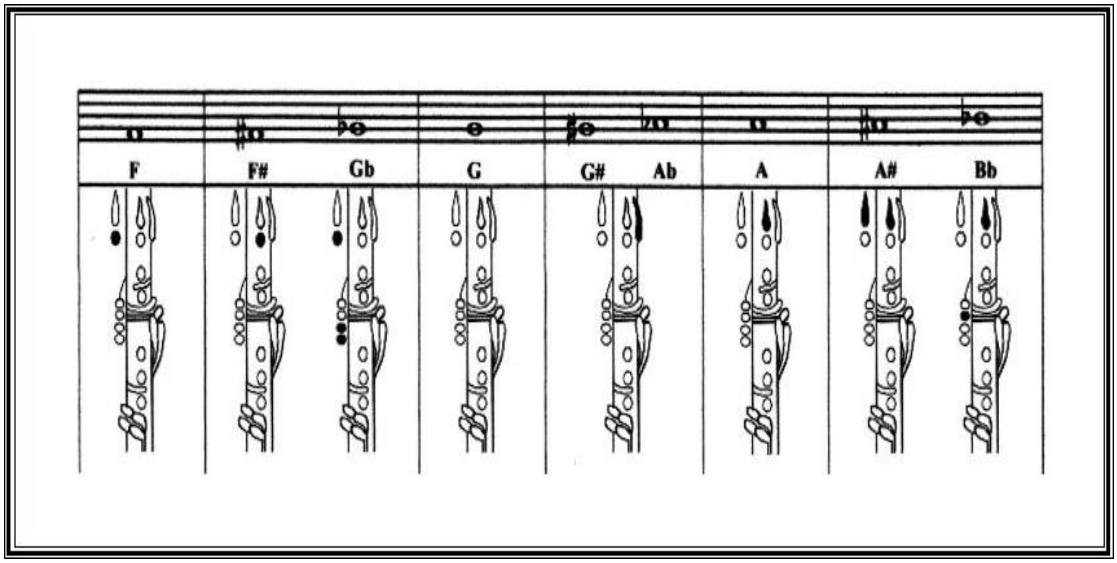
Küçük Oktav Mi Notası ve Küçük Oktav La Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

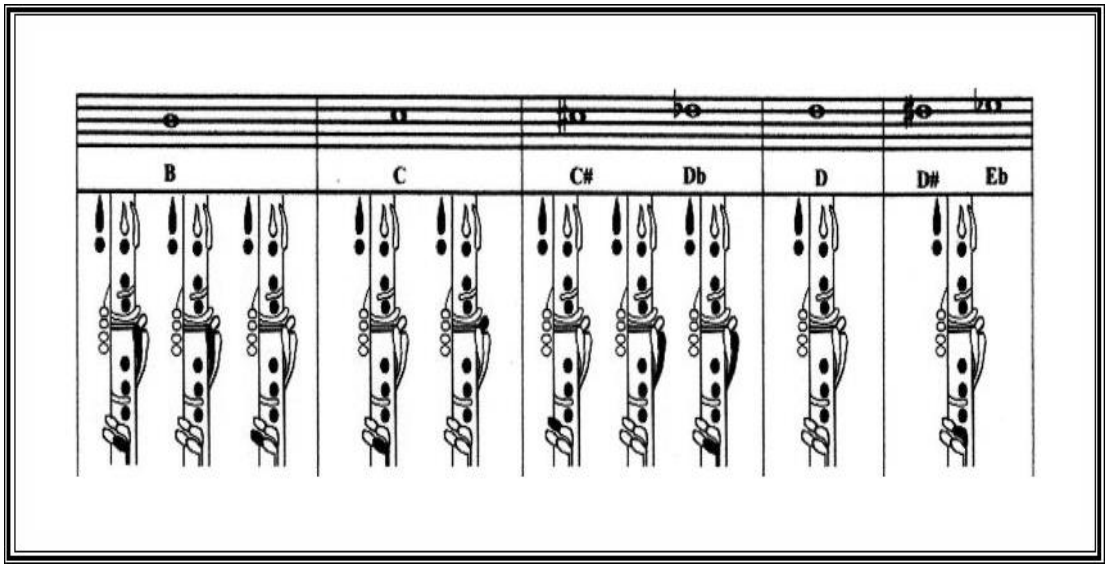
Küçük Oktav La Diyez-Si Bemol Notası ve Birinci Oktav Mi Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

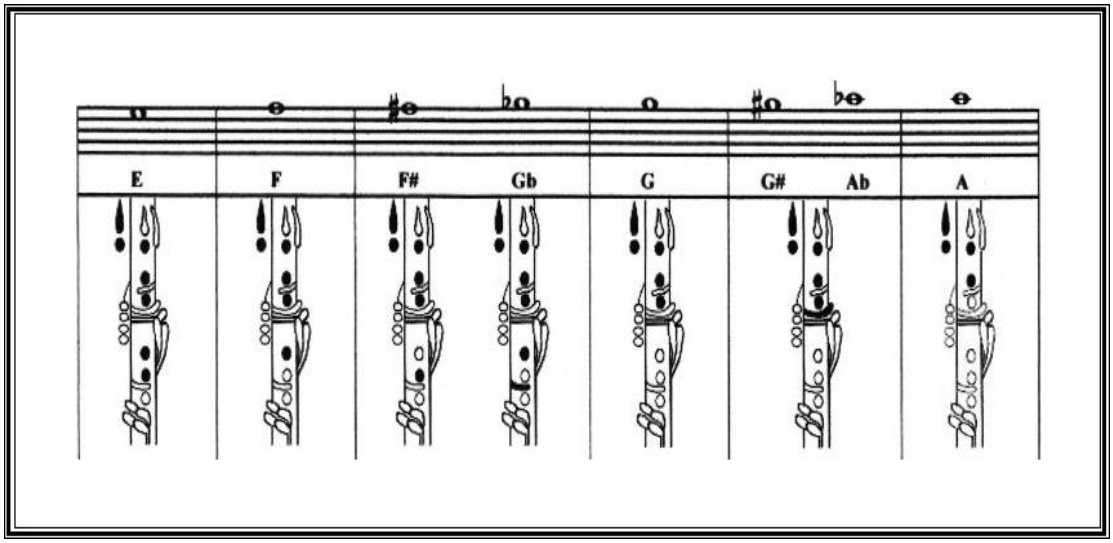
Birinci Oktav Fa Notası ve Birinci Oktav La Diyez-Si Bemol Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

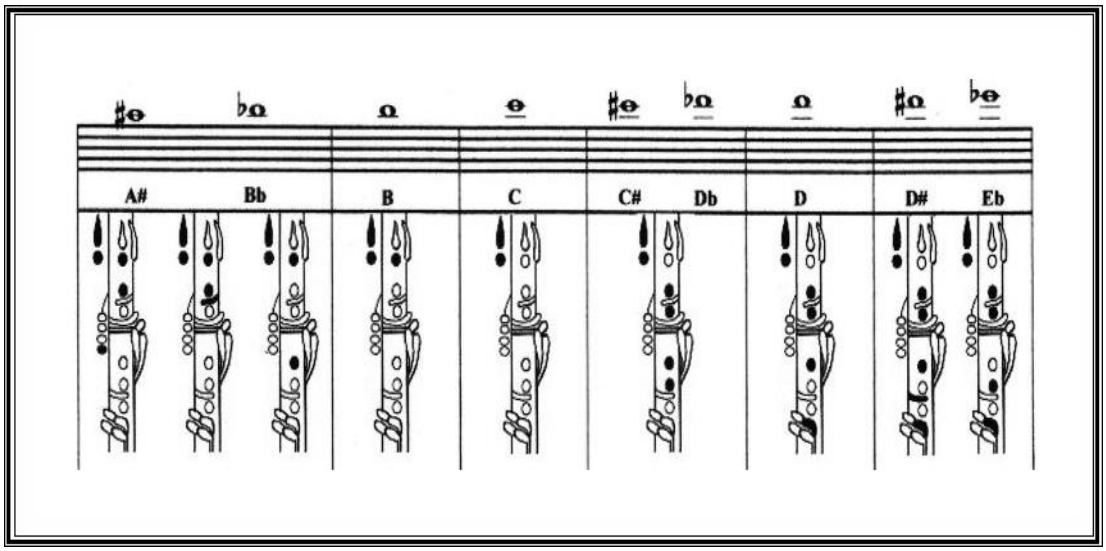
Birinci Oktav Si Notası ve İkinci Oktav Re Diyez-Mi Bemol Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

İkinci Oktav Mi Notası ve İkinci Oktav La Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

İkinci Oktav La Diyez-Si Bemol Notası ve Üçüncü Oktav Re Diyez-Mi Bemol Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

Üçüncü Oktav Mi Notası ve Üçüncü Oktav La Notası Aralığının Porte Üzerindeki Yeri

